

Fetykó Judit
AZ ÚTON

FJ

Fetykó Judit

AZ ÚTON

történetek, gondolatok, találkozások
úton, út közben, útfélen

Budapest - Sátoraljaújhely, 2013

Fetykó Judit

AZ ÚTON

történetek, gondolatok, találkozások
úton, út közben, útfélen

Szerkesztette
FETYKÓ JUDIT

Borító
DARVAS JUDIT

A történetek korábban megjelentek elektronikus
levelezőlistákon, a *Szívtárs* (már megszűnt) internetes
magazinban

Budapest - Sátoraljaújhely, 2013

Háromszáz kilométer

Tulajdonképpen nem is olyan hosszú ez a háromszáz kilométer, mit háromszáz, csak kétszáznyolcvan. Egy kis főútvonal, meg autópálya. Összesen három és fél óra, ha meg Pest nem enged be, akkor kiadja a négyet is.

Mogyoródtól megörülni látszik minden és mindenki. A szélső sávban a kamionok, teherkocsik ütemes sora előtt, mögött és között személyautók haladnak, ez a haladás viszonylagos; a többség úgy dönt, nem vesztegeti az idejét, rálép a pedálra, és kiló a sorból. Állandó a belső sávban a kocsik sora, alig van köztük hely, ha bármi történne azonnal egymásba rohannának.

Nézem a előttem haladókat, azt a néhány türelmes, vagy gyáva, vagy már annyira fáradt, vagy egyszerűn csak-nem-előzők utazót, és tőle balra a megengedett sebességhatárt jóval túllépőket. Vajon mind túllépi? Hiszen ha én száz fölött megyek, azok meg mint zümmögő színes dobozok húznak el mellettem, némelyik majdnem ráér az előtte haladóra, főleg akkor, ha az megelégedve e száguldást, jobbra jelezve elkezdi kisorolni, vissza elém, az előttem haladók elé.

Váratlanul tiszta vízszag jön valahonnan. Talán az erdő, a dús növényzet. Vagy talán öntöznek a közelben...

Jobbra a nap óriási vörös korongként igyekszik alászállni.

Az újpesti lejárónál már megint a külső sávra álltam rá, pedig tudhatnám, annyiszor jöttünk itt át, nekem, nekünk a belső kell. Átsorolok. Zöldhullám. Gurulunk, egyre színtelenebb a város, az utcai lámpákat még nem gyújtották fel, s van egy-két autós, aki ehhez ragaszkodva alig látszik. Főleg a sötét színű kocsik.

Itt, nem messze a házunktól, sebességkorlátozás van. 40 km, mondja a tábla, de már megint olyan érzésem támad – ahogy az autópálya forgalomkorlátozási tábláinál is, meg máshol, más utakon–, ezt csak a tábla mondja, esetleg nekem szól, meg még egy két hozzám hasonló kóros személynek, akik hisznek benne, hogy a negyven az negyven, ha az fehér alapon piros széles sávval jelzett körlapba van írva.

Itt az utolsó kanyar. A ház előtt szokás szerint rengeteg a kocsis.

Na? Hol a helyem? Hát az nincs, de a közelében van egy. No azért...

Beállok.

*

Szeretsz te utazni?

Maga az utazás nem vonz. Már nem? Vagy még mindig nem kaptam rá az ízére?

Emlékszem, még megismerkedésünk kezdetén, férjem (aki akkor még nem volt a férjem) azt kérdezte egy telefonbeszélgetésben: „Szeretsz te utazni?”

Hm. Akkoriban egy fővárostól távoli kisvárosban éltem, és valójában meg voltam elégedve a várossal, azokkal az utakkal, amiket időként megtettem; a nyaralásokkal, a távolabb élő rokonok meglátogatásával, meg hasonlókkal.

„Szeretsz te utazni?”

– Nem is tudom... – mondtam akkor, vagy talán majdnem ezt mondtam.

Ó, a vonatablakból a táj, a távoli házak, mezők, hegyek, amik olyan lassan haladónak tűnnek a haladási irányba eső, az utazóval szemben elrohanó tárgyakhoz képest... amikről azt lehet képzelni: azoknak milyen jó, abban a távoli házban, abban a tanyaszerű, mindentől távoli épületben; azok meg ott, messze, valószínűleg arra is gondolnak, ha meglátják a vonatot: milyen jó azoknak, utaznak. Aztán az autó. Elmúl majd tizenöt év, mikor ismét volánhoz ültem, s az első néhány ezer kilométer csupa kihívás volt, főleg a főváros forgatagában, aztán le, haza, keletre.

„Szeretsz te utazni?” – mennyire más lenne ma ez a kérdés. Naná, hogy szeretek. Vezetni is szeretek, sőt nagyon szeretek vezetni. Csak úgy ömlik, rohan elém a táj. Mikor gyér a forgalom, meg persze az idő is tiszta, egy-egy pillantás a visszapillantó tükörbe, és látom, ahogy fogy mögöttem az út, előttem meg jön, fut alám a pálya. A vonat más. Annak a monoton hangjai (amik az összehegesztett sínek miatt már nem a gyerekkori zakatoló hangok), rezgései, és mert ott van, volt rá alkalom, gyakran írásra készítettek.

Néhány éve, mikor még nem volt majd minden vonalon intercity járat, egy késő délután induló gyorsvonaton találkoztam egy meglett korú hölgygel, aki a férje után igyekezett.

Ez a nő még alig múlt ötvenöt éves, korától sokkal öregebbnek tűnt, a mozdulatai, az egész megjelenése sokkal, de sokkal idősebbnek mutatták, mint a valós kora. Gyakran igazított frissen befésült haján, hol az óráját nézte, hol meg a táskájában keresett valamit. Izgatott volt. Látszott rajta, hogy beszélgetni akar, s erre jó alkalmat kínált a kalauz megjelenése. A hölgyről azonnal kiderült: ők vasutasok voltak. Mármost ő. A vasúttól ment nyugdíjba.

Ketten voltunk csak a nyolcszemélyes fülkében, a hölgy nekibátorodott, és miután közölte, hogy a férjhez utazik, hallgatott egy keveset, majd a következőképp folytatta: „Megyek. Aztán hazaverem azt a disznót. Azt a kpecért. Így van ez nálunk, mióta csak együtt vagyunk. Ő vasalt ruhában járt, nyakkendőben, meg jóképű is az én drága uram, de megbízhatatlan. Most is összeállt valami nővel, azzal nyaral a velencei tónál. Még meg is írta, hogy hol. Legalább ne írná meg! De minden alkalommal megírja... úgy látszik, elég hamar megunja ezeket a nőket. Meg hát... – ekkorra teljesen elérzékenyült. – tudja azt az én uram, hogy úgyse engedem, hogy valami kalandor nőszemély a hálójába kerítse... – a hölgy, a néni, nem is tudom, hogy lenne jó nevezni, hiszen egyik oldala harcos nő volt, aki a maga emberét hazaviszi, ha kell hazaveri; a másik meg egy vidéki, öreg néni, akiről nem gondolná az ember, hogy ebben a korban, az öregség, a fáradtság jeleivel a testén, az arcán még oly fontosnak tarja a hűtlenkedő férj visszaszerzését. Bármilyen áron.

Milyen okos az a férj... jutott eszembe, hiszen az asszony, a biztos háttér, az mindig érte megy; a barátnőnél meg lehet arra hivatkozni a néhány hetes kaland után: hiába, nekem ez az asszony a keresztem. Kereszt... Mentőöv...

Vonatok. Hagyományos, gyorsvonatok.

– Szeretsz te utazni? – rezeget fel ismét a kérdés.

Nem is tudom...

*

A lány

Ezzel az új hármassal, meg hatvankettes villamossal sehogy nem tudok megbékülni. Majdnem minden nap utaznom kell, muszáj valamelyiken, csak néhány megállónyt, megszokni mégsem tudom. Inog a lépcsője, amit eleinte észre sem vettem, de bezzeg mostanában, ahogy kopnak az ízületeim, egyre bosszantóbb ez az inoga garádics. Az egyetlen jó benne, az ülés, ami merev műanyag, és nem érzem úgy, hogy a város összes koszos ruhájú, ürülékkel csepegtető embere benne hagyta az ülés plüssszuátában a „névjegyt”.

Egyik nap elmélázva az ismétlődő tájban, magamat átadva a rezgések lazító hatásának, egészen megfeledkeztem a másokról, a köröttem utazókról. Aztán egyszer csak felkaptam a tekintetemet, keresni kezdtem a látóterembe csak úgy, mellékesen bevillanó alakot. Valahol ott jobbra kell lennie, s amit pillogtam, megláttam egy fiatal nőt, aki nekem háttal ült le; ő az egyik ajtó, én a másik közelében. Nem ismerem, mondta a fejemben az a valami, valaki, aki az emlékeket, ismerősöket tárolja.

Nyikorgás, rezgés, megállók, ajtók csapódása. Már besüllyedt az iménti gondolat a többi közé, s az ablakon kibámulva néztem az elém futó látványt, mikor váratlanul, s hívatlanul – ó, dehogya hívatlanul! A gondolataim hívták elő, az idegeimben lévő szabad asszociációk keltették fel azt a valamikori találkozást:

.....

Fel sem tűnt volna, ha más is ül a fülkében, vagy ha nincs annyira kifestve. Semmi kellemetlent nem mondott, nem tett, de bárhogy igyekeztem, hogy ne érezzem, mégis ellenemre volt, hogy megzavarta egyszemélyes nyugalmamat, azt a lehetőséget, hogy a végállomásra

olyan fülkében indulhatok, ahol egyelőre csak magam fogom a helyet.

Egy ideig állt a folyosón a lehúzott ablak előtt, s családjának üzent mindenfélét, hol gyerekesen, hol a felnőtt lány szavaival. Mikor bejött, és leült velem szemben, az ablak másik oldalán lévő helyre, elcsodálkoztam rajta, hogy bír ki a füle ennyi csecsebecsét, vajon hány lukat furathatott bele, hogy a sok színes klipsznek helye legye. Hajában masni, szeme erősen, élénken kifestve, száján a harsány rúzs és a kontúr hibátlan. Kezén számtalan gyűrű, karperec, mik minden mozdulatára halkan megcsörrentek. Ruhája összhangban volt az előzőekkel, ám mégis volt benne valami kislányos, naiv, tudatlan, mint aki nincs tisztában a rajta lévő tarka csüngők ízléstelenségével, vagy talán azt hiszi, ez úgy helyénvaló, ahogy viseli.

Kezemben a jegyzeteimmel egy pár percig elbámultam a semmibe, azaz a kinn futó tájra, aztán olvasni kezdtem. Egy kis önvizsgálattal megállapítottam, valamikor, sok éve én is szerettem a fülön függőket, persze ennyit egyszerre sosem, de míg nem voltak valódi ékszereim, szívesen hordtam a bizsut. Milyen furcsa, hogy most taszít a látványa

A lány pakolta a táskáját, majd hatalmas iratfűzőt vett elő, telis-teli papírokkal. Akaratlanul néha rápillantottam. Sóhajtva lapozta a feljegyzéseit, közben gyakran megigazította a haját, simított a szemöldökén. Enyhén szólva mosolyogtatónak tartottam a nagy készülődést, s azt gondoltam talán valamelyik következő állomáson egy fiatalember fog felszállni a vonatra, hogy vele utazzon tovább. Ennyi szépítkezés, magára figyelés azt sejtette.

Az első négy település között zötyögött a vonat, aztán odaértünk arra az állomásra, ahol végre villanymozdonyt kötöttek a diesel helyére, s már meg is volt rá biztos lehetőség, hogy ezután valóban gyorsvonat legyen a gyors.

Kinéztem az ablakon. A szokásos nyüzsgés, ismerős vasutasok, a büfé előtt állt a sor, ahova a szomjas lelkek leléptek meginni valamit, vagy valami szeszt.

Sokan felszálltak, egy szláv ajkú sokgyerekes család, talán lengyelek, helyet kerestek számtalan csomagjuknak és gyerekeknek. A mi fülkénkbe is beszóltak, s lánnyal együtt egyszerre szólaltunk meg, ő lány szlovák nyelven, én a keményebb oroszra hogy, igen, van itt szabad hely.

Összenéztünk. Tiszta kék szeme volt, vagyis a tekintete volt tiszta, mert így utólag csak gondolom, hogy egyenletes színezésű kék íriszű volt az a szem. Biztosan kék volt, mert a nagybátyám jutott róla eszembe, akinek feltűnően erős-kék, vidám szemei voltak.

Hogy a bácsi emléke, vagy a lánytekintetének tisztasága volt e az ok, nem tudom. Összemosolyogtunk.

– Én magyar vagyok – szólat meg aztán. – szlovákiai magyar. – tette hozzá, és kicsi félmosoly jelent meg a szája szögletében.

– A szüleim is onnan valók – mondtam, s talán valamivel barátságosabban nézhettem rá, mint előzőleg, mert látszott rajta, hogy még akar mondani valamit.

– A Pázmányon tanulok. Ahol a külföldieknek van egy nulladik év. Otthon is felvettek, de valahogy nem bírtam megszokni. Itt mégis mindenki magyar...

Miközben beszélt, újra megigazította a haját. Öltözetének és viselkedésnek sokatlansága hirtelen érthető lett. Rokonaim hasonló korú lányai is ilyenek, így öltöznek, állandóan a külsejüket igazítják. Persze az odaátiakra gondoltam.

A lengyelek mégsem telepedtek le a mi fülkénkben, talán találtak egy teljesen üreset. Hamarosan egy merev részeg férfi húzta ki az ajtót, és azonnal le is ült, alig forgó nyelvvel sokszor elnézést kért a zavarásért, meg mert annyira részeg.

Miskolcig hármásban utaztunk, a lány olvasott, én szunyókáltam, a férfi néha halkán mondott valamit maga elé, vagy aludt. Ezen a nagy forgalmi csomóponton társult hozzánk egy fiatalember, akinek feltűnő megjelenésétől csak a csendes viselkedése volt feltűnőbb. Hosszú, hátközépig érő haját valamikor befonta, tán vagy négy-öt éve, s azóta ki sem bontotta. Farmerben, mellényben, színes ingben volt. Leült szemben a részeggel, mikor az előrecsuklott, visszasegítette az ülésre, ha nem a haja kelt bennem ellenérzéseket, akkor beillik valami segítő szervezet tagjának...

A lány letette a jegyzeteit, s mikor szembenéztünk egymással, beszélni kezdett.

– Annyira ideges voltam tavaly ilyenkor, hogy orvoshoz kellett menni. Majdnem idegosztály lett belőle... – elpirult, félresandított, de a fiú látszólag nem figyelt a beszédre. – Sokáig kellett gyógyszer szednem. Néha még most is előjön. Olyan furcsa megérzéseim vannak.

Elhallgatott, hátradőlt az ülésen, egy ideig behunyt szemmel, ölbe ejtett kézzel ült, már azt gondoltam, hogy elaludt, vagy csak így próbál kitérni a váratlan, önvallomás keltette zavar elől.

Magamban azt latolgattam, hogy mennyire beteg ez a gyermek, vagy csak annyira érzékeny idegrendszerű, hogy akár médiumi hajlamai vannak, vagy csupán fantáziál. Fiatal, érzelem-dús lányok néha túlzottan érzékenyek, aztán ha orvoshoz kerülnek gyakran nem olyanhoz, ahova kéne, hát megbíztatják őket mindenfélével, szóbelileg, és gyógyszeresen.

– Tetszik tudni, olyan érzéseim vannak néha, hogy tudom ki fog hozzánk eljönni, és az el is jön. Aztán olyan is, hogy most mindjárt csörögni fog a telefon. Olyan, hogy valami érte az aput, vagy anyut, mikor nincsenek otthon, és

igaz is amit gondolok – felsóhajtott, kicsit fel is nevetett, én is épp abban a pillanatban sóhajtottam fel.

Szerettem volna, ha nem veszi észre a sóhajt, nem akartam félbeszakítani. Olyan volt ez, mint mikor valakinek nagyon nyomja a lelkét valami, és egy alkalmas ismeretlennek kiönti az egészét, mert azzal úgysem találkozik többé, annak nem kell magyarázkodni, csak úgy elmondja a történetét, ahogy ő érzi, nem úgy, ahogy a többiek, s kicsit megszabadul a belső feszültségtől, mert meghallgatták.

.....

... az a lány, a másik ajtónál, akit még jól szemrevételezni sem tudtam, meg tán nem is akartam, itt, most, ezen a villamoson... nem az a több évvel ezelőtti találkozás.

Valami mégis volt a mozdulatában? A ruhák, a csecsebecsék színeiben? Valami... Egészen apró, egyetlen elem... vagy az egész... s itt, ezen a nem-szeretem járaton feltolult annak a valamikor lánynak, annak a feledésbe ment találkozásnak egy része...

*

Lajos-vagyok

– Kézcsók! Lajos vagyok! Kések egy fél órát! – harsogta forgalom zaján át a telefonba a szerelő.

Na, megint fél óra csúszás! Aztán ha még összejön néhány óra, félóra, az egész nap oda lesz...

–Lajos vagyok – mondta egy másik Lajos, vagy tíz évvel ez előtt, s pontosan szemben velem leült az ülésre. – Lajos

vagyok – ismételte meg, olyan természetességgel, mintha reklámszöveget mondana.

Késő délután volt, nem sok remény volt rá, hogy ebben az órában távolsági vonaton, ami mindjárt indul, még több utastárs is jöjjön. A fülkében még volt hat hely, Lajos-vagyok ülhetett volna bárhová, de pont velem szemben tetszett neki helyet foglalni.

Akkoriban gyakran kötöttem utazás közben, ez alkalommal is jártak a kezemben a kötőtűk, a fejemben meg az a gondolat, hogy ez a jól öltözött, öltönyös, kalapos idős férfi egy kicsit hibbant, most, mint már annyiszor bevonzottam egy félőrültet, vagy egy beszélgethennéssel megvert valakit, aztán órákig hallgathatom, hogy neki miről mi a véleménye. Mert *az* szokott lenni az utastársaknak Nehéz, szinte lehetetlen megállítani, leállítani egy-egy bőbeszédű embert. Meg nőt, ha az imént az ember a férfitra vonatkozna, bár nálam nem csak arra vonatkozik (s tudom, vannak még tájak, ahol az ember a férfi, az asszony az meg az asszony, külön néven; mint ahogy a gyerek a fiú, a lány meg az lány...). Azon tűnődtem, hogyha neki kezd beszélni, mikor fordul ki belőlem az a türelmetlen megjegyzés: a vonatjeggyel a nyugalمامat is megvettem – de egyelőre hallgatott, én meg még nem éreztem ehhez elég határozott dühöt, haragot, nem is volt mit megállítani, így hát hallgattam.

Lajos-vagyok fészkelődött, helyezkedett, s amint elindult a vonat, gyorsan, egymás után véletlenül a cipőmhöz ért a cipője, amit azonnali sűrű elnézés-kéréssel igazított helyre. A kötőtűim képezte x-ben akaratlanul rá-rápillantottam, állandó, rám szegezett tekintete nem fáradt el, ki sem nézve a tájra, bámult a képembe. Majd megszólalt:

- Lajos vagyok.
- Hallottam.

– Tegeződhetünk? – ekkor hátra dőlt, és szemében a figyelem és a kíváncsiság mellett valami más fény is bevillant.

– Tegeződhetünk Lajos – tettem le egy pillanatra a kötést, majd azonnal folytatva a minta szemeinek szaporítását, az járt az eszemben, hogy vajon hány emberrel tegeződök én valójában ismeretlenül. Az egész ország reikis, agykontrollós csapata nekem te, én meg nekik te. Ez a Lajos-vagyok nem tűnt egyiknek sem. Na, sebaj, annyi barát, haver, meg ál- és valódi félnótás mellett elfér egy Lajos-vagyok.

Lajos-vagyok hirtelen a térdemhez ért, míg nadrágját igazította.

– Lajos! – kezdtem, halkán, alig mosolyogva, amire felcsillant a szeme. – Te nem tudhatod Lajos, nekem sok barátom van, akikkel tegeződök... – Lajos-vagyok ennek még jobban örült. – De ha még egyszer hozzám érsz, kedves Lajos, akkor nem állok jól magamért – mondtam egykedvűen, majd nem barátságos hangon, és ekkor már nagy ívben mosolygott a magában e szavakat másként értő Lajos-vagyok. –, és sajnos bokán foglak rúgni – folytattam a korábbi diszkrét mosolygást abbahagyva.

Lajos-vagyok elkomolyodott. Azt nem mondhatom, hogy elkomorult, csak tartózkodóbb, és visszafogottabb lett előbbi megmutatkozásához képest. Tekintete elfordult, az alkonyatba boruló zempléni hegyekre fixált. Hallgatott.

Néhány megálló után felszállt a vonatra egy idős, jól öltözött nő, nehezen vitte szatyráját, és láthatóan fájtak a lábai. Végigment a folyosón, aztán visszatért, s beült a fülkébe. Útitársat kaptunk.

Vagy tíz percnyi hallgatás után Lajos-vagyok minden teketória nélkül áthelyezte magát a hölgygel szembe, tekintete kereste a tőle láthatóan idősebb, a felszállástól még pihegő, homlokát, arcát zsebkendőjével törölgető nő

tekintetét; s mikor létrejött a szemkontaktus, azonnal közölte:

– Lajos vagyok. A gyerekeimhez utazok.

A nő bólintott.

– Ibolya vagyok – szinte csak lehelte a nevét.

Lajos-vagyok hamarosan megfogta, majd hosszan tartotta új útítársa kezét, kezét csókolt, és sorolni kezdte viszontagságos életét, többször kitérve, hogy ő nős, most a gyerekeihez utazik. Minden rendben lenne az életében, korához képest ő teljesen egészséges, ő egészséges férfi – ezt az egészséges férfit többször is kihangsúlyozta – csak hát a felesége, aki egyébként áldott jó asszony, remek asszony, az sajnos hamarabb megöregedett bizonyos tekintetben, mint ő.

A hölgy értett a szóból. Hamarosan ő is kiöntötte özvegysége, betegségei és gyermekeitől elszenvedett magányának minden bánatát. Lajos-vagyok gyakran kezét csókolt, majd megfélelkezvén saját gyermekeinek meglátogatásáról, úgy szállt le az idős hölgygel a vonatról, mint egy ifjú Don Juan, aki hirtelen meghódította és még ma éjjel ki is pipálja a mára tervezett nőt...

*

Vihar után

Tegnap vihar volt. alig fél órás, de csak úgy csattogott, csapódott kint minden. Igyekeztem bezárni az ablakokat, s közben abban reménykedtem, hátha végre megérkezik, és tartósan itt marad az enyhébb levegő.

A vihar elült a város felett, tovarohant. Úgy éjfél tájt a ház előtt egy csapat nagyhangú valaki jött, majd miután épp a mi erkélysorunk alatt támadt kedvük ordítózni, és jól kiordították magukat – a szleng ezekhez a szavakhoz képest csak semmi becézés, finom játék a kifejezések értelmével –, szóval elcsendesülvén, a kezük ügyében lévő tárgyakkal levertek számtalan utcai lámpát, betörték egy-két közelben lévő üzlet, reklámfelület üvegét.

Egy haragos férfihang leordított:

– Mit csinálsz te ott? Te Bandi! Azt a jó k- anyádat! – ismerhette az alant randalírozót, valaki fel is szólt a lentiekből, bízatta, menjen le, ott legyen a sokasággal szemben bátor. De a Bandi elindult valahova másfelé, és vissza-visszaszólt a többieknek:

– Na? A f-omba, mi lesz? Jösztek mán? – és azok mentek, hangoskodva, dobálva.

Közben megszólalt több riasztó, az erkélyekre ki-kilépett egy-két kíváncsi, álmából felriasztott ember, s valami történhetett, valami váratlan, és előre nem látott, mert az iménti bátor, ordító, törő-zúzó ifjak csapata szertefutott a lakótelep különböző átjáróin, kerülő útjain.

Kékes fény villogott, valaki hangosan nevetve mondta:

– Legalább az a kettő beleszaladt!

Még egy ideig látszott a szobaablakból, meg a konyhai ablak felől az autók kék színű villogása. Aztán csend lett.

A reggeli híradások tele voltak a vihar okozta károkkal, tragédiákkal. Alattunk, a biztosító ablakát ma megjavították, a fodrászatra kikerült a tábla: Műszaki okok miatt zárva.

A fodrászmester fia egész délelőtt a járdára hullt üvegcserépet söprögette, időnként sanda pillantást vetve az apjára, ki a boltban tett-vett.

– Jaj, Bandika! – szól a fiúhoz a ház másik oldalán lakó ismerősük. – Csak nem a vihar?

A fiú nemet intett.

– Borzasztó! – folytatta az ismerős. – Tegnap éjjel nem elég a vihar, még ezek a vandálok is... Hogy honnan jönnek azok ide? Erre a békés környékre...

– Van abból sok – jött ki köszönni egy fejbőlintással Bandika apja. – Tetszik tudni, mindet kirendelném közmunkára, hogy legalább takarítsa el, amit összebarmolt. Na, Bandi fiam, csak seperd! Seperd! – mordult rá Bandira, és visszament az üzletbe.

*

Raszta

Bő két hete az Astoriánál rám köszönt egy fiatalember. Olyan ismerősnek tűnt, de sehogy sem akart felszakadni az emlékek mélyéről, hogy ki lehet. Ereszkedtünk lefelé a metróba, a lépcső elején volt, a feje búbját láttam, és egyre jobban erősödött a valahonnan ismerem érzése. Oly nagy ez a város. Meg olyan nagy vagy kicsi ez az ország, attól függ, mihez viszonyítom. Biztosan valamelyik gyerekem osztálytársa volt, vagy ismerős, vagy valami hivatalos megjelenéskor találkoztunk.

Az Őrsön ismét egymás mellé sodródtunk. A fiatal férfi szemében huncut fény volt, látszott, hogy ismét szóba akar elegyedni.

– Ugye, nem tetszett megismerni?

– Nem – mondtam rögtön, és az emlékek tára most sem segített.

– Igaz, akkor hosszú hajam, volt... – mit akar ez, gondoltam, hiszem most is hosszú a haja.

– Be volt fonva, az a kócos, tetszik tudni...

Megmondta a hajviselet nevét, amit akkor, meg az előtt sem tudtam megjegyezni.

– A vonaton találkoztunk. Vagy hat éve. Egy fiatal lánnyal tetszett beszélgetni. Egy szlovákiai magyar lánnyal...

– Ahá! – bólogattam, mert feltört a fiatalember emlékképe, amint szorgalmasan visszasegíti a vele szemben ülő merev részeg a vonatülésre, és hallgat, csak hallgat, bár látszik rajta: szívesen csatlakozna a beszélgetéshez

– Aztán óta is Pesten van? – kérdeztem, hogy végre mutassak már valami érdeklődést, ne érezze, hogy rögtön le akarom rázni.

– Nagyrészt. Nekem ez a város kell. Itt tudok érvényesülni. Adnék valamit – s a zsebéből névjegyet vett elő.

Erősen zöld, fekete, meg vajszín volt az alap, amire kiemelt fekete betűkkel volt nyomtatva a neve, telefonja, ami a névjegyre kell, meg a foglalkozása, de az már olyan apró betűkkel, hogy szemüveg nélkül nem bírtam elolvasni.

– Ó, köszönöm – tettem be a táskámba a névjegyet.

– Szoktam látni, elég gyakran. Legutóbb is, a Múzeum körúton, az egyetemi ebédlőben. Csak nem akartam zavarni...

Valamit hümmögtem erre. Hiszen láthatott ott. A férjemmel időnként ott ebédelünk, mikor ő egész nap tanít, meg engem is a belvárosban ér a dél.

– Igazán nem szeretnék tolakodni – folytatta a fiatalember. – De ha ráérnének, mostanában lesz egy kiállítás... Az enyém – s olyan természetességgel adott egy meghívót, mintha csak azért találkoztunk volna itt, az Őrs aluljárójában, félúton az Árkád meg a Sugár között, hogy ezt átadja.

Ki erre, ki arra, kezemben a meghívóval, gondolataimban rengeteg régi emlékekkel megrohanva igyekeztem a következő jármű felé.

Szlovákiai magyar lány... Még mindig emlékszik arra a lányra. Vajon találkozott-e azzal a lánnyal, hiszen hallhatta, hogy az hol tanul, ha nagyon akarta, megkereshette...

Látom magam előtt, ahogy segít levenni a lány nagyon megpakolt útításkát a pályaudvaron, s mennek előttem, hosszan. A kijáratnál a fiatalember lemaradt. Mikor odaértem, találkozott a tekintetünk.

– Nos? – kérdezte az enyém.

– Olyan gyermekien fiatal... – válaszolt a fiatalember tekintete.

Vagyis akkor azt gondoltam, azt válaszolta.

Válaszolhatott volna mást, mondjuk. nem akart a lány ismerkedni; nem voltak szimpatikusak, kölcsönösen; mindkettőjüknek van valakije... – meg még számtalan hasonló válasz lehetett abban a szemben. Azt gondoltam, amit gondolni szerettem volna.

Ki tudja mit válaszolt akkor az a tekintet? Most, ma, talán ő maga sem tudná megmondani...

*

Lakásfelújítás

Ehhez nem vagyok hozzászokva. Mindig, minden alkalommal mindent megszervezek, szinte órára egyeztetek, előre, hetekkel előre pontosítom az időpontokat. Most is, ezt is. Sőt, rossz szokásom, hogy előleget sem adok, ha anyagot kell venni, hát akkor csak tessék velem jönni boltba, vagy ha tetszik, akkor én megyek el a kedves mesterrel, de előleget, azt nem adok. Sőt, még azt is kikötöm, hogy mivel minden szerelő, mester tudja, egy munkáért mennyit akar kapni, így hát ennek tudatában a lehető legrövidebb idő alatt szerelje, fesse, parkettázza, burkolja nálunk, amit kell. Ez eddig így volt.

Most viszont, a parkettás, a tapétás (no, a tapétásról még egy rossz szót sem, hiszen annak vagy két hét múlva lesz majd itt az ideje...), szóval maradjak csak szépen a parkettásnál. Akinek az a híre, hogy megbízható ember, jön pontosan, elfogadható árai vannak (ez az ár, a munka díja is micsoda fontos dolog a mai világban...), sőt, ha kell, még a bútorok rakosgatásában is segít... meg ami a lényeg, idős barátnőimnél, rokonaimnál már bejáratott mesterember... na szóval, a parkettás nem jött. Új fejezet kezdődött a lakásfelújítási sor történetében, mert velünk, velem ilyen még nem fordult elő, hogy ennyi előkészítés, sokszoros telefonálgatás után a mester eltűnik. A telefonja ki van kapcsolva, a felesége nem tudja hova lett az ura, azaz a parkettás (aki majd a parkettásom, parkettásunk lesz, ha időben megkerül, ha ki nem törte a nyakát, vagy addig várakoztat, míg szerzek egy kevésbé megbízhatót, aki viszont pénz akar keresni, és épp tárgyaltalan lett egy aktuálisnak látszó munkája...)

Ma, most várunk. Reggeltől. A lakás összepakolva. Tegnap egész nap pakoltunk, több mázsa könyvet, bútort megmozgatva.

A nap első fele részemről alvásban telik el, annyira fáradt, kialvatlan vagyok az utóbbi időben, képtelen vagyok a tegnapi feszített, erőltetett fizikai munka ébren maradni, alszom, az alvás öntudatlanságába merülök a jelen csalódását legalább pár órára kikapcsolva.

Délután ismét félóránként hívom a parkettást, de annak telefonja változatlanul a jelenleg nem kapcsolható szöveget mondja. A délután közepén felhívott a sógornóm, aki szerint ez az mester megbízható, és biztosan valami nagy-nagy baj érte, ha nem jelentkezik. A biztonság kedvéért azért ő sógornóságem beszélt parkettás-néval, aki ígérte, ha megtud valamit az uráról, rögtön szól.

Ebben a széjjelségben, ahogy a két szoba közt nyitva az ajtó (sarkáról levéve a kisszoba szegletében van a falhoz dűtve), olyan nagynak tűnik ez a kisszoba, igaz csak a szétnyitott ágy, egy asztal, meg a falhoz támasztott ajtó van benne. A másik szoba viszont könyv- és bútorraktárrá lépett elő. Nagyokat hallgatok, de belül forog bennem a düh, legszívesebben megkeresném ezt a nagyon megbízható embert, és jól megráznám a fülénél fogva... na persze ez csak gondolatvariáció, de próbálom a tehetetlen idegességet oldani vele.

Alkonyat felé ötletem támad:

– Te! Férfjember! – kezdem sorolni a páromnak, aki eddig nagy türelemmel viselte az átalakítás „örömeit”, és jó szándékkal aggódott az eltűnt mester miatt. – Nekem valami azt súgja, ez a mester nem csak úgy ment vidékre. Meg halászni. Ez azért ment, mint sokan azért mennek, hogy ott jól kiigják, kidorbézoják magukat. Nincs ennek semmi baja, csak lehet, hogy annyit ivott, most nem bír magához térni... – mert korábban már felserkent bennem a

gondolat; a sógornóm mondott valami olyat, hogy a mester urat nem lehet telefonon elérni, ha vidékre megy. Nem lehet elérni rádiótelefonon.

Csak nem szakadtak szét, váltak semmivé a telefontornyok, hogy pont ott nem lehet elérni ezt az embert. De nem lehet elérni. Mi meg itt, mint a kirakodóvásárban...

A férjem türelmes, és nagyon jóindulatú, azt mondta, hogy csak fáradt vagyok, meg ideges; más baj van, valami történt ezzel az emberrel. Várjunk, hátha mindjárt jelentkezik.

És úgy lőn. Vártunk.

Aztán megcsörrent a telefon, és parkettás-né azt mondta:

– Hát, megvan az ember. De hallani sem akart rólam. Hiába mondta neki a szomszéd, hogy felhív, beszéljen velem. Nem akart. Felkelni sem bír.

– Baleset érte? Eltört valamije? Vagy a szíve... – aggódtam

– Áááá! Nem! Csak...

– Már meg ne haragudjon! Szokott a maga embere inni, ha vidékre megy?

A vonal túlsó végén pár másodpercnyi hallgatás után a nő felsóhajtott, és szinte megkönnyebbülve folytatta:

– Szokott. Azért megy oda. Meg horgászni is azért jár. Régen csak évente két-három alkalommal, de mostanában egyre gyakrabban. Egy napig iszik, vagy kettőig, aztán napokig nem bír lábra állni.

Megfordult velem a világ. Most mit mondjak ennek a nőnek. Legszívesebben morogtam volna, de mégsem tettem, és tovább hallgattam.

– Rendes ember, tessék elhinni. Nem győzők szégyenkezni, mert mindenki nálam keresi... ha megjön, rögtön küldöm... Igazán jó szakember, csak most megint elkapta a gépszíj.

Az a gépszíj, hogy nem bír várni vele pár napot. Most aztán várhatom, míg a megbízható mesterember előkerül. Ezen a héten már reményem sincs rá, hogy elkészüljön a szoba. Viszont, ha holnap estig nem jelentkezik ez a tökéletesen megbízható ember, akkor a jövő hétre keresnem kell egy másik, kevésbé megbízható parkettást, aki csak egyszerűn pénzt akar keresni, és időben jön.

*

Esik

Éjjel esett az eső. Álmomból a hajnali szokásos ébredési időmben felneszeltem egy pár percre; hallottam, ahogy alattunk csapódik a kenyeres kocsi ajtaja és a nagyhangú szállító mély hangon, pergő mondatokkal beszélget a halkán válaszoló boltossal; ők mit sem törődnek a lakótelep csendjével, ha ők felkeltek, szerintük akkor már reggel van.

Esik – gondoltam; és a kint, az eső, a hűvös levegő, a kinti beszéd, meg még végtelen sok más zaj, illat, szag, a pirkadat fényének beszűrődése a sötétítő alatt mind-mind egyszerre volt közel és távol, és egyszerre záródott ki az alvás öntudatlanságába visszasüllyedve.

Délelőtt az alattunk lévő lapos-tetőkön sokáig fénylettek a tócsák. Egy közelben lakó szarka cserregett időnként, motoros kasza hangjai közeledtek, a konyha felett hatalmas csapódással ért földet a felettünk lakó valamilyen leejtett tárgya.

Nagycseppű pára volt a kocsik szélvédőjén, még nyolc óra felé is. Valami megváltozott, a színek, a szagok, a fény, mind az ősről beszél.

M-néni takarítja a ház körül kertnek mondott alig méteres sávot, amiben sövénynövények, évelő virágok, fű van, és persze rengeteg a lakók által ablakon kidobált szemét. A néni épp végez, körülsetál a házon, aztán legyintve belép a kapun. Mire visszaérek a boltból, már ismét egy üres cigarettás doboz van a föben. Ledobták? Odadobták?

Eltűnőben van a motorháztetőnkről a pár hete eltűntethetetlen folt. Még vidéken jegyzett meg egy madár, bőven, nem spórolva a pecsét anyagával. Lemoshatatlannak látszott az a folt, de úgy tűnik, a bővizű esők hatékonyabban mosnak kocsit, mint én.

Benn a lakásban megcsap a kinhez képesti meleg. Még mindig nem bírt lejjebb húlni. Délután ismét esik, ütemesen, hosszan, a nyitott erkélyajtón túlról tiszta víz illata árad.

*

Lajos-vagyok – ismét

Kocsi ide, kocsi oda, azért néha mégis jó vonaton utazni. Néhány óra, amíg befelé figyelhetek, ellentétben az autóvezetéssel, amit nagyon is szeretek, de hát ott állandóan figyelni kell...

Fiammal vártuk a vonat indulását. Már megint vidéken, egy kisváros állomásán. Az ablaknál ültünk, szemben egymással, az ajtó mellett egy ismerős nő foglalt helyet, „jó napot, jó estét, rég láttam” ismeretség volt, így itt sem beszéltünk többet.

A vonat elindult. Ez a szerelvény is viszonylag néptelenül indult ki a végállomásról. A folyosón egy

elegánsan öltözött, kalapos férfi állt, aki aztán mégis helyet keresvén, belépett a fülékbe.

– Van itt szabad hely? – kérdezte, ámbár látható volt, hogy még bőven van szabad hely.

Az ajtónál ülő nő bólintott, a férfi a polcra helyezte a kalapját, majd a kabátját, sokáig igazgatva, talán attól félt, hogy összegyűrődik az utazásban. Majd a zakóján, nyakkendőként igazított, és leült.

Ekkor ismertem fel. Egy jegyzet-lapra ráírtam, és a fiamnak odanyújtottam az információt: Lajos-vagyok.

A fiam először értetlenül nézett, majd óvatosan szemügyre vette az idős urat. Az merően nézett maga elé, pontosabban a vele szemben ülő nőre.

Haladt a vonat. Körülbelül öt perc múlva az úr megszólalt.

– Lajos vagyok. A gyerekeimhez utazok. Nyugdíjas kedvezmény ugyebár. A korrall járó ingyenes utazás. (akkoriban főleg gyorsvonatok jártak, és nem helyjegyes intercityk)

A nő bólogatott, és mikor Lajos-vagyok befejezte a mondókáját, a hölgy is bemutatkozott. Egy kis csend következett. A nő várt, Lajos-vagyok talán mérlegelt.

– A következő állomáson leszállok – sorolta a nő. – Ott lakom. Az uram ma nem jön elém... Nem is baj. Igen durva ember. Ma egyedül megyek haza.

– Azért otthon csak várja? – érdeklődött Lajos-vagyok.

– Áááá! Elment almát szüretelni a bátyjához. Majd a jövő hét elején, akkor jön haza.

– A feleségem, tudja, nagyon rendes asszony, csak hát... hamarabb megöregedett mint én... Igazán, én mindent elkövetek, de nem mutat semmi érdeklődést. Azt mondja, megöregedett. De én még nem. Én még teljesen egészséges vagyok.

A nő megértően hallgatta. Rohamosan közeledett az első állomás. A nő vette a kabátját, Lajos-vagyok felsegítette rá. Aztán Lajos-vagyok is gyorsan öltözni kezdett.

Mikor kigurult a szerelvény az állomásról, a nő, meg Lajos-vagyok karonfogva sétáltak az állomásépület felé.

A fiam összehúzott szemöldökkel nézet őket.

– Az iskoláját! – mondta agy negyedórányi hallgatás után. – Nem képzeltem, hogy ezeknél ez csak így... Bocsánat! – zárat le a gondolatot, mert valószínűleg eszébe jutott, hogy a nő velem majdnem egykorú, Lajos-vagyok meg épp valamelyik nagybácsija is lehetne...

Szerencsére nem volt a nagybácsija egyikünknek sem.

*

Megtaláltam

Megtaláltam! Meg! És most aztán!...

– Mi lesz most aztán? – kérdezte a férjem, aki békés, és megértő ember, ám az elmúlt napok viszontagságait már egyre jobban nem tudja tűrni; a szekrény előtt könyvespolc, harcok árán érhető el az ing, az alsónemű. A kimosott ruhák forognak rajtunk és ismét a mosásban, csak hogy ne kelljen a szekrényhez átmászni a dolgok halmazán.

– Mi lesz most? Mi lesz meg azonnal?

Ezzel a kérdéssel le is lombozódott bennem a hirtelen feltámadt és túlbuzgott öröm. Valóban. Mi lesz most hamarabb?

Semmi. De az, biztosan lesz. Vagyis, még kétnapi várakozás és akkor végre lesz parkettás, lerakják a parkettát, aztán lehet behordani a kisszoba bútorait, a megszámlálhatatlan könyvet, ami most szabályos szögletes

csomókban van összepakolva a nagyobbik szoba közepén, olyatén, mintha valami könyvből álló téglahalmaz-csúfoló lenne.

Ez is valami. Odaértem, ahol kezdtem.

Férjguram nagyokat hallgat, mert a háztartás, a ház átalakítása eddig sem nagyon foglalkoztatta. Vagyis ez így nem igaz. Nagyon is foglalkozott vele, főleg arra figyelve, hogy minden mihamarabb legyen készen, és persze jó minőségben legyen készen. Meg hát a könyveknek (haja szála se...) borítója se görbüljön, és akkor rendben is lenne a dolog.

Ez alkalommal nem akartam éles vitába menni a rokonok ajánlatainak lebecsülése, el nem fogadása miatt. Hiszen olyan jó mesterembert ajánlottak, olyan megbízhatót. Csak azt az egy bibijét nem tudták, ha rájön a mester úrra az ihatnék, akkor hetekig nem fogható munkára. Mégis, akár hogyan nézem, csak magamat okolhatom. Inkább egy vita, egy kis morgás (ó, hiszen a morgás jogát már a latinok is emlegették...), de ha nem hagyom magam, ha nem akarok a sógornóm, és mamája, meg miattuk a férjem kedvére belesodorni ebbe a megbízható mesteremberbe, akkor már régen kész a lakásfelújítás.

Nehéz belátni: ugyanaz a parkettás fog jönni, akivel hetekkel előzőleg a lépcsőházban találkoztam, és ott minden teketória nélkül leszólitottam:

– Maga parkettás?

– Az – volt a tömör, összefoglaló válasz.

Elégedett voltam, hogy nosza, itt egy parkettás, nem is kell utána járnom, elfogadható árat mond, meg még emlegeti is, hogy család, asszony, törlesztő részlet – szóval az ilyen nem mer elmenni egy kis alföldi ivótúrára, hogy engem, meg más, naiv kuncsaftot cserbenhagyjon; ez az én emberem. Vagyis parkettásom.

Lesz parkettás. Megtaláltam. Igaz, hogy ugyanazt. Igaz, hogy nem volt képem felhívni, felhívtam inkább a parketta forgalmazót, tud-e szakembert... és hát, pont ezt a telefonszámot és nevet kaptam.

Most lehet várni, és ábrándozni, milyen is lesz a kisszoba.

Hurrá! Megtaláltam! Van parkettás.

Vajon akkor reggel is meglesz még, mikor ide kell jönnie dolgozni?

*

És úgy lőn

És úgy lőn!

Eljött a nap, amikor végre mindkét szobát új parketta borította; már rég elment a tapétás; a festő és mázoló, aki az ajtót, és a kopott, festékpergető erkélyajtót lefestette. Itt állunk a lakás közepén, minden összehúzva, összecsomagolva, letakarva. Lehet kezdeni a helyrerakodást.

A tárgyak „szokása”, hogy nem egészen akarnak beférni eredeti helyükre. Ez a kisméretű tárgyak szokása. A szekrények, könyvespolcok, és más nagyméretű bútorok békésen túrték az ide-oda, meg emide-amoda való tologatást, aztán végül a helyükre kerültek. A kisméretűek, így a könyvek, az összekeveredett (majd jobban vigyázunk rá, ha kihúzva külön rakjuk el...) fiókok tartalma azonban fellázadt. Titokban megnőtt, megduzzadt, megszaporodott, s kaján vigyorral – már ha a tárgyak tudnak vigyorogni... – nyugtázták az igyekezetet, ami eredeti, vagy közel eredeti helyükre akarta visszarakni, visszagyömöszölni őket.

Mikor úgy tűnik, most végre, minden a helyén van, akkor hirtelen a fény iránya változik, kicsap az előszobába, és jaj! ott lehet folytatni a takarítást. Míg a szobák új ruhát kaptak, a tárgyak portalanítva lettek, minden más elporosodott, mindenhova beköltözött egy-két oda nem való dolog, valami kacat, innen oda rakott, végül a spájzig, gardróbig, előszobáig, vagy a konyháig rakosgatott valami, ami tán még jó lehet valamire... és a tán még jó lehet valamire gondolat miatt évek óta hol itt, hol ott tartogatjuk, közben évekig azt sem tudva, hogy a lakásban van.

Ma, egy héttel az első visszarakó-verseny után, végre megkeményítettem, magamat, és számtalan valamire még talán jó lesz értékű tárgytól megszabadítottam magunkat.

Épp ideje volt már. Már épp ideje volt –nyugtattam magam, abban a reményben, hogy a következő napokban nem lesz hirtelen szükség valamelyikre.

Most, ez után a végzetes, és kíméletlen válogatás után egész jól elférnek a polcokon a tárgyak. Milyen igaz, elég nagy két embernek ez a lakás (de itt azonnal eszembe jut Mándy Gábor barátunk gondolata, mely kifejezte, hogy lakásfelújítás után minden visszalopakodik a helyére és a szoba/lakás hamarosan „elkurvul”), és barátunk megállapításának sötét ígéretét egyelőre tagadva, mondogatom, hol csak hangtalanul magamnak, hol meg a férjemnek: milyen szép lett minden.

(És úgy lőn?...)

Míg valami el mer romlani, és akkor...

No de, „hess madár”

*

Sebességkorlátozás

Útjavítás van a Kerepesin. A forgalom csökkentett sebességgel halad. Kéne, hogy haladjon. Azonban, ma is, mint általában, tapasztalom: nekem valami nagy bajom van az érzékeléssel, valami nem jól működik nálam. A tábla azt mondja: 50 km. Ezt akár hogyan is nézem, ez bizony 50, nem mintha a tiltó tábla nélkül az ezen a szakaszon jelzett 70 km-rel lehetne menni... Hát... néha lehet, főleg este, vasár- és ünnepnapokon, amikor a város nem tülekszik befelé, átfelé a Keleti Pályaudvar irányába, meg onnan kifele.

Baj van a szememmel, meg mindennel baj van, ami a fenti tábla jelentését illeti. Legalábbis nálam nagy a zűr. Tartom az ötvenet, mögöttem kocog egy mikrobusz, aztán egy idő után megunja, hogy előtte szerencsétlenkedek, hogy csak ötven, mikor mellettünk a párhuzamos sávban legalább nyolcvannal húznak el a kocsik, egy ideig büszkén suhanva, majd megállva a lámpa előtt, ahol ötvenkedve is bizony beérem őket. Ez itt mögöttem, már látom a kocsi mozgásán a visszapillantó tükörben – nem a vezető arcát, tekintetét látom, a kocsi mozgását, megiramodásait –, hogy ez az első adandó alkalommal kiugrik, megelőz, és csatlakozik a többiekhez.

Itt a pályaudvar előtti kanyarban több egymás után váltó, rövid szakaszt irányító lámpa van, hullámzik a kocsisor, végre kifordulunk a Rákóczi útra. Azonnal eléri a kocsisor eleje a tilosat mutató lámpát. Valaki, mögöttünk három-négy kocsinyira bőszen dudál.

Hajrá! Nyomjad! Úgy kell! Több lesz tőle a sáv, neked, és csakis neked, hosszabb lesz a zöldjelzés, mikor ezen vagy más útszakaszon fogsz haladni. Na, rajta! Mért kellett

abbahagyni? Hiszem még mindig piros, és ha vált, akkor sem biztos, hogy ez a sok autó mind átmege ezen a rövid zöldön, lehet, hogy benne ragadunk a következő tilosban is, vagy benne ragadsz. Kár addig szüneteltetni, nyomni kell azt a dudát, ha duda, hadd szóljon!

*

Taxiban Utazó

Valamelyik nap a villamosra vártam –, kerülgettem a láncdohányosokat, akik semmi módon nem bírnak külön csoportban, vagy a várakozók valamelyik „szélén” megállni, hanem igyekeznek elmerülni a nem dohányzók közt, hogy élvezzék azok is a passzív dohányzás ártalmait – így hajnalonta különösen gyomoremelő a mások tüdejéből visszafújtt füst.

Ahogy emelkedett a nap, feltámadt valami lanyha szellő (valamikor, hajdanán, környezetismereti órákon valami olyat tanultam, hogy a szél a levegőnek a talaj felszínével párhuzamos elmozdulása), ami csökkentette a várakozás, a „jogába áll” füstölés és a kénytelen elviselés bosszúságát.

Közeledett a villamos. Az a villamos, ami nekem kellett. Csattant a váltó, aztán csattogva kinyíltak az ajtók. Felszálltam. Meglepően sok szabad hely volt; a járdán tovább állt és várakozott rengeteg ember, a láncdohányosok ismét rágyújtottak; ez nem a nekik kellő járat volt, addig még lesz idő egy-két szál cigarettára.

Csattanva záródtak az ajtók, leültem a hozzám legközelebb eső helyre. Mellettem az ablaknál egy ismerősnek látszó fiatal férfi Morgenstern-kötetet olvasott. Fel sem pillantott, mikor mellé ültem. Aztán talán

megérezte, hogy belepillogtam a könyvébe, meg talán alá is igyekeztem nézni, hogy lássam a címet, az író.

Találkozott a tekintetünk.

– Szép, jó reggel! – köszönt a fiatalember.

– Szépet! Rég találkoztunk – válaszoltam Taxiban Utazó kedves barátomnak, mert a fiatalember nem volt más, mint maga Taxiban Utazó.

– Morgernstern – mutatta a könyvét.

– Látom.

– Eredeti. Legalább gyakorlom a nyelvet, a megértést, szóval mindent.

Hamarosan átszállóhely következett. Taxiban Utazó betette a táskájába a könyvet, laza mozdulattal a vállára csapta a táskát, leszálláshoz készülődött.

– Szép napot, a továbbiakban is! – köszönt el, mire valami olyat mondtam, hogy „szép napot neked is”, vagy valami hasonlót.

A villamos nekilódult, Taxiban Utazó meg hamarosan beletűnt az utca forgatagába.

*

Hang a hátam mögött

Sor. Sorok. Ma csupa sor mindenütt. Rossz időperiódusban indulhattam el, mert bárhova mentem, szinte direkt nekem jutott a leghosszabb sor vége. Még a postán is, pedig ott aztán számítógépes vezérlés alatt van a sorban állás/ülés is.

Kellett nekem egyszerre két művelet, csekk befizetése, meg levél feladás. Várhattam. A kijelzők állandóan adták az új számot, néha a nekem kiadott számsorban is haladt

egy vagy kettő. Ülőhelyem is volt, igazán elégedetten nyugtáztam: legalább pihenek egy kicsit az ide meg oda való rohangálásban. Elővettem a táskámból a „táncrendet”, és kihuzigáltam a már elintézett vásárlást, ruhabolt-felderítést, és azúros sampon meg illatszerbeszerzést.

– Az a titka az egésznek, hogy az alsó szálhoz vékonyabb cérnát kell használni, mint a felsőhöz – hallottam mögöttem egy magabiztos férfihangot.

– Igazán? Csak nem varr maga is? – kételkedett egy női alt beszédhang.

– Nálunk csak ő varr – állította egy halk (talán) mezzoszoprán, és a mondat végén kis sóhajtás volt, amit ügyesen elnyomott.

Ezek is jó helyen varrnak... – pillantottam fel a kijelzőre, ami már megint állt, legalábbis az én számsorom állt rajta, más számok viszont ütemesen igyekeztek hívni a várakozókat.

A mondatok, a végül megszólaló női halk, visszafogott hangja és az elnyomott sóhajtás egy régi utazás emlékét elevenítették fel.

Nem tudom megmondani hány éve; négy? öt? vagy több? Az biztos, hogy ősz volt, olyan temetőbe járó, mindenszenteki időszak. Valahol Szerencs környékén felszállt a vonatba egy idős házaspár. Okot adtam rá, hogy szóba elegyedjünk, akkoriban el voltam varázsolva a fehér kézi richelieu-től, és a vonaton is varrtam, meg mindig varrtam, ha időm engedte. Főleg a férfi akart beszélgetni. Látszott a páron, hogy csak az jön szóba, csak arról lehet szó, amit a férfi akar, ami azt érdekli. Mikor át- és túlbeszéltük a hímzést, a nő is szólt néha egy-egy szót, de főleg akkor, ha kifejezetten szemkontaktussal egybekötve tőle kérdeztem, vagy tőle vártam valami választ.

A férj aztán áttért a betegségeikre, meg arra, hogy természetgyógyászhoz járnak, és még el is végeztek egy-egy tanfolyamot...

– Például reiki-beavatottak vagyunk. Mindketten! – jelentette ki, és valami csodálkozást, vagy nem is tudom mit várt.

– Igen, tudom mi az.

– Ááá! Szóval hallott róla! – és már kezdte volna emlegetni a tudományát, mikor a felesége halkán, a férj óvó és kisajátító pillantásait, viselkedésmódját kikerülve, csak rám nézve, majdnem sűgva megkérdezte:

– Csak nem? Szintén?

– Az – bólintottam, megmondva a beavatási fokozatomat, ami sajnos, magasabb volt mint a férjé, és ezzel rövide is zártam egy időre a beszélgetést.

Később a férfi, csak a beszélgetés folytatásaként, vagy mert beszélhetnékje volt, elmagyarázta az általa ismert és használt háztartási varrógépek csínját-bínját, egészen a századfordulás (az ezerkilecszázás századfordulás) lábhajtós varrógépekig visszamenőleg. Az viszont erősen zavarta, hogy a nagyanyám Singer gépének csónak alakú alsószál-töltőjét, és a varrógép beállítási érdekességeit ismertem.

Aztán majdnem ugyanaz a párbeszéd zajlott le, mint az imént, a hátam mögött ülők között.

Vajon ez az a házaspár lenne? Kíváncsiságomat a hajdani utazással járó összességében kellemetlen emlék erősen fékezte.

A kijelzön egyre jöttek a számok, lassan az enyém is közeledett. Hallottam, amint a mögöttem ülők felállnak, és odamennek valamelyik ablakhoz. Nekem még jócskán várnom kell. Már nem fogok találkozni velük, mert nem álltam fel, hogy megnézzem őket, mert nem az én oldalamra hívta őket a számok véletlenje, mert valójában

nem akartam velük találkozni, akár valóban ők azok, akár nem.

A mondat, az a mondat, az pont így, és ez hangzott el egy kis elnyomott sóhajjal a végén. Talán az a kis sóhaj volt, ami miatt nem akartam látni őket.

*

Jelentkezz be (ha tudsz...)

Adózni. Eddig sem volt egyszerű. Kellett nekem az a fránya „szabad szellemi”-nek csúfot konstrukció, amire alig van szükségem. Kellett. Biztosan

A múlt héten jött a dörgedelem, hogy az okmányirodában (bármelyekben az országban) be kell jelentkezni, aztán feljelentkezni az Internetre, és onnan kitölteni pár lapot, majd az adóhatóságnak beküldeni, ami kell.

Ez a folyamat három napomat vette/rontotta el. az okmányirodában még reménykedtem. Tegnap este meg háromórai görcsölés után, a megadott ingyenes tudakozó számán egy hang közölte, hogy a meglévő internetes programom nem alkalmas arra, hogy engem felvegyen, fogadjon az APEH. Kell egy másik program.

Ma lett másik program, csekély három óra letöltés, próbálkozás, pancserkodás után.

Éljen! Van program. Végre letöltöttem szükséges lapokat, csak először még kér programot, meg egy kiegészítő programot le kellett töltenem.

Övön aluli kényszerek ezek. Hiszen mért vagyok én, vagy más kötelezve, hogy legyen e-mail címem, legyen

számítógépem, internetes elérésem, és olyan elérésem, ami tetszik a hivatalnak.

Nekem három napomba, sok órás kínlódásomba került. Vajon hogy fogja ezt egy számítógépet sosem használt ember megcsinálni?

Mennél jobban látom az elektronikus jövőt, annál inkább nem tetszik, annál inkább tiltakozom ellene.

Kéne találni egy földrészt a Földön, ami normális emberi léptekkel él. Minden számítógép, minden magas szintű elektronika nélkül.

Ó, a régi, nyugodt, hagyományos dolgok....

*

Bukj-el küszöb

Költözik a hivatal. Költözik az antikvárium. Új helyre. Szép helyre. Naná! Meg valószínűleg neki gazdaságosabb helyre. Nekem meg eldugottabb helyre.

Úgy megszoktam már, hogy ott, az Opera mögötti utcában, ahonnan rálátni a Bazilikára, szóval ott az van az antikvárium. Az egyik. Mert a férjem állandóan keres bizonyos fajta könyveket, és évente egy-két alkalommal ebből az antikváriumból is vesz. De csak ha az a kiadás, az a... szóval az, ami neki megfelel.

Most az antikvárium átköltözött a Dózsa György úti metró-megálló közelébe. Csak úgy, egyik napról a másikra. Persze nekem ez az egyik napról a másik vagy fél évet jelent, vagy többet.

Hüm. Már olyan rég nem jártunk ott?

Ma épp a belvárosban intéztem valamit, mikor a párom rám telefonált; ha lehet, menjek így, meg úgy, és rögtön odaérek, igen, az, pont az, csak más a címe. Mentem.

A metróban, az aluljáróban bámultam egy ideig, és latolgattam, hogy vajon melyik oldalon kell felmennem a felszínre. A gyerekkönyv Bábocijához hasonlóan éreztem magam, aki sok mindent nem tudott, pl számolni, stb. Én meg nem tudtam itt a felszín alatt, melyik oldal kellene nekem. Jól van ez, minnek járok térkép nélkül... Hiszen óriási ez a város, főleg, ha idegen területre téved az ember. Az asszony-ember.

Valahogy sikerült eltalálnom a jó irányt, és nekibuzdulva elindultam a férjem által megadott szerint, hiszen ott van az a bolt alig a második keresztutcában.

Ott volt.

Majdnem elmentem mellette. Ezt régebben megtettem a másik helyén is. Most is, és megint, alig jelezte valami, hogy ott van. De azért szerencsésen odaértem.

Amint beléptem, pontosabban mielőtt beléptem volna, felidéződött valami furcsa ismert dolog, aminek hirtelen nem érttem az okát. Valami, ami ismerős volt, és ami most, itt nem akart a helyére kerülni. Beléptem, és minden ismerősnek tetszett. A helyiség berendezése, persze, polcok plafonig, tele könyvekkel. Az eladók is ugyanazok.

Ám amikor jöttem kifelé, hatalmasat botlottam az aránytalanul magas fémküszöbön, ami valójában az ajtó alsó kerete volt.

Pont mint a korábbi boltban!

Meg megint kifele, mint ott, az Opera mögötti kis utcában, abban a lepukkadt boltban, vagy ahogy magunk köz mondtuk a könyves lebuiban.

*

Csengősfuksziák

Ismerősöméknek hatalmas házuk van. Olyan háromgenerációs. Most is, mint régebben, lent laknak az öregek, azaz a nagyszülő korúak. Van itt minden, ami kell, és nem veszi igénybe a lábat a lépcső, a térérzetet sem zavarja meg a felső szintre való felkapaszkodás.

Rengeteg a virág. Ebben a házban az ablakokhoz széles belső párkány tartozik, hiszen szélesek a falak, és ezek a párkányok csempével vannak borítva. Virágcserepek hagyományos alátétekkel, virágcserepek kaspókban; meg virágok csak úgy, üvegben, vízben, látni amint dúsan gyökeredznek, és felül a növény olyan gazdagon hozza a leveleket, mintha a legjobb talajban lenne. Talán van valami tápsóféle ezekben a csak víznek látszó folyadékokban –, jut minden alkalommal eszembe.

Az egyik, pontosabban a délnyugati ablakban csengősfukszia virít. Bolondul virít. Rá se hederít a novemberre. Ontja világos rózsaszín, fehér és sötétebb püspöklilás árnyalatú virágait, az egyik még csak bimbókezdemény, a másik épp nyílóban van, és van, amelyik épp azon a határon tartja szirmait, amikor már nem lehet tudni, mikor hullanak alá, s van egy-két pergő szirmú virágfejecske.

Gyerekkoromban, nálunk is, a délnyugatra néző ablakban voltak a csengősfuksziák.

Nézem itt, ebben a hatalmas házban a fuksziákat, s közben feljön a valamikori ablak emléke; a keret sötétzöld, (olyan olajzöldes féle ami ma megint divatos), a cserepek vöröses hagyományos agyagból, karcos tányér van alattuk; az emlékbe belesuhan a nyugati, majd az északi szél, ahogy kint hordja a leveleket. A szél, amint sodorja a havat.

Valami többirányú érzés, egyszerre, együtt: a színek, az illatok, a neszek, a ház akkori hangulata; pattogó tűz hangjai, a cserépkályha duruzsolása, valami ma már el- és utol- nem érhető, soha meg nem fogható, soha meg nem kapható valami... nyugalom? gyerekkor? még ki nem nyílt tudat boldog rezgései?

Fuksziák. Most, itt. Meg főleg ott, belül... ... hány éve is?

*

Kertben

Nedves a föld, egy kicsit sáros, de még lehet ásózni. Az utolsó diófalevelek is leperegte a fáról, ki is raktuk a kert aljára, oda, ahol gyomirtószerűen segít a gazok felnövéseben. Most mégis megint itt van, a szél kisodorta a köszméte (egres), meg a ribizli gallyai közül, el kell kaparni, hogy azt a pár tulipán- meg krókusz-hagymát le tudjam rakni. A krókusz már tavaszt érzett benn a lakásban, a levegősített zacskóban elkezdte nyomni a hajtását, mintha legalább február vége lenne. De hát mit akarok tőle? Hiszen az ablak előtt az aranyeső is bimbós, az is időtévesztésben van, meg a kert napos részein az ibolya is elszántan nyitogat egy-két virágocskát. Nagyanyám mondogatta, ha ilyent láttunk; „meglátjátok, enyhe tél lesz”. most aztán vagy igaza van/lesz, még emlékében is –, vagy egészen egyszerűen elmarad a tél(?)

Készítem az ásonyom mélységű helyet a virághagymáknak. Ide, ahol két éve hű kutyusunkat tettük le aludni. Ide Hekus dombja mellé. Ha talállok kúszófenyőt az árusnál, akkor ráültetek egyet. A kertnek ezen a részén

úgyis főleg a túlevelűek szeretne lenni. Tán meg sem marad ez a hagymás ültetés a két hatalmas ezüsfenyő közelében, vagy csak egy-két évig. De addig legalább látom a virítást, ha a kisszoba ablakából kinézek.

Fenyő ide, fenyő oda, a gyöngyvirágot bezzeg nem zavarja a lehulló fenyőtű bomlásterméke. Egészen benőtt a fenyőfák „szoknyája” alá, át is jött a kertnek erre az oldalára, ahol most ások. Kiszedem a gyökérzetet, bosszant, hogy sűrű szövedéket alkotva eluralta ezt a helyet is, aztán hirtelen felindulással átviszem a szomszéd fala alá, ott ahogy-úgy leásom, hagy éljen, ha bír.

Lassan oszlik a délelőtti pára, valami halvány sugárféle igyekszik áthatolni a légköri homálynak nevezett rétegen. A kerti kútnál mosom a sártól az ásót, a cipőmet. Köröttem ugrál a két kutya, minden igyekezetük, hogy valahogy megnyalják a kezemet. Teleengedem a vödörket vízzel, aztán még elzárom a kutat, ott alul, az aknának nevezett szögletes üregben. Elvégre november van. Jobb előkészülni, bármi is ígérgetnek az őszben tavaszt érző virágok...

*

Mindenszentek táján

Esett az eső, egész éjjel verte az ablakpárkány bádoglemezét. Jól alszom, de mégis áthallottam, s elégedett megnyugvással zuhantam vissza az alvás öntudatlanságába. Esőtlen nyárvég után száraz, elmúlásszagú az ősz, színpalettáját mattá tette a hónapok óta kavargó lerakódó por.

Ismét utazunk, oda-vissza, ismert az út, és kevésbé vesz igénybe a feszült figyelem. Kevésbé, mint eleinte, ám most sem lankadhat, élénk a forgalom, kevesen tartják be a szabályokat. Az utak mentén lekopaszodtak a fák, kergükről lemosta a port az eső; az út mellett a kiszáradt fűcsomók között megjelent a felnövő friss zöld, s a szántások bűzös száraz talajszaga elszállt, az őszi föld nedvessége páráll.

Mindenszentek alig múlt, az előttem haladó kocsi hátsó ablakában fenyővel, virággal vegyes csokor van, a harminchetes út mentén lévő temetőekben látszik; sokan most mennek ki megemlékezni.

.....

Gyerekkoromban nagy készülődés előzte meg a mindenszenteki, halottak napi temető-járást. Kis, város széli utcában laktunk, ahol mindenki ismert mindenkit. Szomszédaink virágét mentek a piacra, fenyőgallyat vásároltak. Mi nem. Már iskolás voltam, talán első, vagy második osztályos, látván a szomszéd gyerekek igyekezetét, a barátok, barátnők temetőemegetését hallva, mikor annyira mehetnékem támadt a temetőbe, hogy anyámnak felróttam: nekünk mért nem kell menni?– mert olyan volt ez a megyünk a temetőbe kijelentés, mint valami különleges, megfoghatatlan dolog, valami másság, ami nekik van, és nekünk nincs.

Valóban megfoghatatlan dolog, az, hiszen hol van már a sír, a sírban lévő a valós, élő személytől?...

– Nekünk itt nincs halottunk – magyarázta türelemmel anyám. – Láttad nyáron, odaát... Ott meg mennek a rokonok. Innen nem olyan egyszerű odamenni – látta rajtam a lehangoltságot, hosszan beszél szülőhelyének temetőjéről, a gyerekkoráról, amikor Mindenszentekkor az egész család kiment a sírokhoz, megvárták, míg elég a gyertya, ott imádkozták el az ilyenkor szokásos imádságokat.

Aztán később, még sokszor, mikor az alkalom úgy hozta, különböző részletekkel, emlékfoszlányokkal megtoldva beszélt a temetőről, meghalt rokonokról, temetésekről, halotti torokról, a temetéseket követő osztozkodásokról. Ezek a történetek lassan egészzé állnak össze az időben, jelen van bennük a messzi múlt, átérnek vagy három-négy generációnyi emlékeztést.

.....

Most már van kihez, van kinek a sírjához kimenni a temetőbe.

A legutóbbi temetés még nagyon közeli. Nagynénémet temettük néhány hete. Az ész, az élet viteléhez szükséges valóságérzet, a tény belátása, a kor miatti bajok ismerete, családból, egyéni életmenetből hozott elfogadás; mind-mind azt mondja: soha nem menjen el fiatalabb... Igen, ő is, szüleim is azt mondogatták; tudomásul kell venni, ha az idő lejár. Szerencsénk volt, mindannyian magas kort életem meg, s nem volt hosszú az idő, amíg a teljes megöregedés, a majdnem magatehetetlenség meg a halál között várt rájuk, amit korukkal dacolva (mert mennyivel könnyebb annak, aki valami homályba éli át: itt a vég... vagy nem éli át, hisz ott a homály a gondolatokon) a közeli elmúlást tudomásul véve értek az élet utolsó pillanatához.

Szerencsés, aki élete során elér eddig a belenyugvó, elfogadó állapotig.

Milyen boldogtalan, aki éveinek múlásával, a félelemmel, az elmúlás lehetetlen és tehetetlen gondolatával tud csak élni, értetlen, és békétlen mindvégig.

.....

Ma mindenképp időt kell szakítanom, hogy este meggyűjtsam a szokásos gyertyákat. Valamikor még meg tudtam számolni, hányan vannak; persze szüleim emlékeire hagyatkozva, hogy minden rokonnak, jó ismerősnek jusson

egy gyertya. Mostanra ez már lehetetlen. Haladva az időben egyre többen vannak.

Este gyertyát gyújtok valamennyiükért.

*

Szabad asszociációk

Itthon... – vajon melyik ház, lakás is az itthon, amit csak az itthon/otthon kifejezés illet meg? – most, itt a vidéki házban vagyok itthon, ahol felnőttem. Mikor Pesten vagyunk, akkor ott. Azért még periodikusan eltévesztem, hogy hol van ilyen vagy olyan fűszer, száraztészta, vagy hol hagytam valamelyik ruhámat.

Nagycseppű harmat csapódott a fémkerítésre, a felhő annyira lenn van, hogy látszik, ahogy részekre válva gomolyog, amint emelkedik a fény a virradattal és az első szellő, az első szél hatására keveredik önmagával, lassan ráérősen, tompa derengéssel jön el a délelőtt. Mire megkondul a déli harang, annyira feltisztul, hogy látni a szemközti templom tornyát, ami gyalogosan vagy bő negyedórányi járásra van innen.

Egy fűrt szőlő árválkodik a tányéron, bogyóit megérintette az ősz, nézve a közte lévő aszúszemeket, sajátos színt, hangulat társul hozzájuk. Szüret. Ez a fűrt is, ez is a kései, október végi szüretekre emlékeztet. Rongyosfurmin. Tokaj-hegyaljai szőlő, későn érik, jó cukorfokot ad, enni is élvezetes.

Szüret. Hegyaljai szüret, késő ősszel, mikor a préselést már fagyos reggelben kezdik, ahol a kéz megmerevedik a ledarált szőlőtől, a must olyan hideg, hogy megkóstolni alig lehet.

Préselés. Must. Felidéződnek illatok, hangok, majd átfordul az emlék egy régibe, egy régihez.

Hatalmas karos lóca van a gangon, kellemes meleg az este. A férfiak préselnek, aztán az öregek ráhagyják a fiúkra, megy már az nekik, hagy csinálják. Pisti és Feri tovább szorgoskodik. Közel van a hatalmas konyha ablaka, benn ég a villany, beszélgetés foszlányai hallatszanak.

Folyik a must a dézsába. Csak úgy, pákoszkodásból néha meríték egy keveset, és lassan iszom meg, mert már tele vagyok vele, mert már abba kéne hagyni, mi előtt a mondás igaz lesz rám: „Pista, nem iszol mustot? Nem iszok mert ...”

Átjön a szomszéd lány, otthonosan van itt, együtt nőtt rokonaim gyerekeivel, jól össze vannak szokva, pereg a nyelvük, néha nem bírom követni miről, kiről folyik a szó. Nagylány. A megyei városban tanul. Többször kínálására végül csak elfogad egy pohár mustot. Feri epésen jegyzi meg: persze, mert abból a pohárból, amiből Pisti ivott az elébb.

Amiből Pisti ivott az elébb – többször megismétlődik milliónyi más emlékfoszlány színével, ízével átszöve ez a mondat.

Meg az is: az elébb. Ahogy ott mondják. Ahogy otthon mondtuk. Meg ahogy még én is mondom a mai napig. Az elébb. Tudom, az elfogadott: az előbb. Mégis, valami húz, vonz, és jobb az a régi, az a régiesebb, talán tájhoz kötött kifejezés.

*

Statisztikailag nesze nekem

Csörög a telefon. A párom el van foglalva, épp nyakig és azon túl van egy fordításban, megyek inkább én, csak el ne szálljon a gondolatiból a tudás meg a ráérzés együttese ettől csörgéstől. Alig tudok felállni az asztal mögül, köröttem, mellettem, de még az ölemben is könyvek, ezekhez viszont bármikor vissza lehet térni, nem zökkenek ki ebből a keresgélésből. Mire végre kikecmergek, már vagy a hatodik, hetedik csöngetésnél tart.

Udvarias, fiatalnak tetsző férfihang üdvözl, és örömmel veszi, hogy vidéki lakhelyünk szerinti statisztikai felmérésükben részt vetünk, válaszoltunk kérdésekre üdülési szokásainkkal kapcsolatban.

– Az kizárt. Mi soha nem szoktunk válaszolni ilyen kérdésekre – mondom, és magam sem értem, mért nem teszem le rögtön a telefont, mint máskor.

– Hölgyem! Ön tévedésben van. Válaszoltak. Meg is mondhatom, hogy mire.

– Ne mondja meg. Soha nem szoktunk válaszolni – mondom, és közben arra figyelek, hogy az asztalon lévő könyvkupac kezd elcsúszni egymáson, a végén még leesnek.

– Ön téved. Önök válaszoltak.

– Nem – mondom, és már le akarom tenni a kagylót, amikor a vonal túlsó végén lévő fiatal, vagy bármilyen korú férfi beszédmódja megváltozik.

– De igen! – arrogáns lett egy pillanat alatt. – Most csak meg akartuk köszönni a közreműködésüket! – és ezzel le is nyomta a kagyló csatlakozóját. Az utolsó szavak úgy hangzottak, mint mikor egy gyereket megdorgál valaki.

Meg egy kis mellékíze is van: „Hát akkor úgyse mondom meg neked! Beeeee!!” –valami ilyen.

Biztosan lenyomta, mert másként az is időt venne igénybe, amíg leteszi. Végül is mindegy.

– Ki az? – kérdezi a férjem

– Senki. Én meg egy marha vagyok... – válaszolom, aztán elmondom neki, mi volt a hívás oka.

És valóban, én egy marha vagyok. Illetve voltam abban a beszédshituációban. Hisz máskor alig kezdi el az ilyen „reklámhívást” a különböző – utazási, meghívási, stb ajánlatokat tevő – „nem kérjük”, vagy ha ritka az ilyen jellegű hívás, akkor „köszönjük, nem”; és már tesszük is le a telefont.

Ma elbambultam a könyvekre. Vagy csak, mert vasárnap van, többet aludtam, türelmesebb voltam. Na, nesze nekem! Kizárólag statisztikailag... A végén még majd’ ki lettem oktatva.

*

Fejlemények

Unokahúgom hosszú leveleket ír mostanában. Körbe-körbe halad a gondolat, és visszatér az állandó, a neki most legfontosabb ponthoz; van valaki, akivel összeismerkedtek, és ennek a valakinek az emlegetése.

Tűnődök, hogy most örüljek, vagy aggódjak. Örülöm kéne, hiszen évekig úgy el volt foglalva a tanulással, a munkájával, hogy mást se hallottam: nincs nekem időm a férfiakra. Aztán azt is hallottam, hogy, bezzeg másnak már családja van én meg ennyi éves vagyok, már annyi éves vagyok... meg azért ott volt a távolban, bár sosem

emlegette, egy rosszul sikerült udvarlás emléke is. Voltak alkalmak, mikor lehetetlen volt meggyőzni róla, nem maradt le semmiről.

A leányzó naponta ír levelet, és minden történésről beszámol, amik nem nagy dolgok, jelen állapotban a jó ismerőség, vagy a barátság szintjén vannak, amit ő, aki benne van, másként lát. Egyik levelében például az emlegeti, és elégedetlenségének is hangot ad, hogy olyan lassan alakul ez a dolog, már ha alakul.

Hüm. Úgy látszik mostanra megfordult a gondolataiban, hogy esetleg ez nem is kapcsolat felé megy, hanem marad az udvarias, egymással tréfáló, a másokra odafigyelő barátság, ismerőség szintjén.

Próbálok válaszolni, és igen nehezemre esik úgy körbejárni, úgy leírni, amit gondolok, hogy meg ne sértődjön, hogy nehogy azt higgye, le akarom beszélni bármiről.

Válaszol is szorgalmasan. Valamelyik nap például azt írta: tudom, folyton a biztonságomat emlegeted, meg a nyugalmasomat. Igazad van. Meg abban is, hogy a felnőtt emberben a szerelem lassabban alakul, meg óvatosabb. De én most egy kicsit gyorsítanám...

Most mit írjak? Gyorsítaná. Akkor tetszik neki az a férfiú. Ezen nevetek: férfiú. Milyen régiesen ható kifejezés. Végül is illik rá, hiszen a lány sem mai csirke és a szóban forgó valaki tőle valamivel idősebb, szóval olyan harmincas éveinek elején, közepén járó, aki már inkább férfiú.

Legutóbbi levelében ezt olvasom: alig várom, hogy találkozzunk. Be akarom mutatni neked. Előbb neked, aztán anyának.

Nocsak! Ez már fejlemény. Szóval előbb nekem... erre a gondolatra felelevenedik előttem a lány anyjának arca, aki udvarlási dolgokban legszívesebben ragaszkodna valami száz évvel ez előtti női kódexben megírtakhoz. Ez a

bemutató többmenetes telefonálások, levelezések
elkövetkeztétét sejteti.

Na, hát lássuk az a férfiút!

*

Aranygyajú... – A szép pap...

Férjem ma egész nap a könyvek között rakosgatott, keresett valamit, meg el akart helyezni néhányat a többiek mellé, de leginkább a hátuk mögé, mert annyira zsúfoltak a könyvespolcok, hogy már lehetetlen normális módon rátenni egy-egy új darabot.

Van egy régi, még vagy negyven évvel ezelőtti üveges szekrényke, ami eredetileg a papa, az apósom korabeli zeneszekrénye volt, amibe belefért a lemezjátszó (olyan felhajtható átlátszós plexi-tetős), a magnó, a rádió, és rengeteg hanglemez. Mióta a zeneszekrény, ez a hajdani hifitorony üresen áll (elromlottak, javíthatatlanná váltak a zenegépek), lassan megtelt könyvekkel. A magyar remekírók sorakoznak benne, meg egy-két más kötet is.

Ma férjem épp Mécs László papköltő Aranygyajú című verseskötetét igyekezett még ide behelyezni, valami módon beilleszteni, akár az első könyvsorok mögé. A könyvek nem akartak helyet adni ennek a kívülről, a nem üveges polcra jövő kötetnek, mintha nemtetszésüket fejezték volna ki, hogy egy ilyen porjárta jószág mit keres az ő külön rezidenciájukban. A párom viszont nem hagyta annyiban a dolgot, addig rakott ide, meg oda, míg a végén épp befért a kötet.

Halkan koppant a szekrényke ajtaja.

– Gyere csak egy pillanatra! – invitált a férjem és a hangjában volt valami ígéretes árnyalat, s ahogy mondta, nem hagyta abba a nevetést.

Kinyitotta a szekrénykét, és polcra mutatott. Nem láttam semmi különöset. Akkor elmozdította a Mécs-kötetet, és a mögött meg ez volt látható: Goffredo Parise: A szép pap.

A szép pap előtt ott állt a polcon a papköltő kötete, Az aranygyapjú.

.....

Szüleim ismerték a múlt század harmincas éveiben Mécs Lászlót. Zemplénben, Királyhelmecen volt pap. Nevezetes volt a szónoklatairól.

Meg hát, amit a véletlen itt a könyvekkel összehozott, az illett rá, legalábbis a történet szerint, jó megjelenésű férfi volt. Az orosz talán azt mondaná rá „krászív”, ami ezen a nyelven a szép férfi, vagyis jóképű.

Aranygyajú... A szép pap...

*

Karácsony, egészen karácsony

Messze, a gyerekkor világába merül sok-sok karácsony. Némelyik egészen tisztán, majdnem olyan világosan felidéződik, mintha csak nemrégiben történt volna az a nap, az az este. Vagy egy másik? Aminek az emléke, illata, íze, minden rezdülése összemosódik, és csupa nagybetűs karácsony lesz, az a mindig várt, az a kimondhatatlanul karácsony, ami talán valójában soha nem is volt, de az emlékek hálója az idegekben, ezek a csalfa molekulák, felfoghatatlanul kicsi részecskék összeírják, és mint egy virtuóz dramaturg kiemelik a súlypontokat, beleépítenek és

megerősítenek olyan elemeket, amiket a legszebb álmokban álmodunk, vagy legtitkosabb vágyainkban kívánunk magunknak.

Karácsony... Beleszületve szokásba, vallásba, nagyünnepek családi megtartásába – mégis eltűnődöm; nekem mi a karácsony? Persze tudom, mint ahogy általában mindenki. Téli napforduló, a születés ünnepe, a családok ünnepe, a szereteté... mégis, egyetlen szóval fejezhető ki, amibe beleolvad a többi: karácsony

Valamikor, a gyerekkorban, mikor még nem nyílik ki annyira a gyermekember agya, hogy a szülők gondjait átélje, ahol a mindennapok megélésének gondja, a világ közönybe izgató-fásító-butító hatása még nem veszi át az uralmat az ünnepvárás, csoda hitében.

Eljött a várt este, apám befaragta a fenyőt a karácsonyfa-talpba, és felállította a szobába. Eleinte, még egészen kicsi koromban ez a délutáni alvás idején volt, de mivel születésemtől keveset alvó gyermek voltam (és maradtam felnőttként is a mai napig), úgy négyéves korom táján lelepleztem a Jézuskát. Apám valószínűleg zavarba jött, mikor megfordult, és ott álltam a háta mögött. Mit a háta mögött! A sarkában, hogy majd' rám lépett. Attól fogva együtt díszítettük fel a fát, közben sűrűn emlegetve, hogy ezt is a Jézuska hozta. Később, ahogy növekedtem, mosolyogva, bólogatva „játszottuk” el a karácsonyi meglepetéseket.

Mikor feldíszítettük a fát, apám leült a sezlonra, és elkezdte énekelni a karácsonyi énekeket. Anyám nem szeretett énekelni, hallgatta, ahogy apával éneklünk, közben ki-kiment a konyhába, ahol főtt a szent-estei étel.

Keresem, próbálom összerakni sok-sok karácsony emlékéből valamelyiket. Illesztgetem, hátha felidéződik egy, de akár hogyan keresem, a többi emléke, hangulata

átszínezi a többit. Még a tavalyiban is találok olyan emlékelemeket, amik korábban történtek.

Most nincs hó. Azok a fehér karácsonyok!...

S hallom apám hangját, amint a múltból idehangzik:

– Egész karácsonykor havazott. Alig értünk rá ünnepelni.

Hó, fenyő, édes kalácsok; a színek, az illatok...
karácsony, egészen karácsony.

*

Karácsonyi fények

Tele van a város mindenféle fényhálós ünnepi díszítéssel. Ablakokban, kertekben, a fákon, bokrokon, a főutakon, de még a kertes övezet házain, kertjeiben is csillog, hullámszik a karácsonyi fény.

Vagy harmincöt-negyven éve újságnak számított a karácsonyfára rakható színes villanyfűzér. Van egy valahol vidéki házunk padlásán, legalábbis múlt nyáron még ott volt a többi „valamire még jó lesz” lim-lom között. Akkor ki is próbáltam, működik, és visszatettem a hatalmas faládjába.

Olyan szép, annyira csillogóbb és fényesebb lett tőle a karácsonyfa. Az egész utcában először nálunk volt ilyen, apám hozta talán Miskolcra, vagy valamelyik nagyvárosból. Néhány év múltán elterjedt, elképzeltetlen lett nélküle az ünnepi fadíszítés.

Estéknént, a hosszú téli esték délután kezdődő óráiban, mikor a cserépkályha lassan felfűtötte a nagyszobát, pattogott a fa, az öntöttvas rácsajtón vörös fény szűrődött ki, a karácsonyfa égősorának fényei világítottak. Még nem

jártam iskolába, talán olyan öt éves forma gyerek voltam, belemerültem a karácsonyfa látványába, az ágak közt felnézve, mintha a végtelen mesevilága sejtette volna magát. Minden mozdulatomra árnyékom játszott a falakon, fel-felemeltem a kezemet, és többszörös árnyéka mozdult velem.

Van még néhány, a hajdan volt díszek közül. Alig pár darab. Négy-öt színes üveggömb, kicsi harangok, rózsaszín (mára megkopott) masnival, kézzel hajtogatott, ezüstre, aranyra festett csillagok, összetöpörödött fenyőtobozok, amiket akkoriban más nem lévén kályhaezüsttel festettek meg a nagyok, hogy dísz legyen belőlük, meg néhány olyan fűzér, amit anyám varrt össze varrógépen és a cérnára vezette arany és ezüstpapír lapocskák voltak hivatottak betölteni azt a dísz, amit ma a rafinált angyalhajak, girlandok. Meg egy kicsi házikó fából, amit anyai nagyapám faragott valamikor, talán az ezerkilencszázhuszas években, nekünk ez az egy maradt meg anyám gyerekkorának díszéből.

*

Egy marék emlék

Ma, a huszonnyolcas villamoson meglett korú párt láttam, amint egymás kezét fogva néztek ki a jármű ablakán. Néha, két-három megállónyi idő után a férfi megsimogatta a nő kezét. A mai (és valljuk be, már nem is annyira mai) szerelmesek egymástépő, másokra ügyet sem vető, vagy inkább a maguk kapcsolatát szinte minden bensőségesség nélkül, a többiek, a mások szeme láttára élő szerelmesekhez képest, ennek az idősebb emberpárnak az

egyívé tartozása másféle volt. Elöttem szálltak le. A férfi levett a nő gallérjáról egy odatapadt hajszálat, majd zsebkendőjébe hajtvá eltette.

Vajon mióta ismerik egymást? – jutott eszembe, míg tovahaladtunk két irányba (az egyikben ők ketten, a másikban jómagam). Talán idősebb kori szerelem? Vagy régóta tart, és most valami oka volt annak a férfinak, hogy azt a hajszálat is eltegye, ami ki merészelt hullni a kedves fejéből? (A fejről)

Két ellentétes gondolat váltogatta magát:

Óh, milyen szép pár! Milyen szép kapcsolat! – súgta az egyik. Micsoda szirupos, régimódi, szinte színpadias... – ellenkezett a másik.

Aztán, bizonyára, mert a forgalom, az átszállás lekötötte a figyelmemet, eltűnt, valójában kitűnt a gondolataimból a két meglett korú szerelmes.

Napokkal később, egy álmos reggelen ismét felidéződött ez az idős pár, olyan helyzetben, amihez semmi köze, vagyis csak hajszálnyi köze volt a korábbi megfigyelésnek.

A tükör előtt állva fésülködtem, közben megbeszélést tartottunk a férjemmel, hogyan fog alakulni a nap, ki mit intéz el. A tükör előtt álltam, de nem néztem bele! Sőt! A hátam mögött volt a tükör, mert a fürdőszoba nyitott ajtaján át kinézegettem, és egyáltalán nem érdekelt a magam képe, meg a hajam sem, a fésűvel egyre bogoztam, már-már téptem az összekapaszkodott szálakat. Jó nagy maréknyi haj maradt a kezemben, mire végeztem, és a formára fésülés, a hajlakk utóhatásaitól megszabadítottam magamat.

Kezemben a marék haj.

Ekkor jött elő... az idős pár, és az időben valahol messze a nagynéném, mikor épp a párjával, vagyis a férjével válófélben volt.... Ó! Milyen régi történt...

*

Mi van a papírban?

Van annak már vagy negyven éve, vagy több... Igen, negyvenegynehány éve, hogy nagynénéméknél elromlott valami. Ennek a valaminek a romlása, bomlása olyan hirtelen következett be, hogy sem néném, sem a rokonok nem akarták először elhinni, hogy ami van, az van. Vagyis, hogy belépett a házaspár életébe egy harmadik, aki eleinte ismerős, később barát, aztán az ellenség lett. Így, sorban.

Nagynéném –, aki a családban a Zsazsa néven volt emlegetett – a Zsazsa így, meg a Zsazsa úgy... – hihetetlennek, és valami félreértésnek, rosszindulatú pletykának gondolta az első jelzéseket. A barátnők finom célzásai, a fodrásznál az ismerős asszonyok megjegyzései elszálltak a füle mellett, és a többi nő, akik már rég túl voltak néhány megcsalaton, egy-két válás közeli helyzeten, valahogy sehogyan nem tudták a fülébe sügni: vigyázz! Légy résen! Ez nem a barátod! Hát nem látod, mi van a szemed előtt?

Zsazsa annyira rajongott a férjéért, annyira biztos volt saját magában, hogy fel sem merült benne bármiféle hűtlenség gyanúja. Ő, aki a pesti divat szerint öltözött a negyvenes években, ő, aki állandóan kereste a férje kedvét, ő, akinek állandóan udvarolt a férje, még ennyi év után is, ő...

Aztán egy napon, valószínűleg késő délután, mert Jani akkorra szokott hazaérni, történt valami. Délben nem történhetett, mert egy ideje a férfinak szokása lett, hogy a munkahelyén ebédelt. Jani a szokottnál hallgatagabb volt, Zsazsa ezt megértően vette tudomásul, hiszen a férfi új munkaterületre került, még néha otthonra is jutott munka.

Az asszony hitte, hogy sok a férfi gondja, igyekezett otthon mindent a kedvére tenni, ahogy az hazaért, elétette a kávé, az újságot, és hagyta, hogy Jani átálljon az otthon hangulatára, és magától oldódjon meg a nyelve.

Ezen a napon Zsazsa hiába várta, hogy a férje, miután kiolvassa az újságot, megissza a kávé, és elunja a doromboló macskát, aki olvasás közben a háta tetején, a vállán végigfekszik, mindezek közben mond egy elismerő szót, vagy megsimogatja a kezét.

Jani hozzá sem nyúlt a kávéhoz, az újság lapjára mereven, és hosszan nézett, a barátkozó cicát meg ledobta, és mikor a jószág ismét próbálkozott, nagyot lendített rajta, vagyis kipenderítette a csodálkozó macskát a szobából.

– Valami bajod van szívem? – szólt nő, azaz nagynéném.

– Hümm – tömör volt a válasz. Eztán meg hosszú hallgatás következett, minden magyarázat nélkül.

A nő várt. Egy idő, talán fél óra múltán a férfi mellé ült a karos rekamiéra, meg akarta simogatni a férje fejét, vagy ahogy mondani szokta az ura haját. Az határozott mozdulattal elhúzódott.

Zsazsa, eddig vakon, süketen járt a világban, reggel felkelt és megreggeliztette az urát, ebédet főzött, és várta, hogy délben a szépen terített asztalhoz hazajöjjön az ura az ebédidő alatt (meg hát hazajöhetett, közel volt a munkahelye), estére meg ismét várta, hogy beszélgessenek, tréfálkozzanak, megbeszéljék a napot. A nő, mint sok feleség akkoriban, „főállású feleség” volt, ez volt az elvárás tőle, hogy otthon legyen. Otthon volt, és igyekezett is otthon mindent megtenni, ami az ilyen státuszban a nő dolga. Nos, Zsazsa hirtelen megvilágosodott.

A sok figyelmeztetés, a számtalan apró jel, most mind, mind összeállt, és megmásíthatatlan, megkérdőjelezhetetlen tény akart lenni. A nő érezte a szíve rohanását, hogy

elsápad, majd elpirul. Nézi ezt a férfit, aki egy pillantását sem viszonozza.

Zsazsa számolt: már két hónapja, hogy nem jár haza ebédelni. Tehát ez alatt a két hónap alatt... De hogyan lehet az? Hiszen annak a nőnek férje van, meg kisgyereke... hogyan lehet?...

Aztán eszébe jutott, hogy a férje az utóbbi időben kijár a gangra cigarettázni. Korábban minden aggodalom nélkül bent szívta el a Fecske cigarettát... és mintha nézegetne valamit, ami a zsebében van. Vajon mi van a zsebében? Ha volt, most is ott van-e?

A zseb, annak titka hirtelen oly fontos lett, hogy az előző kellemetlen felismeréssort szinte háttérbe szorította. A nő elpirult, de most nem a féltékenység zöld szemű szörnyének hatására, hanem mert eszébe jött, hogy soha nem jutott olyan gondolatra, hogy neki meg kéne nézni, mi van a férje zsebében. Ilyet nem látott ő az anyjától sem, sőt egyenesen tiltva volt a családban, hogy a másik zsebet, levelét, egyebét, ami annak személyes, nem titkos, de valahogyan intim dolga, szóval, hogy azt nézegessék, firtassák.

De az a zseb!...

Valahogy eljött az este. Zsazsa levetette, vagyis megvetette az ágyat, új hálóinget vette fel, aminek mélyebb volt a kivágása, az ágyban fekvé várt, míg Jani lefekvéshez készülődött.

A férfi úgy viselkedett, mint aki elfelejtett beszélni, és talán nem is itt lakik, vagy nem lakott itt soha, mint egy rokon, aki itt tölti az éjszakát, és az égvilágon semmi köze ehhez a nőhöz, akitől reggel még hitvesi csókkal köszönt el. Befeküdt az ágyba, eloltotta az éjjeli lámpát a maga oldalán, és már fordult is el, kifelé, el a nő irányától.

– Aludj jól szívem! – sóhajtotta Zsazsa. – Én még olvasok egy kicsit...

Jani nyögött valamit, amit mindketten másként értelmeztek.

Hetek teltek el. Ez az állapot kezdett állandósulni. Zsazsa, mikor a férje nem látta sírt, de mire az délután hazaért, a nő frissen fésülve, kirúzsozva, na nem épp mosolyogva (erre azért nem volt képes) várta az urát. Elé tette a kávé, az újságot, viszont a saját ölébe vette a macskát, hogy legalább az ne élje át minden alkalommal a kibobással, fenékre legyintéssel a megváltozott viszonyokat.

A férfi otthon hallgatott, durcás képet vágott. Az asszony délelőttöként munka után járt. A napokban kapott is egy komolynak látszó ígéretet, ez kissé megvigasztalta. Közben meg, akarva, nem akarva, hiszen már mindegy volt... megtudta a szerelemi történetet. Meg még mást is megtudott...

Jani kiment a gangra, rágyújtott egy Fecske cigarettára, és kivette a zsebéből a selyempapírba csomagolt valamit. Óvatosan hátra sandított, hogy Zsazsa nem látja-e, hogy mit csinál, de a nő épp az utcára néző szobaablakot nyitotta ki, annak a jellegzetes nyikorgása megnyugtatta a férjet: az asszony bent van. Az asszony most távol van (a férfi fejében dúló viharos érzelmektől távol volt, meg jó néhány lépésnyire is „távol” volt).

Jani kibontotta a selyempapírt, és a szájához emelte, ami benne volt. Elmerült az érzésben. Zsazsa hangtalanul ért az ajtóhoz, ahonnan mindet látott. Jani forró csókot nyomott a szőke hajtincsre. Zsazsa felvidult, visszament a szobába, bekapcsolta a rádiót, valami operettet játszottak, a nő előtt ott volt a forró csók képe, belül kacagott, szája sarkában különös mosoly nyílt... Jani elszívta a cigarettát, és visszajött a szobába. A házon átsuhant a meleg nyári szél fuvallata.

Zsazsa szája sarkában különös mosollyal dudorászta az énekessel az operettet, néha igazított egyet a haján. A férfinak feltűnt, hogy a felesége valahogy ma más, mint az elmúlt hetekben, de nem vett észre rajta semmi újat.

Zsazsa sötétszőke fürtjeit gondos fodrászkezek egy kicsit meghamvasították. A nő visszatérően igazgatta, új volt még a frizura.

– Vajon minek örül ennyire? – gondolta Jani, de nem kérdezett semmit.

– Hiszen! Ha tudnád!... – gondolta a nő, és sejtelmes mosollyal nézte a férjét, akinek most épp, ebben a pillanatban egy másik nő töltötte be a lelkét. Egy másik, akinek csak a haja van itt vele, az a haj, ami vonzza, mint a mágnes, ami pótolni hivatott azt, ami nem lehet itt, azt, amivel nem lehet ott... legszívesebben állandóan azt a tincset babusgatná, csókolgatná...

Jani ismét ránézett a feleségére.

– Valami más. Valami új van rajta. De mi? Ugyan! Kit érdekel, mi van rajta... – a férfibe lassan beköltözött a gyanú, a bizonytalanság. – Mi van rajta? Mitől olyan magabiztos?

– Mit mondtál, drágám? – kérdezte Zsazsa a legszebb hangárnyalatával.

A férfi hallgatott. Bámulta a felesége haját, ami egy kicsit, egy egészen kicsit lett hamvasabb, vagy szőkébb, vagy mellírózva is lett?... Szőke. Igen, neki mindig a szőkék...

Eszébe jutott a selyempapírba csomagolt hajtincs. Amit az imént csókolgatott. Az a haj... Ó! Az a haj!... És ez a haj? Az asszony haja... – Jani nem bírta szabadulni a gyanútól. Idegességében kiment a gangra. A cigaretta sem ízlett. A haj a papírban... kinek a haja van abban a papírban?...

*

Gyanú

Villamosmegálló. Egy idős férfi, aki a vele lévő hölgy kabátgallérra kihullt haja szálát elteszi. Valamire kell neki az a hajszál... Egyre felidéződik a mozdulat, és hajjal, hajszálakkal kapcsolatos számtalan leülepedett emlék, amik talán valami molekulákhoz kötötteen tolódnak az emlékezet-rekeszeiben, együtt, vagy külön, akár színre, szagra, hangra külön elrakva, s alig várják, hogy valami a felszínre hozza őket, megalkossák az emléket, a történések sosem volt láncolatát. Hiszen milyen csalfa is az emlékezet! Összeállítódik megszámlálhatatlan számú elemből, újra épül, az és mégsem ugyanaz. Mint ahogy minden szék, vagy asztal, az szék és asztal, de az az egy, amire gondolkod, mégsem azonos a gondolatokban rögzültekkel. Így ez a hajszál, a haj, ami ismét és ismét eszembe jut, meg eszembe jut vele kapcsolatban számos történet, ez sem azonos a többivel, annyira összekeveredik az emlék, a fantázia során, hogy lassan már eredeti saját hajszálságával sem azonos.

Az a hajszál... A minden reggel fésűmben maradó hajszál(ak).

Meg az, amivel néném „varázsolta” vissza a férjét. Már ha van ilyen, ha lehetséges... Nem is tudom... Akkor ő sem tudta. Olyan mérhetetlenül vissza akarta hódítani a férjét, hogy bármire képes lett volna. Na, ez így nem igaz! De azért sok mindenre, az biztos.

Zsazsa végre munkát talált. Hajnalban kelt, a délután közepe hozta haza. A gyerek a fővárosban tanult, havonta csak egyszer jöhetett haza (akkoriban még nem volt ez az állandó oda-vissza utaztatgatása a diákságnak; kollégiumban, vagy albérletben laktak, havonta egyszer

mehettek haza, még szombaton is volt tanítás). Zsazsa a munkahelyén ebédelt. Jani a munkahelyén ebédelt.

A nő a gyerek nélküli hétvégéken délfelé átsétált a város másik végébe a nővérékhez, ott ebédelt. Hívta Janit, de az kitért a közös látogatás elől. Otthon maradt. Míg meleg volt, addig a gangon cigarettázgatott, észre sem vette, lassan láncdohányos lett belőle. Mikor hűvösödni kezdett szeptember vége felé, akkor meg a konyhában szívta egyik Fecskét a másik után, az ablakon keresztül bámulta a nyugati fekvésű hegyvonulatot, és várta a másnapot, a hétfőt, amikor ismét találkozhat a kedvessel... ábrándozott, s a cigaretta szájkésérítő íze mellé folyamatosan érezte; a kedves most a férjének talál ebédet, a gyereket eteti, a férjtől való gyereknek mesél, azzal ül le játszani.

Jani elelkedvetlenedett. Ebben az időnek nagy szerepe volt, sőt mondhatni döntő szerepe lett, minden nap, minden hónap lazította ezt a hirtelen feltámadt izzó szerelmet, a vasárnapok gyötrődései meg, bár eleinte édes szenvedésnek érezte, egyre elviselhetlenebb, egyre tűrhetlenebb dühöt váltottak ki belőle. A legfőbb érzés mégis a tehetetlenség érzése volt.

Két cigaretta közt felállt, kiment a gangra, csak bámult bele a világba, azaz az udvarba, ahol öten laktak, de most épp mindenki benn ült az ebéd mellett. A betonteras szélénél még virított a fehérszirmú, illatos, bővirágú parasztrózsának nevezett bokor, amit Zsazsa a szülőhelyéről hozott néhány éve. Ez a múltat idézte. Amikor még udvarolt Zsazsának. Bokor oda, jelenlegi kedves ide, az emlék erősebb volt a mostani lángolás fényénél. Jani becsapta maga mögött a külső ajtót, végighevert a nagyszoba díványán, igyekezett másra gondolni. Zsazsa arcát látta maga előtt, még mikor huszonevűek voltak, meg egy báli emlék is belekeveredett a gondolataiba, ahol Zsazsa volt a nők között az első táncos.

– Elég! Nem akarom! – mondta, csak maga biztatásául, de az emlék átírta a jelen kedves arcár, és ismét Zsazsa volt előtte; valami társaság, már nem lehet tudni hol, mikor, csak a felesége hamvas arca, mozdulati, meg ahogy beszélget; vált egyik nyelvről a másikra... igen, Zsazsa jól beszél csehül. Meg németül.

Jani ismét a konyhát választotta, meg a cigarettát. Most előtte volt e kedves, meg hallotta a fülében, ahogy a nő csak úgy, nem magyarázatként, hanem mint valami természetes dolgot mondja:

– A férjem minden vasárnap délután, mikor a gyerek átmege a nagymamához... elvégre a férjem... mért is ne tenném meg vele...

Janit elöntötte a düh ettől az emléktől. Elvégre a férje! Mért is ne? Hiszen a férj egyelőre nem tud kettőjükéről. Zsazsa meg... Jani nem bírta a kettős játszmat. Ő egyenes embernek hitte magát. Sőt! Becsületesnek. Ha neki van ez a kedvese, akkor Zsazsa nincs. Van, de úgy nincs. A nő felidéződött szavai viszont most, itt, egyedül a lakásban, dühöt és égő féltékenységet váltottak ki belőle. Gyűjtotta az egyik cigarettát a másik után.

Elővette a zakója zsebéből a selyempapírba csomagolt hajcsomót, mire kibontotta, elment tőle a kedve. Egyre gyakrabban jutott arra a gondolatra, hogy ez már nem a kedves haja. De akkor kié? Zsazsa nem vetemedik olyasmire, hogy kicserélje, akár mennyire is féltékeny, akár mennyit sír. Bár az utóbbi időben, főleg mióta dolgozni jár, azóta valahogy más lett.

Jani nem tudta mi az a másság a feleségében, de határozottan érezte, a nő megkeményedett, magabiztos lett.

*

Mágia

Míg a fodrász leszedte az asszon hajáról az akkoriban használt fém csavarókat (olyanok voltak ezek, mintha a szódavizes patron lenne hosszában ketté vágva, és azt lehetne összepattintani, szóval ilyen előre melegített forró vasban száradt a feltekert haj. Úgy is hívták, hogy melegdauer), Zsazsa meglátta egyik régi ismerősét. Egymás mellé kerültek a végső hajszárításkor. Zsazsa egészen elcsodálkozott, hogy ez nő mennyit tud az ő férje szerelmi viszonyáról, és milyen szívesen venné, ha ő, Zsazsa, most bőven panaszkodna neki.

Hallgatott, és várta a frizura elkészültét. Az ismerős csevegett, és egy idő után jó tanácsot adott.

– Nem olyan nagydolog! Meg tudod csinálni! Csak figyelj rá, hogy tényleg a nő haja legyen! – bízta Zsazsát, míg a fodrász-búra alatt várták, hogy loknijaik megszáradjanak.

– Jó! Megpróbálom! – mondta, illetve hangosan mondta Zsazsa. Ezek a régi búrak igen nagy zajjal jártak.

– Na! Hát akkor... – és az ismerős bőven elsorolta mit kell tenni. Aztán még hozzátette: – Nekem bevált. Eddig még nem jártam pórul tőle. Aki engem kitanított rá, az azt is mondta, hogy nem lehet a sorsot erőszakkal megfordítani. Ha mégis, akkor nagy baj csinál valami másban. No, nálam eddig még, nem csinált. Tán egyébként is visszajött volna az uram, de hát ki tudja...

Aztán feledésbe ment a dolog.

Egyik este, Mikulás meg karácsony közt, Jani zakójának gallérján néhány szőke hajszálát talált az asszony. Reggel még nem volt ott semmiféle hajszál. Zsazsa elmosolyodott a nemrég kapott női tanácsokon, és leszedte az idegen nő, az ellenség hajszálait a férje zakójáról, etette egy pamutos dobozkába, a hímzőfonali közé.

Jani ezen az estén beszédesebb volt. a nő várt. Kivárt. Sőt! Gyanakodott. Nem tudhatta előre, most mivel áll elő a férje. Legutóbb lehetséges válásuk összes részletét elsorolta, aztán a végén azzal fejezte be, hogy majd, ha időszerű lesz, visszatérnek a dologra.

A férfi ki-kiment a konyhába rágyújtani, aztán igyekezett vissza, mert telente ott nem volt fűtés. Zsazsa elhatározta magát. Mikor Jani ismét a cigaretta dobozához nyúlt, az asszon is nyújtotta a kezét, mint régen, mikor csak úgy, játékból rágyújtott egy cigarettára. Jani meggyújtott egy szál Fecskét, és odaadta a feleségének.

– Én azért kimegyek. Sok lesz itt két szál – állt fel, de Zsazsa biztatta:

– Ugyan! Majd elszívja a kémény. Mi ez a két szál... – épp úgy hangzott, mint régen, a nem is olyan nagyon régen, még a múlt télen is...

Jani visszaült a fotelbe. Zsazsa meg, ahogy az ismerős asszony szerint kell, óvatosan elővette a hímzőfonalai közül a nő, ahogy magában hívta; a k... hajszárait, és „megcsinálta”, ahogy kell.

– No, ezt elszívtuk – sóhajtott a nő, közben arra gondolt, hogy nem fog ez használni. Az ő ura úgy el van veszve ebben a férfi-klimaxos szerelemben, hogy onnan semmi várászat, semmi mágia nem hozza vissza.

De hát, ki tudja?...

*

Utazunk, ismét

Utazunk. Ismét haza. Vagyis utazunk a szülővárosomba. Itthonról otthonra, vagy fordítva... Rohan alattunk az út (vagyis mi az autóval az út felett, bár a mozgás relatív, a tárgyak szempontjából talán mindegy, melyik mihez képest, csak nekünk számít, hogy a nagyvároshoz képest a kisvároshoz kerüljünk közelebb), épp felsüt a délelőtti nap, kicsit szembevág, de még olyan szögben, hogy elég lehajtani az ablakra szerelt árnyékolót. Még nem kell napszemüveg. Csalóként tavasz van egész télen, az ős valahogy mostanra átfordult, kihagyva a telet, kora tavaszba.

Most pár olyan nap következik, ahol még nincs kert, nincs telek (vagy mégis lesz, csak ebben a pillanatban hiszem, hogy nem). Van azért épp elég tennivaló. Hiszen ott a nagyzsákos virágföld, át kell ültetni a szobanövényeket. Talán még korai, de később nem lesz rá időm.

Aztán a temető... oda is ki kell menni. Kisváros, ahol nagy kultusza van a sírok gondozásának. Erről nagyokat szoktam hallgatni, mikor a rokonok, ismerősök felemlégetik. Gyakran vagyunk itthon (otthon... vajon hol is vagyok inkább otthon? A vidéki házban? Pesten? Mindkettőben?), még sincs minden alkalommal idő rá, hogy a temetőbe virágot vigyünk. Marad a selyemvirág... Pedig régen, még mikor a kert tele volt virágokkal! Mit, hogy volt? Ma is tele van! Mára viszont mégis maradt a selyemvirág, praktikussági okokból, meg a temetőlátogatások ritkulása okán. Magam-vigasztalóban eszembe jut anyám, aki nem csatlakozott a kisvárosi gyakori temetőbe járáshoz: „Nem támadnak fel, ha folyton

ott vagyunk a temetőben. Hagyni kell őket is, nyugodni...”
Ó, mennyi mindent mondanak, vagy takarnak, vagy akár el is utasítanak ezek a szavak.

Nagynénémet szeptemberben temettük. Bö negyven éve volt, hogy mindent elkövetett hűtlenkedő férje visszahódításáért. Hol van már az az indulatokkal, felfokozott érzelmekkel fűtött valamikori nyár?...

Most itt nyugosznak a sárga anyag alatt a hegyoldalon lévő temetőben. Nagynéném közel negyven évvel élte túl férje halálát. Ez a negyven, mint mitikus szám az emlékezetben, vagy legalábbis a vele való emlékezetben...

*

Hogy mertél te meghalni?...

Kinn hever a sírkő a sor végén, az út felőli végén, szépen, szabályosan lerakva, még ki is támasztotta a sírköves, itt marad még egy ideig, míg megszáll a föld, és vissza lehet tenni. A fehér kővirágokat finoman át- és beszötte az idő, meg a kő bomlása, már rég nem fehér, valami opálos szürkés-fehéres, bizonytalan színű. A névtáblán rengeteg betű. Néném férjének neve, meg adatai, és persze a dédszülőké, akik szintén itt nyugszanak, ugyanebben a sírban, az alsóbb rétegekben.

Valahonnan az idő emlékezet burkainak mélyéről hallom anyám hangját, amikor a temetésről, temetőkről, halálról beszél: „Először én fogok meghalni! Hát persze! Naná! Annak az a rendje, hogy először az öregek hálnak meg!”

A halál rendje... A meghalás rendje...

Jobban nem is lehetne azt elmondani egy gyerekeknek, aki először érez rá az elmúlásra, érti meg a

megváltoztathatatlant, éli át a tehetetlenség fájalmát, meg az attól elvászthatatlan félelmet.

Anyám, apám sírja néhány sorral lejjebb van, mint a nagynémémé. Még élt anyám, élt néném, mikor temetőbejárásakor valamelyikük megjegyezte: „A két sógor láthatja egymást, ha van ott valami látás...”

Mi, az élők, viszont jól rálátunk a másik sírra, arra, amelyiknél épp nem vagyunk ott.

Zsazsa évekig, minden nyáron, a férje halálának évfordulójára hatalmas rózsacsokrot vitt a sírra. Erre a napra anyám, meg néhány ismerős is gyűjtötte a virágot, hogy elég nagy legyen az a csokor. Zsazsa a piacon megvette az összes piros rózsát, aztán mellérakta, amit még kapott, és délután kibiciklizett a temetőbe, hogy beletegye a férj sírkövén álló hatalmas virágtartóba. Egyetlen virágtartó volt ott, és nem is rakatott többet mellé nagynémém. A rokonok nem berzenkedtek, ha volt hely, beletették a csokrot, szál virágot, ha nem, akkor csak úgy mellé.

– Úgyis tudja, hogy ki hozta... ha van ott valami, akkor tudja... – mondta anyám, ahány mindenszenteki alkalommal csak a sírkő lapjára helyezte el a krizantémokat.

Tudtuk, persze, hogy tudtuk, nem kell oda több váza. Egy elég e feleségnek, meg a gyerekek, úgyis azok gondozzák a sírt.

Egy nyárelejei napon Zsazsa mezei virágból kötött csokrot talált Jani sírján. Összeszorult a szíve az izgatottságtól, aztán felkelt benne a harag; kikapta a búzavirágos, szappanfűves, pipacsos virágcsokrot, és átsietett vele a sor másik végébe, ahol az ellenfél (a szerető), férje volt eltemetve, és belenyomta az azon lévő egyik vázába a virágokat.

Mintha a sors direkt így akarta volna elrendezni: a sor elején Jani, a sor végén Jani családmegrontó barátnőjének a férje...

Gyakran mentem Zsaszával a temetőbe.

Zsazsa dühe leengedett. Leült az ura sírkövének a szélére, és sírt egy sort. Aztán ismét tehetetlen harag vett erőt rajta. Benne volt ebben a magány, a rengeteg munka a gyárban; a ládák emelgetése, és ott volt a gyerekért való folyamatos aggodás, hogy csak valami baj ne legyen, hogy csak elvégezze az iskolát, hogy csak felvegyék az egyetemre; meg ott voltak a lábán majd szétpukkadó visszerek fájdalommal is, kezének eldurvulása, hogy alig tudta már kezébe venni a hímzést, hogy alig maradt valami készítetése, hogy meghallgassa a híreket, hogy még évente legalább egy-két könyvet elolvasson... és ott voltak a hajnalok, mikor a fél városán át kellett gyalogolni, hogy munkába érjen, ahol befogadták, ő is alkalmazkodott, viszont fizikailag minden nap egy gyötrelme volt, halálos fáradtság érzésével ért haza.

Meg ott volt a sírfelirat, az ura neve alatt a dédszülőké, a nagyszülőké, mert a sírkövet az anyós fizette ki, és ragasztzkodott a sok név odavéséséhez, amit Zsazsa nem így akart, de ez lett belőle.

Valahogy semmi nem olyan lett, ahogy szerette volna. Valahogy semmi nem úgy alakult, ahogy kellett volna. A nőben a tehetetlenség, az elgyengülés után ismét feltámadt valami, ami hamarosan hatalmas haraggá változott.

– Hogy a rosszbaj jöjjön rád, ott ahol vagy! Volt neked képed itthagyni minket? Volt neked pofád kurvázni mellettem! Hogy mertél te meghalni, hogy minket ilyen helyzetben hagyj?! – és zokogott, úgy, mit a férje halálhíre után. Megdöbbenve hallgattam nagynéném kitörését.

Otthon anyám azt mondta, érti ő a hűgát... apám meg azt, hogy egy pillanatra megbolondult, de az néha

mindenkivel megesik. Én nem érettem semmit az egészből. Akkor olyan tizenegy-tizenkét éves lehettem.

Ez a negyvenes szám... most. Ebben a történetben is jelentőséget kap. Magam is már negyvenhez közel jártam, mikor megértettem Zsaszának azt a valamikor kifakadását. Megy az idő. Történik ez, történik az, és a dolgok átalakulnak. A szavak saját jelentéssel szólnak mindenkire. Amikor eljön az élet dolgainak a sűrűje, talán a legmélyebb pontja, akkor válik érthetővé, ami valamikor csak döbbenetes és érthetetlen volt: „Hogy mertél te meghalni...”

*

Tavaszi, 37-es

A harminchetes egy szakaszán kétsávosra építik át az utat. Tart ez az építés már múlt nyár közepétől. Jelentős sebességkorlátozás van, amit persze, a többség nem tart be. Magam részéről igyekszem a kiírt hatvan kilométeres sebesség betartására, néha azért egy kicsit többel is megyek, aztán leveszem a lábam a gázpedálról, hogy csökkenjen csak vissza az a sebesség hatvanra. Két hatalmas előre jelzett kanyar is van ebben az útszakaszban, ahol még a kanyarodáson túl az út is ferdén lejt. Autóstársaim bátran és vakmerően belerohannak ezekbe a kanyarokba, ahol magam részéről érzem, a negyvennél is húz a kocsit, érvényes rá a centrifugális vagy centripetális erő – már nem tudom melyik, oly régen voltak a fizikaórák...

Élednek a kertek, egyre több ember kapirgál valamit, az út mentén lévő almáskertekben metszenek, a nagyobb művelt területek feljáró útjain (vagy lejáró, annak

függvényében, honnan nézem), nagy a sárfelhordás. A kátyúk, azok egyre nagyobbak. Néha halkan morgok a benzinbe beépített úttal kapcsolatos bármilyen pénzekre gondolva.

Egy óriásplakát autókat kínál, erről meg az jut eszembe, hogy nekem az autóhoz olyan út is kell, meg persze a többi autónak is, ami azokon a plakátokon, meg a hozzájuk hasonló reklámfilmeken látható, vagyis ahol alig van forgalom, ahol csak úgy suhan az autós minden akadály nélkül...

Megint gondozott kertek következnek.

Otthon a mienk is lemetszve, összegereblyézve, már rég elvirított a hóvirág meg a krókusz, most épp az ibolya nyitogatja apró illatos szirmait, az aranyeső meg, bár a korai januári fakadást talán megbánta (a visszatérő fagy lecsípte a szirmok hegyét), sárgán illegeti magát, gallyai közt a szokásos (az odaszokott) verébcsapattal.

Az idén valamit kezdeni kell az udvarral. Két kutyánk, két jó kutyánk sehogy nem szokatható le ősi ásó ösztönéről. A legváratlanabb helyeken képesek hatalmas gödröt ásni. Van is hozzá erejük. Ezek a németjuhászfélék testben, lábban is erősek.

Néha megjegyzi a szomszéd, hogy „két ekkora kutya”; aztán hallgat nagyokat, mert az ő udvarán meg tacskók vannak, és minden évben többször megcsaladosodik a tacsipár, aztán a kiskutyák óriási ugatással, igazi tacskóféle csaholással beugatják a környéket, nem beszélve a kaparásról, ásásról, ami viszont csendes foglalkozás, de aktívabb, mint a mi két kutyusunké.

*

Napok, napok...

Mintha az összes utcasarkon virágot árulnának ma. Már tegnap is sokkal több virágárus volt, mint más napokon, ma meg csak azt kínálgatja boldog boldogtalan a másik boldog boldogtalanak.

Az Őrsön egy közterületen meg néhány rendőr küldi el az engedély nélkül árulókat, akik morogva hordozkodnak arrébb, valamelyik megállóba, és várnak; mikor megy el a hivatalos ember. Azoknak viszont esze ágában sincs elmenni.

Sokan nézegetnek, gusztálják a virágokat. Több helyen kék-rózsát árulnak; a szerencsétlen, eredetileg valószínűleg fehér rózsák, kékfestékbe mártott szirmai fuldokolnak; festékkel eldugított légzőnyílásaik nem bírnak szépszirmú fejükbe elég oxigént beengedni. Nagy a felhozatal, de a virágok ára is nagy. Sőt! Néhol nagyon magas.

Ácsorgás és nézelődés után, akinek már sietős lett a dolga, végül vesz egy szál virágot, és kezében a virággal belesodródik a tömegbe. Főleg férfiak vásárolnak, de akad néhány nő is.

Ma van nőnap.

A metró kijáratánál egy csoportban hangos nevetés hangzik fel, valaki azt mondja: mindennap férfinap van. Vajon tudnak arról. Hogy az amerikai naptár szerint június 19-én van férfinap, vagyis olyan férfi- meg apák-napjaféle?

*

Az ülés szaga

Hirtelen lett Meleg. Megint elveszett a tavasz ebben a nagy klímaváltozásban, és egyszerre beköszöntött a kánikula. Ettől még nem változott meg a világ, vagyis a világnak nevezhető napi ismétlődés, amiben forgok. Reggel kelés, különböző járatokon munkába, este onnan haza.

De mégis! Megjelent a meleggel egyszerre a textilhuzatú villamos- és buszjáratokon az a bizonyos szag. A kosznak, meg a bűzös ruhájú embereknek a szaga, amit beleülnek ezekbe a szövetekbe, ami onnan ki nem tisztítható, vagy ha igen nem túl sűrűn tisztítják, így hát a szag, az szag, és az van. A szag van. Így hát, mivel nem akarom, hogy a ruhám felszedje a város minden mocskát, s ha épp József Attila jut szembe, meg a Duna, bár ott nem felszedésről volt szó, hanem „mosta a város minden szennyését” – de ezt a textilhuzatú ülést nem, vagy nem eléggé, meg azt sem, aki bebűzöcsköt. Állok hát, bár egy-egy gyorsabb fékezésnél majd kicsavarodik a bokám, bár már nem hordok körömcipőt, rég leszoktam róla egy-két bokacsavarodás, meg cipősarok kitörése után.

*

Punkok 1

Kánikula van. A két áruház közti szépen füvesített parkban elfoglalták a gyep egy részét a punkok. Csak egymással törődnek, néha egymással sem. Egy fiúnak a társa fésüli a haját, tupírozza, egyik tincset a másik után, olyan lesz ez a végére, mint egy kakastaréj, vagy egy sárkány szaruképletei a homloktól a hát felé. Idős néni sétál el a fiatalok mellett, megáll, rájuk csodálkozik. A fiúk nevetve pillognak rá. Aztán az egyik, látva a néni dús, szépen göndörített, jól fésült haját, megkérdezi:

– Jó lesz? – és közben int a barát fejére, aki az ő keze alatt a fésű, a tupírozás meg a bőven fújt hajlakk hatására valami őskori hajviseletet kap.

A néni elmosolyodik. Még jobban megnézi a „hajcsinálást”.

– Jó lesz! – mondja, és bólint hozzá. Nincs a mosolyban, a tekintetben, de még a válaszban sem semmi, ami elvenné az ifjak kedvét a hajászkodástól, vagy megbántaná őket. A néni tovább lépdel, betér az egyik áruházba.

A punkok közt épp méricskélés folyik; kinek sikerült szebbre, érdekesebbre a haja, a festéke.

– Jó, mi? – kiált fel a kakastaréj viselője, nekiszégezve a kérdést épp most érkezett társuknak.

Annak torkán akad a szó, nem tudni miért; talán ő is szeretne valami különlegességet, ha nem is ilyen haját, vagy nem tetszik neki, vagy el van ragadtatva. Vagy csak bámul, és nem jut eszébe semmi.

– Naná, hogy jó! – kiált fel az alkalmi fodrász. – Az a néni is megmondta! Pedig, hogy annak mekkora haja volt! abból tudnék csak igazi sérót csinálni!

*

Punkok 2

Még mindig kánikula van, pedig már tart vagy egy hete, mikor enyhülést mondanak, kapunk egy záport, aztán jön a páraötés. Páraötés az egész városra. Hol van ilyenkor a szél? Mi lesz itt, mire végre megint eljön a tél, illetve az, ami mostanában tél.

Ma kánikula van, nekem meg már megint el kell menni vásárolni.

A két áruház közti gyepen punkok, kisgyerekesek. A punkok ma lustálkodnak, elfekszenek a fűvön. Egy-egy párocska egymásba borulva ül, vagy az egyik fekszik a másikon. Szó szerint. Az egyik feje alatt a táskákkal fekszik, a másik meg ennek a hasát használja párnának. Hogy a fiú vagy a lány fekszik a fűvön, vagy a másik hasán, az mindegy.

Csak úgy köztük egymással szemben ül egy párocska, mindkettőn bakancs – épp a nyári meleghez való, úgy mínusz húszban is épp elég lenne, de hát náluk az a divat – a fiú szétvetett lábai közt ül a lány, egészen egymásba ülnek, már ahogy a farmertől lehet. Kurkásznak. Egyik a másik haját, a másik az egyikét. Semmi puszi, semmi smaci, csak hajsímozás, a homlok hosszas összeérintse.

Mikor visszafelé jövök, a helyzet majdnem változatlan. Talán néhány lánnyal van több, akik együtt esznek, és nevetnek valamin, a párocska még mindig ül, vagyis egymásba ül, bár nem mondható szeretkezésnek ez az ülő viszony.

Jönnek, mennek az emberek, megyek én is. Szemben meg jön egy férfi, olyan hatvan-hetven közötti. Nézi a punkokat, belevörösödik a látványba, villámlik a szeme. Majd hangos nemtetszését fejezi ki:

– Nahát! Hát ezek! Ezek szárazon élveznek! A marhák!

A punkok tudomást sem vesznek a férfiről, a hangos megnyilvánulásról. A párocska ül egymás ölébe, ha így jobban hangzik, most épp össze vannak borulva, mint akik fáradtak, vagy talán így szunyókálnak együtt, vagy épp vigasztalják egymást, ki tudja miféle bánattól. Akárhogy nézem, valahogy nem bírok semmi szexuális aktust elképzelni ebben az összeborulásban. Vagy csak megöregedtem, azért nem?

*

Kánikula

Meleg van. Minden nap egyre melegebb van. Sőt! Lesz! az egyik időjárás-jelentés azzal bízott tegnap, hogy hamarosan tartósabb lehűlés várható. Ez az időjós épp a sógornóm kedvenc meteorológusa, annyira oda van érte, hogy nem győzi dicsérni, hogy milyen jó időjárás-előrejelzéseket mond. Mondta. Aztán mások meg mást mondtak. Most épp az a legújabb hír, hogy egyre melegebb lesz.

Ha ez így megy tovább, különböző fokozatban el fogják rendelni a hőségriadót. Valaki azt mondta, hogy még az s lehet, hogy a déli órákban munkaszünet lesz, mint a mediterrán meg a trópusi területeken. Hüm. Hőségriadó. Déli munkaszünet. Vajon meddig kell majd akkor dolgozni, hogy a déli munkaszünetet bedolgozza a dolgozó? Meg hát, azoknak is hőség van, akik majd palackozott vizet osztogatnak a forgalmi csomópontokban...

Meleg van. Meleg volt gyerekkoromban is, amennyire az emlékeim mélyét fel bírom hozni, de ez talán azért is sikerül mostanában, mert ahogy az évek mennek, mintegy

törvénytörő, hogy több dolog jut az ember (a nő-ember) eszébe a gyermekkorból... Szóval akkoriban, emlékeim szerint anyám csak reggel, meg napnyugta táján engedett ki, hiába borította két hatalmas diófa árnyékba a házat, az udvart. Néha még egészen világosan magam előtt látom ezeket az óriási, meseszerűn nagy diófákat, érzem a jellegzetes dióillatot, ami kicsit túlzás, hiszen ez nem szagos/illatos fa, csak ha közlről szagolgatja az ember.

Aztán emlékszem, mikor első-második osztályos voltam, akkoriban volt két olyan gyerekszomorító tél, amikor csak eső esett, hó egy szem sem. A nyarak meg a negyven Celsiust érintgették a nyári napokon (mondták is az öregek: csak nehogy téle ennek a fordítottját kapjuk...)

Aztán mikor a saját gyerekeim kicsik voltak, azokon a nyarakon is kész háború volt minden nap a délelőtt közepe, mert be kellett parancsolni a gyermekeket az udvarról, ami már nem egészen az az udvar, ami gyerekkoromban volt. van persze, hogyne lenne, diófa, épp kettő, az udvar földjén meg szépen nő a fű, amit öntözünk és vágunk rendszeresen.

Azért se a fű, sem a diófák árnyéka nem képes megvédeni a nagy hó és egyéb sugárzásban kint lévőt, így hát a gyerekeket beparancsoltuk a lakásba

Meg aztán még ott vannak a szüleim, és többszörös áttétellel a nagyszüleim meg az ő elődeiknek emlékei a nyári melegekről. Egy ilyen emlék, a nyári aratás-cséplés története, valamikor az ezerkilencszázharmincas évekből, amikor még azokkal a hatalmas, nehezen mozgatható, óriási vaskerekű cséplőgépekkel csépeltek –, amik nehézségük és nagy kézi munka-igényük ellenére nagyon modernnek számítottak a korábbi módszerhez képest –, hát egy ilyen cséplés alkalmával annyira meleg volt, hogy nem bírták a szívességből (visszasegíteses szívességi alapon) jövő munkások, meg akik pénzért vagy terményrészt dolgoztak egy-két óránál tovább a cséplőgépbe adagolni a kéréket (az

etetón meg lehetett fúlni a portól meg a hőségtől), de még a gépmester se, ahogy a történet mondja.

Egyre jobban visszafelé haladva az időben, egyik nagyapától származik az a történet, hogy olyan cudar meleg volt, hogy le kellett állni az aratással, mert tört a szalma, amivel összekötötték a búzakévé. Csak éjszaka, holdfény mellett tudtak aratni.

Meg aztán „ég a napmelegtől a kopárszik sarja, / tikkadt szöcskenyájak legelésznek rajta” – szóval akkor is volt tikkasztó meleg, mikor ezek a sorok születtek, meg abban az időben is, amiről szólnak.

Bizony meleg van. Hetek óta cudar, tartós meleg van. Nyár van. Nehéz a nappal, ágyhoz ragasztóan izzadt az éjszaka. Ma megint arról számolt be a meteorológia, hogy a jövő héten enyhülés várható. Várható. Várunk. Várok...

*

Maradok tömegközlekedőnek

Ez a meleg még eltart nyár végéig, aztán jöhet a tavaszig tartó ősz. Rendezgetek a szekrénybe, ismét molyirtót teszik a téli holmikra, és a biztonság kedvéért felpróbálom a ballonkabátokat, az újabbat, meg a régebbi is, és közben latolgom, hogy melyik alá fér be több pulóver. Fel kell készülni az enyhe, majdnem csak hideg ősznek számító télre, és már most, előre meg kell barátkozni a ballon vagy átmeneti kabátos téli öltözködéssel.

Ezek a kabátok még nagyon jók lesznek az ideik, meg talán még néhány következő télre. Az egyik olyan hétköznapi, koszálló színű, az lesz a munkába járó, bár

semmivel nem szeretem jobban a másikat sem, de ez inkább alkalmas a tömegközlekedés viszontagságaihoz.

Az utóbbi időben egyre gyakrabban hallom: közösségi közlekedés. Micsoda szép reklámszöveg! A koszos textilhuzatú járművekre, meg a csúcsforgalomban együtt szorongó utastársakra gondolva, nem is tudom, hogy juthatott eszébe bárkinek a kifejezés: közösségi közlekedés... Magam részéről maradok a tömegközlekedésnél. Egyébként is, ha jól emlékszem (bár lehet, hogy nem emlékszem jól), hajdanában, mikor középiskolában szó volt nevelési céllal a közösségről, akkor valami olyan hangzott el, hogy közösség csak bizonyos létszámig lehet. Ez a tömeg viszont, aki velem is gyarapodva naponta kénytelen együtt utazni, sehogyan sem képzelhető el közösségnek – mármint a magam részéről ezt gondolom, érzem. Annak csak legyen közösségi, aki kitalálta, és utazzon is csak sokat ezen a szerinte közösségi közlekedésen, neki biztosan „bejön”, vagyis biztosan jól fogja magát érezni a közlekedés minden helyzetében, elvégre ez közösség közlekedés – neki. Maradi vagyok egyes dolgokban. Így maradok maradi tömegközlekedőnek...

*

Aki nem hülye – vagy mégis(?)

Ha már így belekezdtem a közösségi, illetve nekem még mindig tömegközlekedésbe, eszembe is jutott a múlt hét egyik pocsékul forró délutánja. Mert ugye ez a közlekedés lassan a hivatalos verzió közösségi vagy mi a csoda...

Állok a buszmegállóban, ami nevéhez híven buszmegálló. Nem jön semmi. Az aszfalt olyan forró, hogy aki nem lapos cipőben van, annak a sarka belesül a járda bitumenjébe. Itt ugyan épp árnyék van, de iszonyatos a hősugárzás, mára falak is verik vissza, az útból meg annyira száll fel, hogy rezegteti a levegőt, függőleges oszlopokban vibrálnak az alig látható részecskék.

Végre megérkezik két busz. Igazi buszok, bár jöhetett volna troli is, hiszen annak is itt a megállója. Az egyik busz bőszen tovább hajt, a másik megáll. Az első ajtón leszáll valaki, s az ajtó azonnal becsapódik. Bámulok, hogy mi van, hiszen mások is állnak, de a középső és a hátsó ajtó sehogy nem nyílik ki. igyekszem előre, már az első ajtónál vagyok, amikor a zárt ajtó mögül kinéz a sofőr, akinek intek, hogy fel szeretnék szállni a járműre. Kicsapódik az ajtó. Nem tudom, mit mondjak, köszönjem meg, vagy csak vegyem tudomásul.

A busz áll, itt hosszan tart mindig a tilos, nem tud kikanyarodni. A sofőr fiatal, harminc alatti, nagytestű férfi, dühösen néz rám, majd megszólal, és kioktat:

– Minek kellett végigjönni az egész mellett. Nyitva van a hátsó ajtó.! – dühös, nagyon dühös. – Mér nem figyel oda?

– Nem volt nyitva a hátsó ajtó – mondom neki. – közben kinyílik a hátsó ajtó, és azok akik ott álltak, kapaszkodnak fel a járműre.

– Nyitva van! Aki nem hülye láthatja! – folytatja nagyon hangosan.

– Látom, amit látok – kezdem, mert bennem is elfogyott a türelem, meg ennek a férfinak a felülről jövő kioktató beszédéből elegendő lett. Az is felmerül gyors összegzésben, hogy talán felvetett ezt a sofőrt a pénz, szívességéből vezeti a buszt, és így megengedheti magának (saját maga szerint) ezt a hangot. – A többi sofőr meg szokott állni, még vár is ha kell – folytatom, és látom, hogy ezzel nem lesz elintézve

a dolog. – Egyébként köszönöm, hogy kinyitotta az ajtót, hiszen a tilos miatt úgyis itt kell állnia. Meg azt is köszönöm, hogy a hétezer forintos bértelémért ilyen udvarias, utas-barát módon beszél. Elvégre havi hétezer körüli bérletért ez elvárható egy nagy cég alkalmazottjától...

A lámpa vált, a sofőr kénytelen elindulni. Valami furcsa hangra leszek figyelmes: néhány utas tapsol. Engem, tapsoltak meg. egy férfi, aki itt ül az ajtó mellett, és látja sofőr arcát, hangosan, jól hallhatóan mondja:

– Egyet értek! – mindketten elmosolyodunk.

A végállomásnál felírtam a busz számát és a rendszámát. A férjem szerint panaszt kéne tennem. Egyetértek vele. Hogy miért nem teszem meg? Részben lustaság. Részben meg talán azért, mert nem hagytam magam. Néha ez is elégtétel. Ha meg kirúgnák azt a nyikhajt, akkor mit érek el? Akarok-e annyira elégtételt venni?... Úgy tűnik: nem.

*

Nyárvégi durranások

Egész nap jöttek-mentek a felhők, aztán úgy délután öt óra tájban sötétkék összefüggő felhőtakaró jelent meg az észak-nyugati égbolton. Morajlott az ég, hatalmas villámfények cikáztak, és megeredt, dőlt a víz az égi csatornákból, kopogott a benne hulló apró jég. Több mint egy órákon keresztül szakadt az eső, a csatornák nem bírták levezetni, a víz átbukott a széleiken.

Vöröses, lilás fények jöttek át a felhőkön keresztül. A háttér, ahol az égi elektromos kisülések voltak nem látszott a vízfüggönytől és a gomolygó elegytől, ami a felhők belsejében kavargott. Erősödött a szél, és kisodorta az

esőfelhőket a város felől. A déli meg a nyugati égbolt táján még kivilágosodott, halvány, bizonytalan kéikkel megmutatta magát az alkonyati égbolt.

Durranva, pukkanva, sisteregve kezdtek fellőni a közelben néhány tűzijáték-rakétát. A hangok, a fények hatására néhányan kijöttek az erkélyekre. Többen latolgatták, hogy a nagy, a központi attrakció, a hivatalosan bejelentett tűzijáték vajon elindul-e, most az eső elmúltával.

Ablakainkról kilátás nyílik a hegyekre, ahol csillogva látszanak a város esti fényei. Egyelőre csak a város fényei.

Aztán elkezdődött. Versengtek a színek, a formák, az újabbnál újabb alakzatok fűgén haladtak felfelé, majd aláhullva átírták saját eredeti alakjukat, s alig veszték bele a sötétbe, mikor már ott volt a következő, majd a az után a következő, és jöttek, szálltak, hulltak alá majd fél óra hosszat.

Innen, a biztonságos távolból, a szoba, az erkély kényelméből páratlan volt a látvány.

Emlékszem, jó néhány éve, egy szeptemberi napon, vidéki otthonukban, vagyis annak a közelében láttunk egy, a helyi viszonyokhoz képest nagy és hosszan tartó tűzijátékot. Előttünk tágas, szabad térség van, az alig fél óra járásra lévő parkban tartott, folyt a szünidősirató, az iskolásoknak szánt utolsó nyárvégi, őszi elejei attrakció. Egész nap hangosan, sőt néha bömbölve szólt a zene, ami a tipikusan slágerré lett gyereknótáktól a diszkók divatos dalait is eljátszotta. A nap koronája a tűzijáték volt. Óriási, színes alakzatok durranva, sisteregve, pukkanva emelkedtek az ég felé, majd a fizika törvényei szerint hulltak alá.

Kimentünk az utcára, onnan néztük a látványt. A legnagyobb gömbök anyaga a közelünkben hullt alá, olyan érzést keltve, mintha mindjárt a nyakunkba esne.

Az első években még milyen népszerűek voltak az ifjak körében ezek a szünidősiratók...

Ma ismét esett az eső, bőven, egész délelőtt vigasztalan és őszi eleji hangulatot árasztott minden. Erősen lehűlt a levegő. Eszembe jutott anyám, aki gyakran emlegette, még régen, a hűtőszekrény előtti időkben: „Huszdika után már nem romlik meg másnapig az étel. Elég letenni a kamra betonjára a fazekat.”

Igen, ismét elmúlik egy nyár. Ismét elmúlt huszdika.

Gyorsnak, észrevétlenül elsuhanónak tűnik néha az idő. Mintha csak játszana velünk, hogy jól töltjük-e ki, mintha tudná (már ha tudatot feltelezünk ennek az ember által választott fogalomnak, vagy dimenzióknak), hogy ő, mármint az idő, csak kitöltve, nem egyformán telve, hanem élmények, tapasztalatok tagolásával érezhető hosszabbnak, hogy ne érezzük úgy, ne engedjük meg neki, hogy csak úgy elperegen felettünk.

*

Bezzeg...

Rengeteg ember van a buszon. Kész szerencse, hogy találtam ülőhelyet, igaz az ablaknál, és be kellett ide ülnöm, hogy pontosabban fejezzem ki magamat, szinte bemásznom, mert a külső helyen ülő fiatal férfi alig mozdult meg, hogy beengedjen az üres helyre. Tán magában még nehezményezte [vagy csak én sejtem képzelem bele durcás, majd dühös(?) elpiruló arcába az érzelmet, a gondolatot], hogy ez a nő, mármint én a nagy válltáskájával és a súlyos szatyrával idetolakodott. Leülvén elég kényelmesnek találtam a helyet, bár a leülést a fiatal férfi passzív ellenállásán túl a két szembefordított páros ülés közé beépített fémrúd is zavarta. Még legalább kilenc

megálló, vagy több, míg átszállhatok a másik járatra, ami hazáig visz. De legalább ülök, és szembe a menetiránnyal.

A következő megállónál kiürültek az előttem lévő helyek, egy férfi ült le rézsút szemközt velem. A mellettem ülő fiatal férfi ismét elpirult, és most már félreérthetetlenül látszott rajta, hogy dühös az új helyfoglaló útitárs miatt. A jövevény átlagosan, sőt, majdnem átlag alatt volt öltözve, ruhája az évszaknak épp még megfelelő, de nagyon kopott, hordott, és még láthatóan csak az általános viselés jegyeivel, szóval nem volt koszos. Legalább három-négy napja nem borotválkozott, szakálla, haja őszült, hosszúkás arca piros volt, szemei vizenyős kékek, semmi különös nem volt rajta, csak az, hogy masszív italszag áradt belőle. A buszon volt némi fűtés, így az alkoholszag vígan terjedezett.

A férfi félpercenként megtörölte az orrát, nagyokat tüsszögött, és akkor még jobban elpirul, az arcát minden tüsszentés előtt behúzta a kabátja részébe, igyekezett, hogy ne szórja szét a légutaiban lévő irritáló valamit. Be-benyúlt a zsebébe, s gombóccá gyúrt, átnedvesedett papírzsebkendőjébe törölte az orrát, s mikor véletlenül jobban odanézttem, láttam, hogy a kezére keni a fényes, fehér váladékot, s azért nyúl kálhat a zsebébe sűrűn, mert egy szál zsebkendője sincs már, s valószínűleg a zsebébe törli a kezéről a taknyot.

A mellettem ülő férfi száján megjelent az undor kifejezése, egészen jellegzetesen, még így profilból is láthatóan, pedig ez a szájtartás inkább szemből egyértelmű. Néha ő is kifújta az orrát, aztán mereven nézett előre a semmibe.

A másik, a szemben ülő egyfolytában piros képe már egy pillanatra sem lett világosabb, tüsszögött, és orrát a kabátja részébe dugta, kezét ütemesen rakta az orra és a zsebe közt. Látszott rajta, hogy nagyon szégyelli a

helyzetét. Közben meg csak szállt és szállt belőle az italszag, a valamikori régi, meg a nem régen ráivott friss szagának keveréke.

Kihúzta a szatyrom cipzárját, és kotorásztam a sok holmi közt, ami benne volt. Aztán megtaláltam. Kivettem belőle egy jó adagot, és még a táska takarásában igazítottam össze a szatyorban lévő papírokat, majd a jó csomónyi papírzsebkendőt a férfi elé nyújtottam. Azonnal elvette.

– Köszönöm! – sóhajtotta, és végre rendesen kifújta az orrát.

Csökken az állandó orrához nyúlás igénye. Az arca lassan felvette az alkoholtól némileg piros ember színét. Hamar összekapta magát. Átlagos, a közlekedésbe szokott viselkedést vett fel, a látható kisebbségi érzés, talán a szégyenféle is eltűnt róla.

– Valamikor jobb napokat is láthatott – gondoltam, s mivel közeledett az átszállásom, hát felálltam, a mellettem ülő férfi nehezen engedett kimászni a belső ülésről, de valahogy kikászálódott, és az ajtó közelébe mentem. Valaki közben megjegyezte:

– Épp zsebkendőre nincs pénze. Bezzeg piára...

Leszállás-jelző gomb. Zöldfény. Döccenés. Megálló. Már mögöttem van a busz, az alkoholszagú náthás férfi, a leülést-felállást inkább hátráltató útitárs. Kereszteződés. Még épp elérem a másik járatot.

*

Szappanopera-pamflet

Egészen enyhe volt az idő, az eső még nem állt el teljesen, vagy nem eredt meg eléggé, valami finom permet szitált, a föld jellegzetes tavaszi szagot árasztott. Ahhoz képest, hogy egy nagy forgalmú út mentén haladt a villamos, most mégis valahogy olyan kisvárosiasnak tűnt az egész környék, talán, mert elcsendesedőben volt a forgalom, a koraeste, a csepergélő eső, az enyhe tavaszias levegő, meg a március elejének a hangulata... úgy az egész, minden elemével együtt valamikori gyerekkori kisváros hangulatát idézte, elnyomva a jelen képeit.

Hiszen itt a sínek mentén csak gaz nő, s annak a gaznak is fáj a kipufogógázos levegő, ha érez fájdalmat a növény... gaz, amit két-három alkalommal lekaszálnak; körül gyárépületek, majd a távolsági vasút sinei; néhány iskola, lakóházak, kicsit távolabb játszótér; itt épp egy az alsó szintjén felújított, valamikor az ezerkilencszázas évek elején épült többlakásos ház, egy-egy parkosított terület padokkal, ami változó tisztaságú, csak ritkán ülnek ezeknek a kis füves, bokros zöld szigeteknek padjain, néha suhancok ácsorognak... Néhány éve új padokat tettek az egyik parkos, füves területre. – Álmodik a nyomor – mondta pár éve egy ismerősfélém, aki megengedhette magának, hogy kevés pénzért dolgozzon egy olyan munkaterületen, ami neki kaland volt, napi kihívás. Megengedhette magának... jó volt a családi háttér a hóbortjaihoz... Ezt a megjegyzést is megengedhette magának...

Hogy mik jutottak szembe ezen az enyhe tavaszi estén...

Még vagy öt megálló a csomópontig, ahol át kell szállnom a másik járatra. Emlékezni kéne, most mégsem akaródzik a tudatos felismerésig előhozni a megállók számát, hisz enélkül is hamarosan odaér a villamos. Alig

vagyunk néhányan a kocsiban, mögöttem egy kövérkés nő ül, vele párhuzamosan a másik oldalon egy fiatal férfi, az ajtón túl egy idősebb férfi, meg valahol elöl, a vezető mögötti padon még egy nő. Megálló. Ajtók nyílnak, majd csapódnak. Két fiatal száll fel, nem ülnek le, a fiú olyan tizenöt forma, a lány valamivel fiatalabb, láthatóan testvérek. A fiú tornázni kezd a villamos-kapaszkodók mennyezet alatti rúdján, nagyokat leng, nem érdekli, hogy súlya alatt kiszakad-e, lábát egészen a szemközti ablakokig emeli a lendületben. A lány korához képest túlfejlett és túlhízott. Hosszú haja szorosan a fejére tapad, csak a tarkóján van összefogva egy lófarokban, arca hamvas, feltűnően piros, kissé szétálló szemeivel tekintget maga köré, és láthatóan valami nyugtalanítja. Zsebre dugott kézzel egyensúlyoz a forgóban, ami a kanyaroknál erősen rángatja, a lány hátát nekiveti a derékmagasságban lévő kapaszkodónak, orrlukai láthatóan tágulnak, amint levegőt vesz, arca egyre pirosabb, majd megjelenik rajta a düh.

– Add ide! – utasítja a testvérét, a fiú engedelmeskedik, tudja mit kér a lány, az meg, amint a rádiótelefont a kezébe kapja azonnal beszélni kezd.

– Te! Mért mondtad te, hogy én? Igen. Én vagyok. Na szóval. Mit találtál te ki, vagy ki találta ki, azt én tudni akarom. Mert ez egy nagy hülyeség. Hát ki beszélte, csak te lehettél, vagy a Niki, hogy én szerelmes vagyok a Bazsiba. Pedig én nem vagyok szerelmes a Bazsiba. Ki találta ezt ki? Hát én úgy megmondom neki a magamét, hogy... Nekem ne beszélj! Akkor is valaki kitalálta. Én vagyok szerelmes. A Bazsiba. Igen. A Bazsiba nem vagyok szerelmes. Mindjárt ott leszünk, és akkor ezt megbeszéljük, hogy ki volt az a hülye, aki ilyeneket kitalál nekem.

Beszéd közben forog, csupa öntudat. A fiú el akarja venni tőle a telefont, de a lány nem hagyja.

– Ott megbeszéled! Add már ide, lefogy róla a pénz!

A lány rá se hederít, mondja, „nyomja” tovább az előbbi szöveget.

Megálló. Ajtók nyílnak, ajtók csapódnak. Kint a járdán a lány még mindig telefonál, amint gyors léptekkel haladnak céljuk felé. Csak most veszem jobban szemügyre, lábán sportcipő, a súlya miatt a nadrág feszül, a dzseki kopott, és láthatóan mosásra szorul...

A villamos elindul.

– Most azt hiszed, hogy milyen okos vagy, te hülye ...

Akár hogy is próbálom a férfihangot másként érteni, bizony itt nem a liba, hanem a picsa szó hangzott el. A férfi előrébb van, nem láthatta a lányt, csupán halotta.

Meglepő.

Kipillantok az balkon, távolodóban a testvérpár, a lány még mindig telefonál.

Valahol, tudom, nem kéne, mégis elindul valahol belülről, és megállíthatatlanul feltör belőlem a hangos nevetés, s közben hallom, hogy a mögöttem ülő nő, meg a vele párhuzamosan ülő férfi is nevet. Ott előrébb hátrafordul a jólöltözött hatvanas éveiben járó férfi, látja, hallja a reakciónkat, széttárja karját, mint aki azt mondja vele: van ilyen, nem áll meg az emberben a szó...

Tudom, ők is tudják, hogy ez egy tini, egy felnőttet utánzó, szappanoperákból, meg idétlen kibeszélős műsorokból viselkedést tanuló, tanult lány, aki egyáltalán nem a korának megfelelő módon beszél, viselkedik. De talán épp ezért annyira nevetséges.

Döcög a villamos, itt már sok a váltó, össze-összenézünk itt hátul, meg az az előrébb ülő, és nem bírjuk abbahagyni a nevetést. Akik közben felszálltak, nem tudják mire vélni a dolgot. Talán a tavasz... vagy ki tudja mitől nevetnek ezek annyira. Ki tudja?...

*

Nagy titok

A kisiskolás korú korosztály különleges megfigyelő, ráérző képességekkel rendelkezik. (Meg persze minden gyerek). Ahol az idős rokon megelőlegezte a gyerekeknek apjuk halálát, ott az apa hiánya a gyerekekben a hiányon túl a soha el nem érhetőség, a halál félelmét indítja el. Kérdeznek, állandóan reménykednek és figyelnek a megmaradt szülőre, hogy nehogy abból is „kifogyjanak”. Ha az anya már előadta, hogy az apa elutazott, akkor ettől nehéz eltérni. A gyermekek értelmében még nem tehető helyére a valóság. Az anya, az elutazásos történetet óvatosan azzal egészíthetné ki, hogy a papa valamit rosszul csinált, és most azért utazott el, hogy jóvátegye a dolgot.

A kisgyerek a börtönt, mint a büntetés ilyen formáját nem tudja feldolgozni. A gyerekek egymással rendkívül kegyetlenek, kiközösítők tudnak lenni. Ezért több oldalú a dolog: ha érti, tudja, hogy hol van az apja, akkor kifecsegheti a legjobb barátinak, ám ezzel az ő helyzete rosszá válhat az iskolában a gyerekközösségben ugyanúgy, miként a tanító előtt (még akkor is, ha a tanítót emberséges embernek gondoljuk. Mert még ő is félhet a bűnözés minden formájától...).

Nem beszélni róla, minimális választ sem adni – rossz megoldás. Mert ha a gyerek idegentől, túlbuzgó családtagtól, vagy véletlen kiszólásból rájön az igazságra, ez a felismerés a mellette lévő szülőbe vetett feltétlen bizalmát is megrengeti. Akár a szülő ellen is fordulhat, és olyan lelkiállapotba kerülhet a gyermek, ami a tanulását hátráltatja, s a mindennapi élet terén problémák sorát indíthatja el. Például a társadalmilag elvárt szocializációs

mintát, értéket zavarhatja össze, és viheti tévútra. Mindezek a környezet által felvett és sugallt értékektől függnnek.

Visszatérő börtönlátogatóknál talán nem annyira új a családnak, a gyerekeknek, ha valaki közvetlen vagy oldalági rokon börtönbe kerül...

A börtönök előtt egészen kicsi gyerekekkel, kisiskolásokkal (is) megjelennek szülők, hogy a becsukott apát/anyát meglátogassák, azaz családi beszélőre menjenek.

Ezeknek a gyerekeknek tehát van fogalmuk róla, hová mennek látogatni.

Van még egy lényeges elem (minden bántó vagy sértő szándék nélkül említem meg): vajon az első börtönbekerülése ez az apának? Az anya, mielőtt hozzáment mindent tudott a férfi korábbi, jelenlegi életéről?

A börtönviseltek nagy része egyébként gyerekesen viselkedő nőket vesz feleségül: mindkettőjüknek rossz a szocializációja, az értékrendszere.

Ha a férfi börtönbe kerül, a nő elválik. Ez szinte majdnem minden esetben így van.

*

Józsi kipróbálja...

Józsi a divat miatt ki akart próbálni valamit, ami nem a felesége ötlete volt, hanem az övé. Most haragszik és hárdít. Önmagára haragszik, az ötlet miatt, meg azért, mert nem hitte, hogy a felesége belemegy a párserés partiba, vagy ha belemegy, akkor ennyire jól fogja érezni magát ebben az újdonsága miatt izgató és különleges helyzetben. (Vagy mert a nő egyébként is vágyott rá, de nem hozta szóba...).

Nagy valószínűséggel arra (is) számított, hogy az asszony elutasítja az ötletet. Józsi dühös, mert attól tart, vele soha eddig és eztán sem fogja a felesége ilyen jól érezni magát a szeretkezésben. Attól tart, hogy az asszony rájön a dolog ízére, és Józsi nélkül is beszáll hasonló „helyzetekbe”, akár ugyanezekkel az emberekkel, ám Józsi jelenléte nélkül. Önmagára haragszik, mert ő ajánlotta, mert ez a divat; de valójában ő maga nem volt képes ezt megvalósítani, a másik féltől elutasítást várt, a beleegyezés és megtörténés Józsinak lelki-arculcsapás lett.

Pszichiáterhez kell menni, de nem egyedül, hanem a feleséggel együtt. Azért pszichiáterhez, mert ő szükség esetén tud gyógyszert is adni (a pszichológus nem írhat gyógyszert), Józsi idegeinek lázát átmenetileg csillapítani.

Józsit szereti a felesége, ezért közeledik hozzá, amit Józsi most keményen elhárít.

Józsinak idő kell, és önmagához való türelem, önmaga átértékelése, hogy a megváltoztathatatlan helyzetet, a történeteket képes legyen elfogadni, és tudjon vele meg a feleségével együtt élni, le tudja bontani az eddig talán maga által sem ismert korlátokat.

(T. i. a társadalmi előítéletek szerint asszony ilyen nem csinálhat: az a nő, aki ezt megtette, azzal nem lehet többé együtt lenni – ez ma a nálunk még élő, és főleg a nőkkel szemben elfogadott gondolkodás; a férj által kezdeményezett helyzet azonban a nő ellen fordítható, ha közben kiderül, hogy a férjnek mégse megy a dolog, hiszen más a belső világa és más a felület, amit eddig a percig mutatott. Bezzeg a nő!...)

Amennyiben ez a házasság jól működött az eseményig (általában az együttélés, anyagiak, munkamegosztás, szerelem stb. terén), akkor nem a válás a megoldás. Napjainkban egyébként sem a válás és a soha-meg-nem-bocsátás, a minden áron való önmegvalósítás, a csak azért

is megmutatomság a megoldás – főleg az anyagi szétcuccolás utáni többirányú csőd miatt, és mert a párok zöme úgyszemint talál az elhagyott társtól sokkal jobbat. (Itt nem a megalkuvásra és minden eltűrésére, a másíknak való teljes alávetettségre gondolok).

Bő tizenéve, egyházi szervezésben előadást hallgattam a válásról, a testi hűtlenségről. Akkor egy idős, nős, görög katolikus pap mondta, hogy a szexuális hűtlenség – ez esetben a férj által megszervezett fenti „modern baráti találkozás” – nem ok a válásra. Ez a legerősebb figyelmeztetés, hogy valami nagy baj van, hogy valamit át kell értékelni, és rendbe kell tenni egymás közt a párnak.

Egy fiatal pár mesélte nekem a házasságkötés előtti beszélgetésből: a pap felhívta a férj-jelölt figyelmét, hogy mindig figyeljen oda, hogy először a feleség érezze jól magát a szeretkezésben, mert az a jó együttélés alapja. (Nocsak! Papok!?)

Visszatérve Józsihoz: az is egy megoldás, ha felvállalja és élvezi a még új vagy akár ezen is túl menő „játékokat”. A pornófilmek hatása, a kordivatokkal való azonosulás rengeteg hasonló helyzetet hozhat létre, mint az Józsiék esetében is történt...

Országunkban a népesség szexuális kulturáltsága ott van, ahol van: a békának azon bizonyos része alatt. (Nem a szabadosságot értem a kulturáltság alatt...)

*

Csak mi velünk, körbe

Ez a problémakör, amivel foglalkozik – házasság, válás, nők, férfiak jó, rossz testi-lelki kapcsolatai – örök és megváltoztathatatlan dolgok az egész világon. Remélem, sokáig és sikeresen fog működni az **Elvált Férfi üzeni** rovat.

Egy időben pszichiátriai gondozóban dolgoztam. Volt ott mindenféle tanácsadás. Például szexuális, meg házassági stb. Egy biztos: a férfi klienst csak férfi orvos, vagy asszisztens tudta meggyőzni / igazgatni. Ez egy olyan társadalom, ahol a férfi csak a férfinak hiszi el, ha az intim vagy szerelmi életéről van szó.

Egyik rikoltóan fontos téma volt: hogyan tudhatja meg a férfi, hogy a nő jól érezte-e magát vele az ágyban. Hihetetlenül sokan, nem csak a „köznép”, hanem magasan kvalifikált és menő, sőt szeretőket tartó férfiak sem tudták a választ.

Erre volt két oktató könyv, amit ajánlgattunk. Illetve férfi munkatársaink ajánlottak, mint olvasnivalót és megbeszélni valót. Az egyik CZEIZEL ENDRE: *A csókok átka*, a másik SZAKONYI KÁROLY: *Napfényes Granada* c. novellagyűjteménye (a címadó novella).

Oldalakon át lehetne leírni a történéseket és a kiborulásokat, a „felvilágosulás” után.

Nekem nincsenek illúzióim az emberek megértéséről / felfogó képességéről. A köröttem élő férfiak és nők azonos arányban az emberi nemet „legyalázó” magánéletet élnek, akkora értékvesztéssel vagy értékek soha nem ismerésével, hogy az kifejezhetetlen, leírhatatlan.

Semmi vallási vagy erkölcsi túlbuzgásom, elkötelezettségem nincs, ám mégis a napi élmények lassan emberkerülővé tesznek.

Számos ismerősöm, munkatársam úgy cseréli házastársát, partnerét, hogy... Nem is már úgy, mint az alsóneműt... Valami (nekem) érthetetlen és bevallom, nem-is-akarom-érteni módon, ami olyan jeleket mutat a viselkedésben, ami azoknak az értékeknek az elvesztése, szinte mesterséges eldobása, ami az embert emberré teszi. És ennek csak cafata az utcai majdnem-szex, a mocskos, durva beszéd, a másik ember, itt épp a társ teljes instrumentalizálása stb.

Kezdődött ez anno a nagy önmegvalósítással, az elszabadult karrierépítéssel, meg még millió apró dologgal, amit a szociológusok inkább maguknak követelnének, hogy az ő területük az eredet, az idáig jutás megmagyarázása stb.

Amit látok: valaki szakít és nincs önvizsgálat, nincs belső munka, leülepedés – erre nincs ideje az egyénnek, ám azonnal zsupsz bele néhány, vagy lehető legtöbb ágyba, felelőtlen kalandba. Nem ismerik a belső csendet, nem bírnak egyedül maradni, még néhány napra sem.

Valahogy úgy vannak vele, mint O'NEILL *Boldogtalan holdjában* a lány, aki bárkivel kimegy a temetőbe a sírköveken szeretkezni, csak ne legyen egyedül.

*

„Lássuk ki lesz a párja”

Keresgélek a neten, aztán kikötve a Szívtárson, Anna nevű nőtársam levelét olvasom. Tanácsot kér, és kap is az Elvált Férfitől...

Vajon hány Anna van itt körülöttünk? Azt a folyamatosan vert asszonyt is ide értve, akinek a levele a Szívtárs nyitó oldalán jelenik meg.

Jártomban-keltemben figyelem az embereket, nőket, férfiakat, egészen kis gyerekeket, tiniket, öregeket, beszélgetésfoszlányokat hallok, sőt, néha megállok és a közelükben nézelődve várom a történetet, mert az előadott „hír”, „sztori” akkora érzelmi töltés hordoz, hogy ott tart, kíváncsivá téve mit mond még, mi a vége. (persze tudom, ez hallgatóságnak minősül...)

Rendkívül felfokozott agresszivitás, a másik eszközként való használata derül ki az elhallott történetekből; ahol meg ismerősként feltárulkozik valaki, ott meg egészen a mélységekből tör elő az elfojtott és megoldhatatlan mi is? Élhetetlen élethelyzet? Szomorúság? Csalódottság?

Meglepő, érthetetlen számomra, mikor házasságok, együttélések jönnek létre együttélésre alkalmatlan emberek között. Vagy fenti esetet véve, agresszív, fizikai erőszakot naponta (még az is sok, ha évente) alkalmazó társsal. Hüüm. Alkalmazó. Hogy kéne ezt szépen leírni? Verekedős? Garázda? Meg még hány szó, kifejezés lehetne?...

Annyira megoldhatatlan a kényszerből együtt élő házaspárok anyagi szétválása, a házon való megosztozás, hogy ezért, a gyerekek miatt, a rokonok, a falu szája miatt (mert ez még mindig számít, hiába mutat a naptárt azt, amit...), a különböző álhitek (mert majd a házasságban megkomolyodik; egy jó asszony mellett; majd ha lesz

gyerek; stb), és persze a szintén erősen meglévő elvárások (menjen szépen férjhez, nősüljön meg mert itt az ideje), és az ezekben szintén jelen levő rossz és téves álhitek, beidegződések elvezetnek a bármely ok, itt épp az agresszivitás miatti félelemnek arra a pontjára, mikor a bántalmazott fél némán tűri a napi pofonokat és közben viszi a család, a gyerekek ügyeit – s épp a gyerek fogja nagy eséllyel magára hagyni, vagy azzal azonosítani, hogy miért tűri/túrte azt évekig... – vagy világgá menekül, ahol nem leli helyét sem emberileg, sem anyagilag.

Hol a megoldás?

Van-e megoldás?

Persze, ki van találva, mint annyiszor, más dologban korábban volt, hogy a pofozkodó, verekedő házastársat hivatalosan el lehet távolítani a családtól. Működött ez anno vagy húsz éve, az alkoholistákkal kapcsolatban, ahol az agresszív, a család és maga egészségét és anyagi helyzetét tönkretévő férjet/feleséget, felnőtt gyereket kötelezni lehetett zárt intézetben belüli alkohol-elvonókúrára. Ez sem működött valami fényesen. A hivatalos eljárás lefolytatása, és a kezelés közt néha több mint egy év is eltelt, és a „pacienst” gyakran csak hatósági kényszerrel lehetett a gyógyító intézetbe bevinni, ahol vagy végigcsinálta a kezelést, (túrte, mert ugyan kit lehet a saját akarat ellenére üdvözíteni, itt: leszoktatni az alkoholról és akaratot önteni bele; ne kívánja korábbi életmódját, találjon új, a maga és környezete számára élhető tevékenységeket... új emberi játszmákat) – vagy megszökött a gyógyító intézetből, s kezdődött előről az egész...

Meg persze, ha még volt, elvesztette a munkáját.

Pontosan ez a közös pont a ma családtól kitiltható/eltiltható agresszívekkel. Mert akit eltiltanak a családtól/otthonától, az automatikusan hajléktalan lesz.

Innen csak egy hangyahajszálnyi a munkahelye elvesztése (ha még volt munkahely).

Van itt megoldás?

Anna egyedül van. A magány néha szebbé és reménytelibbé teszi azt, amiről biztosan tudja: élehetlen. Levelét többször elolvasva, elég nagy esélyt látok arra, hogy minden fizikai fenyegetettség ellenére előbb-utóbb vissza fog költözni a családi házban, ahol kénytelen lesz a férje brutalitását ismét eltűni...

Addig még hosszú az útja. Próbálkozni fog sok dologgal. Sok tanácsot el fog fogadni, vagy meg fogja gondolni, hogy elfogadja-e a tanácsokat. Az egyedüllét, a szeretet vágya, annak a fontosságnak a vágya, hogy tartozzon valakihez, ahol szükség van a szeretetére, csak arra, hogy a tipikusan női tevékenységeket elássa, s ezek értékelésének a reménye meglegyen – szóval ezek és még számtalan dolog – érlelni fogja az elhatározását.

Hosszú az útja, írom, mert bizony még sok-sok csalódott, egyedül élő, jó és rossz személyiségű emberrel fog találkozni, akiknek a szándékai és életmintái nem biztos, hogy Annának jó lesznek, s azzal is számolnia kell, hogy az egyedüllét másokat is szorongat. A barátságok, a kínálkozó társak (is) egyfolytában mérlegelnek, és a maguk számára legjobb lehetőséget igyekeznek megtalálni. Vajon hol illek bele ezekbe a keresésekbe Anna keresései? Hol talál megoldást, kivezető utat? Hiszen a hasonló „cipőben”, élethelyzetben lévők sem tudnak kiutat. Aki meg éli a maga számára normálisnak mondható életét, az csak részben tud előállni valami jó ötlettel, mit is lehetne tenni.

Előkerülnek az álszentek, a vallásosak, a feministák, csak azért is megmutatom gondolkodásúak, és sok más ember...

Végül mégis Annának, meg azoknak a nőknek, férfiaknak kell egyedül dönteni, akik az áldatlan

élethelyzetben benne vannak, akik épp azt élik. Ez vonatkozik mindannyiaunkra, akkor is, mikor belemegyünk egy-egy kapcsolatba, akkor is, mikor kilépünk belőle, és akkor, mikor valami újat akarunk, meg akkor, ha visszalépnénk a nem élhető, de a jelenleginél (talán, vagy csak a megszépült emlékek, álhitek miatt) még mindig jobban élhető a mostani rossznál kevésbé rossz rosszba....

*

Kék Gyöngy klub... Perla Blue...

Jól hangzó elnevezés. Jól hangzó elnevezés? Vajon kinek mit jelent?

A Szívtárson megjelenő napló, egy nő tollából... és pont azért, mert egy nő, a nő életéről szól, olyan titkairól, ami csak a megjelenés, a közlés révén kerül nyilvánosság, az olvasó elé – ki-ki a maga értékrendje szerint olvassa, mond véleményt, vagy inkább ítéletet róla. Nem a naplóról! Mert „mond ítéletet róla” de nem ám a naplóról, nem is annak szövegtechnikájáról, a történet érdekességéről, különlegességéről mond ítéletet, hanem a nőről, aki itt magával a naplóval azonos.

A reakciók mégsem a napló = nő-ről árulnak el sokat. Azokról, akik valamilyen irányban vélekednek róla, szintén sok-sok információhoz jut az olvasó. Most ezen sorok írójáról is, hiszen aki hozzászól, az kiteszi magát a mások, a rajta kívül állók véleményének.

A Kék Gyöngy klub, Perla Blue olyan titkokat tár fel, amiknek megismerését sokan vágyják/vágyjuk, a megismerés után viszont saját egyéni életutunk és belső értékrendszerünk szerint alkotunk véleményt. A szeretőnek

levés, a jó szerető – bár rendkívüli módon, és sokáig tabu téma volt, és ma sem tartozik a dicsérendő témák és élethelyzetek közé, főleg nem egy nő életéből véve –, mégis, akár hogyan is tagadja bárki, állandóan jelen levő gondolat az ember életében, megkezdődik a tinédzser kor fantáziáival, majd később ismerkedésekkel, első szerelemmel kapcsolatos, talán még a pettingig el sem jutó, a hormonok és a külső hatások folyamatos meglétével; és bevallva, vagy tagadva: az életünk elég nagy dilemmája a szexualitás. Az marad még az idős korban is, ahol szintén mindenki a maga megélt, vágyott szerelmi élete szerint alkot véleményt, főleg a másikról, a fiatalabbról, ahol már a kor miatt beleszíneződhet némi távolságtartás, és „bölc” ítélethozatal az épp még szerelmileg aktív korban lévők fölött. (Azért láttam már szerelmes idős, öreg, sőt nagyon öreg embert, értem itt a férfit és a nőt vagy hogy a sorrend ne legyen döntő: a nőt és férfit.)

Napi „bulvár” televízió adásokban a különböző kibeszélő műsorok, vagy egyes családok életét bemutatók (és igen sok pénz kap érte a bemutatott család, nem fizikai munkával, vagy jelentős szellemi teljesítménnyel keresi meg a mindennapit), az értékeket, szerelmet, családi összetartozást éktelenül torz formákban mutatják meg. Hipotézis: aki nem ismer mást és aki ezt nézi, még képes elhinni: ez az élet. – Sokan ismernek mást. Mégis: sokan elhiszik.

A nő, itt a napló írója, olyan valaki, aki épp csinálhatna mást is. Ahogy az egyik hozzászóló megjegyzi: nevelhetne gyerekeket, vezethetné a háztartását, stb. meg még A-Z-ig bármit, ami szerintem, és bárki szerint dolga lenne egy nőnek. Erről, hogy mi is lenne a dolga a nőnek, egy nőnek, itt épp Perla Blue-nak, fejezeteket lehetne írni. Meg a férfiakról természetesen, nekik mi lenne a dolguk... Gondolataim továbbvitele miatt a fejezetek írását és a hozzá

kapcsolódó hivatkozásokat, adatgyűjtést, támogató és ellenvéleményeket most kihagyom, erősen gondolva rá (mint sokszor, ha valamilyen szélsőségesnek tűnő témában gondolkodom), ez a Krisztus utáni 2008-ik év, talán a többség, akik rajtam kívül vannak, szóval a mások is gondolnak erre...

Ifjú koromban nagy sláger volt néhány könyv; Lawrence: *Lady Chatterley szeretője*, a *Szépasszonyok egy gazdag házban*, a *Káma-Sutra*... a hetvenes években lassan kezdtek megjelenni, olvasta ezeket mindenki, aki csak hozzájutott. Nem is beszélve a francia szimbolista költők szerelmi költészetéről (XIX. Század, azaz 1800-as évek): pl Verlaine: *Iskoláslány*, Rimbaud: *Tetvésző lányok*. Boudelaire: *A haj*. Vagy Csáth Géza naplója (1910 tájáról), vagy a közelmúltban megjelent az *Egy nő* Esterházy Péter könyve. Vagy a szintén erotikus, reneszánsz kori *Dekameron*. Móricz: *Árvalányok*. Alberto Moravia: *Az unalom*. Aztán nem kell megfélemedezni a százforintos könyvek közt nyíltan vehető/kapható kemény erotikus regényekről.

A XX. század elejétől a női írók is egyre nyíltabban írnak erotikáról, nemiségről. Ez azért fontos, mert a nőket még mindig sokkal szigorúbban kárhoztatják (képmutatóan) ha ilyen témát érintenek, elvégre: hogy jönnek ők ahhoz, hogy ne csak a nemiség tárgyai legyenek...

Sokkal korábban is voltak hasonló könyvek, és nem akarok itt vallási ellentétet, vagy szentnek tartott könyv gyalázását, de bizony az Ó-szövetségi történetek is bőven és gazdagon tartalmaznak erotikus mondanivalót, persze ott is azért gyakran a nő húzza a rövidebbet, azaz öreá kiáltja ki a tömeg: megkövezni. Élvezi is a tömeg az iszonyú halált, s biztosan van közöttük, ahogy napjainkban is van a népességben, akit épp ez a szörnyű kínhalál elégít ki (nem csak lelki kielégülésre gondoltam...). Meg persze vannak

olyan burkoltan erotikát tartalmazó részek, ahol a testi bűn erénnyé válik, ha valakik, valamely népcsoport megmentéséért teszik.

Perla blue feltárja titkait. Ezek a titkok, így összegezve erőteljes érzelmi hullámokat vetnek. Aki szingli ellenes, kitűzheti a zászlót: íme, itt egy! aki nőellenes, az szintén csatlakozhat. Aki a férjét, vagy ha már nem is a férjét, csak a gyermeke apját (a közös anyagi, emberi létet, és már nem férfit, nem a férj-szeretőt!) félti egy másik nőtől, Perla Blue-tól, az is megbotráncozik. Ez eddig inkább a női oldal volt. A másik oldalon viszont szintén elindul valami: részben a szingliség ellen, részben a felháborító tény ellen, hogy egy nő így tud, akar (akar?) élni; hogy „nekem nem jut egy ilyen bevállalós nő”, a nőnek a fakanál mellett a helye, stb. erről is oldalakat lehetne írni.

Különleges időszakot élünk, ahol általában a minden kipróbálása, a többségtől való eltérés, kitűnés a „trendy”, a szerelmi élet, a magánélet is gyakran szélsőséges irányokat vesz. Jóravaló családapát kapnak rajta útszéli ribanccal, vagy találják meg a szeretkezés után holtan az útfelen –, megmagyarázhatatlan (?) ok vitte oda. Nem is tudná a feleségének, gyerekének megmagyarázni, ha túléli és akkor azonosulna tetteivel... Kiszámíthatatlan, kiben milyen vágyak, fantáziák törnek elő, és viszik az egyént a megvalósítás felé. Egyikünknek sincs rá garanciája, hogy az önmaga és a körötte élők szerint elvárt énjéből mikor lép ki csak egy kaland, vagy akár végleges új út felé. Ennek szép megfogalmazása bibliai szövegben van (ez is...), ami nagyon szabadon kb így szól: az Istennek kedvesebb, aki megtér. Már mint a bűnből megtér. Egyik példatörténet erre a tékozló fiú. Ez ellenérzést okoz, mégis, meggondolva, a felettünk álló jól érti, amit mond: aki már tudja mi a rossz, az könnyebben hagyja el, mint aki csak vágyik rá, nem ismerve annak sötét bugyrait.

A titkos kapcsolat bűn? Nem bűn? Hadd folyjék róla a diskurzus!

Perla Blue szerelemi életéhez társ kell. Akivel csinálja. A szellemi és testi játékokat. Róla/róluk is érdemes lenne véleményt mondani... a férfiakról, akik társak, partnerek a történetben.

Az **Elvált Férfi** sorai megszívlelendők. Ő is önmagát is beleadta a levelébe: emberi szavakat írt, egy másik embernek. Amiről Perla Blue naplója szól, amit az a napló elárul mindannyiunknak, az meghökkentő, jó és rossz irányban értékelhető. Egy viszont biztos: olyan, amilyen, de nagyon emberi.

*

Beny anyjának dolgai...

Beni? Beny?... Tedy?... Vagy mégis Beny?... Vajon melyik az igazi. Így, hallás után nemigen lehet eldönteni, bár a név írása és eredete majdnem lényegtelen a történet szempontjából.

Egész nyáron, a reggeli, majd a késő délelőtti órákban, periodikusan megjelenik a házak közti, járdalapokkal burkolt térszerű, pados, diófás, virággal beültetett részen egy nagyhangú valaki, akinek a torkából úgy tör föl a hang, mintha valami öblös hordóból beszélne. Van orgánuma... Innen fentről, a sokadik emeletről rálátni az épp összegyűlőben lévő alkalmi társaságra, akik egy része hajléktalan, ők ezen a környéken tanyáznak nyaranta, néha még éjjel is ott alszanak a padokon; meg mások, a hajnalban már az első kocsmát kereső „én nem vagyok alkoholistá, nálam nincs otthon egy csepp alkohol sem”

ivók; az épp arra járó semmittevők, vagy az épp ott átmenő munkába igyekvők, akiknek az összeverődő társaság szorgalmas-illedelemesen kíván jó reggel – épp jó reggelt, mikor még reggel van, meg jó napot, mikor már jó napnak megfelelő időt mutat a patika falán levő óra... ritkán, igazán ritkán, jön egy-egy magát jótét léleknek érző és jótét lélekként cselekvő nyugdíjas nő, akik becsomagolva adnak egy-egy adag reggelit vagy ebédet a hajléktalanoknak; mire az őket észretevő, vagy megfigyelő házbeliek legközelebbi velük való találkozáskor, csak úgy spontán és „magától érthetően”, maga értsen belőle – zordon és szigorú szemrehányásokkal illetnek minden bolond vénasszonyt, aki ezeket itt eteti, ezeket, akik itt rondítanak, és majd a végén még valami járványt is itt fognak terjeszteni, vagy még képes valamelyik és a padon fekvve meghal, csak úgy... meg egyébként sem lehet ezektől leülni a padokra, mindenütt ott vannak, hát mért kell még jobban ideszokatni ezt a semmire kellő népséget...

Az öblös hang tulajdonosa kutyát sétáltat, naponta többször. Vagy egy éve költözhetett a környékre, vagy azóta nyugdíjas, vagy csak van ideje, szóval két-három alkalommal felhangzik: Beny! Beny! Hol vagy! Jössz ide rögtön! Beny biztosan odamegy, hiszen hova is mehetne... Valószínűleg Beny, míg a gazdát sétáltatja (mivel néha úgy veszi ki magát ez a nagy lakótelepi, lakásba kényszerített kutyatartás, mintha a kutya sétáltatná a gazdát...), szeretne futni, nagyobb távot bejárni, ám nem lehet. Valahonnan jönnek, nem tudni honnan, a gazdának itt véget ér a séta, megáll és nagyhangon beszél. Öblös hangja visszazeng a házak faláról. Élvezi, hogy beszél, talán ez az a hely, ahol a hangja zengése jól érvényesül, így a kutyának itt meg kell állnia, míg a gazdi... no, a gazdi nem pisil (nem itt pisil...), nem is vesz új szagmintákat... a gazdi elmondja a magáét. Beny meg unatkozik, és szaladgál, próbálja növelni a

befutható kört... a gazda meg azonos periódusban elkiáltja magát: Beny! Beny! Jössz vissza rögtön! – nem kérdés ez, hanem parancs.

Ma délelőtt, mikor már a második periódus sétáltatás volt, és az öblös hangú gazda ismét jól kitárgyalta a világ sorsát az épp jelen levőkkel, sőt az egyiknek meg is mondta a magáét: „te akkora marha vagy, kár beléd még a levegő is!” – ismét felhangozott: Beny! Beny! Jössz vissza rögtön!

A kutya valószínűleg nem jött, mert az öblös hangú káromkodott, majd – és ekkor kinéztem az ablakon, hogy végre lássam már azt a Benyt, ha már hónapok óta hallom, ahogy öblös trenírozza, vajon miféle kutya ez a Beny? – egy idős, középtermetű, pocakos férfi forgolódott és láthatóan keresett valamit, majd a szokottnál is nagyobb kiáltott, nem is kiáltott, ordított: Beny! Beny! Jössz vissza rögtön! A k-va anyádat!

A tér több helyen kínált magából kijáratot, az egyikből előfutott egy kistermetű kutya, olyan vörös barna kicsit lógó szőrű, akinek hosszú és alul szögletes füle volt, és leült a gazdi elé. Az nem szól semmit, elindult, be a lakótelep belseje felé, a kutya láthatóan kelleetlenül követte.

Beny... vajon mit gondolt Beny... a saját anyjáról, ha egyáltalán a kutya gondol a saját anyjára... és ha gondol, akkor bizony kikéri magának ezt a feltételezést. Beny megy a gazdi után, aki később, meg holnap, meg azután sem fog tovább menni, csak eddig, ahol megzengeti öblös hangját, és mikor úgy látja, visszafordul. Talán egyszer, majd ha a gazdinak hosszabb sétát javasolnak valami miatt, akkor... Beny hűségese, Beny már nem is törődik az öblös hangú ember szitkaival, mikor az öblös hangú szólítja, minden igyekezetével kimutatja testbeszédében: igen, itt vagyok, csak mondd mit akarsz! Ezt csak egy kutya tudja. Erre csak egy kutya képes...

*

Történet – mindkettőtöknek...

Ma reggel jöttem haza éjszakai ügyeletből, elszánva magam, hogy gyorsan áthúzzom az ágyat, és aztán délig alszom.

Kinyitottam a kisszobán, = hálósobán az ablakot, amit a férjem gondosan bezárt, tekintettel a jelentős éjszakai lehülésre, meg arra, hogy a galamb ne jöhessen ismét be a szobába. Mert már egyszer bejött, vagy három napja, és fel is ült – ennek a túlzásúfolt szobának az ablaka előtt álló, a tv takarásában lévő –, úgy nyolcvan centi magas kisasztalra.

Amint nyitom az erkélyajtót, a párkányról: huss! Elrepült egy galamb. Nézem, hát a másik pont olyan tollruhát viselő meg nem a „kisgalamb”. A levegőben ferde irányban le is navigált a mi kezdő repülőnk az alattunk levő egyszintes épületcsoport tetejére. Ott aztán láthatóan tanácstalanul álldogált.

A férjemmel néztük, hogy mi lesz. Ez a galamb azonban nem akart galambként viselkedni, és nem rótt a repülés megkezdésekor jellemző öröm-köröket, amikor nem tud a madár betelni a repülés örömeivel.

A történeteken úgy áthangolódtam, hogy minden álom kiment a szememből. Mivel alvásról most már szó nem lehetett, port töröltem a kisszobában, áthúztam az ágyat, és hogy ne csak a mosógép duruzsoljon a konyhában, kiporszívóztam a kisebbik szobát.

A kisasztal is letakarítottam, amin volt két cserép amarillisz, de most csak a hagymája éktelenkedett, mert a galambocska oda való felröppenésekor becsülettel leirtotta róla az összes levelet és kikutorta a cserepekből a földet,

meg a cserepek mellett levő, sógornóm mamájától örökölt zenélő dobozt becsülettel, galamb módon le is pecsételte. Szóval halkan morogva szidtam a galambnemzettség minden tagját, meg a magam-nemzettség minden bolond nőjének tagját, főleg magamat, aki hagytam, hogy az én párom kedvéért a galamb itt költjön az erkélyen. Ez a ma huss-elröppent madár már a harmadik költés volt az idén, és mivel igen aktív burukkoló szerelemi életet éltek a szülők, már megint leraktak két tojást, míg a múltkor vidéken voltunk. Három nap távollét, és ezek se szó, se beszéd, még csak új fészek építésével sem foglalkoztak (igaz, az új fészek kezdeményét leszedtem előtte az erkély sarkában lévő letakart télgumikról... szóval szükséghelyezet teremtettem...), csak potty, és ott volt két új tojás. A férjem meg, mint aki ráérez a dologra, amint hazajöttünk, azonnal kiment az erkélyre, hogy ott van-e valami újság. Volt. Újabb kotlásnak nézünk elébe...

Mikor már spaknival, meg egy csak erre a célra használt kaparóval eltüntettem az erkélyről a galambbűrüléket, fel is mostam bőven domesztosos vízzel, meg a szoba is ki volt takarítva (na, ez túlzás, az irodalmi kör újságjai még mindig halomszám vannak lerakva, majd estig kihordom a tárolóba azt is...) feléledt bennem az érdeklődés, hogy na, hol ez a bitang. Mármint a galamb, amit/akit egy hete fényképeztem. Mert bizony ez valami mutáns. A szárnya tolla részben felfele kunkorodik, vajon hogy fog ez rendesen repül, mikor nem csak a párkányról való kiugrás segíti?...

Lent ácsorgott a földön, igen tanácstalan volt, és sehogy nem bírt felrepülni. Néha el-elbújt. Szerencséjére sem kutya, sem galamb iránt érdeklődő gyerek nem járt arra. Ott ácsorgott lent a köveken vagy egy órát. Forgott körbe, körbe, néha szalad pár lépést és a szárnyait bontogatta, de

csak esetlen és egy-két méterre való repülésre futotta a tudományából.

Ez még képes, és megdöglik... morogtam. Amire a férjem azt kérdezte, hogy akkor most mi lesz. Erre előadtam az „elegem van a galambszar takarításból” című kettőnk által már jól ismert magánszámomat, természetesen a megfelelő refréneket megismételve. Aztán levettem az átizzadt itthoni takarító ruhát, felkaptam egy rövidnadrágot meg egy tiszta blúzt, és hónom alatt egy reklámszatyorról, magamban még folyamatosan szidva saját gyenge akaratomat, ellenszegülésemet a kiadott rendelettel, miszerint tilos a galambok etetés = tilos a tenyésztése, és mi naná, most az éven galambot tenyésztünk... közben kedvesen köszöntünk az ajtószomszéd apjával, aki épp az erkélybeépítést felügyelte, míg a szomszéd nincs itthon... na ez is épp oda fog látni, ahol én galambot akarok fogni... vagy azt hiszi nincs mit enni és galamblevesre vadászok... még hülyének néz... vagy talán sejti vagy tudja is, mi lakik nálunk, elvégre falszomszédok vagyunk...

Lent a kiscalamb forgolódott. Ide-oda tipegett, próbált repülni, de megint csak a föld felszíne felett sikerült neki alig egy méter. Maradtál volna a tetőn, gondoltam. Futott előttem, próbálgatta a repülést. Felnézetem. Máskor néptelenek az erkélyek, de most épp mindenkit ott evett a fene, vagy ablakot pucoltak, vagy a virágokat locsolták, vagy épp csak könyököltek...

Kiscalamb becsülettel menekült előlem, mintha hetekig nem tőlem kapott volna enni, mióta a szülők már rá se hederítenek. Jó irányba futott, a ház másik oldalára csak konyhaablakok nyílnak. Aztán mikor már megelégteltem a galamb-kísérést, utána eredtem és elkaptam. Bevágtam a szatyorba, szatyor a hónom alatt, és ártatlan képpel bejöttem a házba. Meglepően meleg volt a kis test a reklámszatyron keresztül, éreztem a szíve dobogását. A gondnok

épp az egyik liftet takarította, a másik lift meg igen lassan jött lefelé. Kínomban még kiszedtem a leveleket a ládából, aztán ártatlan képpel elköszönve (remélem ártatlan és nem galamb-begyűjtő képpel) hazajöttem. A férjem nyitott ajtóval várt, a szomszédék szőnyegpadlójának lezáró szalagját a folyosón kenték be ragasztóval, no galamb, gondoltam, most szipuzhatsz is...

Elengedtem a kópét az erkélyen. Rögtön kihullt belőle egy toll. Talán miattam volt, vagy nem, de rám nézett és valami elégettség volt benne. Azonnal vizet ivott, egy friss pecsétet tett az erkély tiszta linóleumára és felült a földön lévő virágláda szélére, ahol a szülei kotlanak a többedik csapat tojásán.

Azóta ott ül.

Nincs legközelebb. Lehet, ennek sem kelet volna lennie, így lennie, mert még tojás korában ki kellett volna raknom innen... hiszen még tilos is, amit hagytunk, csináltunk, hogy itt költsenek az erkélyen...

Egyszer volt a Csertőben galambvadászat, galamb után futó módszerrel.

Ideje jövőre beépíttetni a kisebbik erkélyt is... hogy ne jöhessenek be többé.

*

Vasalódeszkák

Ma az Őrs vezér téri aluljáróban átjövöt lelassítottam a lépteimet, ahol hetek óta néhány nő vasalódeszkára kitett papírokra gyűjt aláírást.

Közelebb lépve ezeken a papírokon (amik most, ma ebben az órában felül voltak) csak nők aláírásait láttam.

Az aláírásgyűjtő egyik idő nő megszólított, és innen megpróbálom lehető leghívebben visszaadni a beszélgetést...

– Aláírja? Segít egy aláírással?

– Nem, nem írom alá. Talán azért kéne aláírást gyűjteni, hogy a meglévő törvényeket érvényesítsék...

– Ez is azért van?

– Igazán? És azzal mi lesz, akit a törvény kitilt az otthonából, legyen az férfi vagy nő? az növelje csak a hajléktalanok, majd a munkanélküliek számát?

– Itt a lányom, hallgassa meg tőle, vele mi történt! Mit csinált vele a volt férje?

– És Ön, Ön nem világosította fel, nem vette rá, vagy nem próbálta bármi módon elérni, hogy ne házasodjon azzal a most olyan alkalmatlan férfival?

– Mondtam én neki, de... (Vajon mi van a de mögött? Mit mondott a mama? Mondott-e egyáltalán valamit, vagy tudomásul vette a lánya döntését?...)

A lány, a húszas élveinek végén jár, tipp-topp fiatal nő, ha jól látom egy 8 év körüli gyermek is ácsorog itt a nagymama, a másik segítő idős nő és a fiatalasszony társaságában.

– Tudja, mit csinált velem? Azt maga el sem tudja képzelni! Azóta már a harmadik (???) nővel csinálja ugyanazt. Mert erre nincs törvény. Minden közös lesz, és ő

azt csinál, amit akar, mert megfizeti a pszichológust, a pszichiátert, mindenkit meg lehet fizetni!

– Valóban? Azt hiszi, hogy minden szakembert meg lehet fizetni? És maga, megismerte eléggé ezt a férfit, mielőtt hozzáment, kötött vele házassági szerződést?

– Maga nőellenes. Egyébként is vegye le a napszemüvegét, mert azt úgy illik – utasít a fiatalasszony.

– Mért nem gyűjt azért aláírást, hogy olyan intézmények legyenek, ahova mehet akit kitiltanak otthonról, akár férfi az illető, akár nő?

– Ez azért van.

– Meg talán, jobban meg kéne nézni, kivel házasodnak az emberek, a nők és a férfiak...

– Mi maga? Honnan tud ilyeneket, pont úgy beszél, mint a pszichológusok...

– Dolgoztam a szakmában.

– Igeen???

– Talán menjen el egy pszichiáterhez..

– Menjen maga – és teljes sértettséggel beállt a vasalódeszka mögé a két idős nő mellé...

Itt kicsapott a felületes türelem a nőből. Olyan mértékig haragos, dühös volt saját (magára?) elrontott élete miatt, hogy szemei szikráztak, a minden áron meggyőzni akaró sorstörténet nem talált nálam megértésre, ezért láthatóan az ellenség kategóriába sorolt be.

Megdöbbszentő, hogy milyen szintű érzelmi-indulati hajtóerő működik ebben a nő-csapatban.

A maguk része, együttműködése, hibája eszükbe sem jut.

Az aláírásgyűjtés oka számomra homályba veszett. Miért is gyűjtenek itt aláírást? A családon belüli erőszak ellen? A családon belüli erőszak miatti védő törvények létrehozásáért, ami a szenvedő félt védi (de ki a szenvedő fél, csak nő, csak férfi, vagy bármely együtt élő fél? Mert itt

az látszik, hogy csak a nő lehet az erőszak elszenvedője... de valóban csak a nő lehet a családon belüli erőszak szenvedő alanya? Hogy is van ez?) aláírásgyűjtés a kötelező házassági szerződésért, a meglévő jogszabályok érvényesítésért, a „megvehető” szakemberek ellen/miatt? (magam részéről hiszem, hogy a mentálhigiénés szakemberek korrekt és részlelhajlás mentes munkát végeznek)

A saját élet csalódottságának dühe, melyet ez a fiatal nő nem bírt feldolgozni, hetek óta az aluljáróban tartja a vasalódeszkákat és az aláírásban segítő idős nőket. Saját gondolatvilágukat nem igen akarják megismerni, saját okaikat, amiért a lány, a fiatal nő házassága nem sikerült. (és még sok már ember, szándékosan írom: ember (!), vagyis számtalan más férfi és nő házassága sem sikerül...) Láthatóan nem szükséges az önismeret...

De kell, és dühös indulattal kell a másik viselkedését minősíteni – vajon az épp most vesztes, „családon belüli erőszakot” elszenvedett nő, akkor milyen játszmákban volt társ, lehetne kérdezni, de nem érdemes. Nincs értelme. Aki nem ért vele egyet, az nőellenes. Aki vele egyet ért, az nem gondolja át, mit ír alá. A házasságok, családok, férfi és nő szerelmi és anyagi közösségéből állnak, az utód reményében. Egyik nélkül sincs házasság, család. Aki a családon belül rosszul bánik a másikkal, annak a másik fél valamilyen válaszokat ad. Talán már a család, a házasság létrejötte előtt is meg voltak jelek, ami miatt nem kellett volna ennek vagy annak a két embernek összekötni az életét.

Ki figyel ara, hogy mi lesz a házasságkötés után? Vagy az álhitek, hogy majd a család, majd a gyerek összecsiszol, megváltoztat – még mindig butítják és hitegetik a házasulandókat? Letisztázzák-e, ki mit vár a házasságon belül, emberi viselkedésben, pénzbeli dolgokban?

Lenne még sok-sok kérdésem...

Akiket érint, azok meg se hallanák, vagy nem értenék, mit kérdezek, aztán rögtön nőellenes lennék...

Zajlik a vasalódeszkás aláírásgyűjtés.

A férfiak vajon mikor kezdenek el társaiktól kapott sérüléseik miatt hasonlót?

*

... tiltott átlépések...

Új, nagy sajtóvisszhangot kiváltó tragédia történt pár napja... két fiatal felnőtt, két nő közös öngyilkossága. Számos oldalról sokan vizsgálták a történést, kriminológus, szociológus; az eredmény, hogy nincs idegenkezűség. Milyen fura ez a szó, mégis ezzel lehet röviden és lehetőleg legtömörebben megfogalmazni a hirtelen bekövetkező halál egyik lehetséges okát, vagyis azt, hogy az illető váratlan betegségben, akár balesetben, vagy mint épp ez esetben, öngyilkosságot elkövetve halt meg, amihez más külső személynek nem volt köze, azaz idegen kéz nem működött közre a halálában.

Az utóbbi időben (is) emelkedett a fiatalok, a gyerekkorúak (kiskorúak,) öngyilkossági kísérletinek száma, illetve a befejezett öngyilkosságok száma. Mint az egyik helyen megjegyzi a médiában, divat ezért bűnbakot keresni; akár az Interneten terjedő öngyilkosságra buzdító oldalakat (ahol elvetemül és aljas emberek tesznek fel erre buzdító cikkeket, recepteket [közben meg ők élik az életüket, talán ebben élik ki kóros dolgaikat...], s oly nagy a szabadság, hogy ezekkel az oldalakkal nem lehet semmit kezdeni...) ... akár bármi vagy bárki mást... a

bűnbakképzés segítségével megmagyarázni azt, amit egyébként már nem lehet megmagyarázni... A fiatal, vagy már nem fiatal egyéni felelőssége is számít, nem lehet mindent másra kenni, mást okolni ha valami nem egy jól...

A múlt század elején – 1900-as évek első évtizedei – (és azóta is...) a kiúttalan helyzetekből mintegy „szokás”, megoldási lehetőség volt az öngyilkosság, vagy az öngyilkossági kísérlet. Ennek számos formája volt és van ma is jelen a köztudatban, nem szeretném itt felsorolni ezeket (és mintegy ötletet adni annak, aki épp ezzel próbálkozik, tehát nem szeretnék bűnbakká válni emiatt...). Az okok minden korszakban különbözőek, és az elkövetési módszerek is változnak. Az egész szörnyűségben annyi pozitívum van, hogy az ilyen kísérletek egy jelentős részét figyelemfelhívás miatt/okán követik el, és a tartós utólagos követéssel (amihez képzett személyzet a struktúra kell), sokakon lehet segíteni, hogy ne ismételjék. A hajdani öngyilkossággal fenyegetőzők, az öngyilkossági kísérletet elkövetők vagy öngyilkosok (mint minden más, társadalmi és történelmi dologban részt vevők) utódai köztünk élnek. Családtörténeteik, emlékeik mellett rengeteg olyan olvasmány, film, akár színpadi mű egészíti ki értékítéleteiket, hat gondolkodásmódjukra, amelyekben ez a megoldás nem minden esetben elutasítandó, és látszólag/láthatóan ez a megoldás. Bár a közeg, ahol élnek/élünk, és elődein is éltek, az élethelyzet megoldásnak ezt a módját elutasítja, a vallások pedig kifejezetten tiltják (keresztény vallási dominancia).

Olyan mértékig megváltoztak és felbomlottak a korábbi emberi kötelékek (persze nem mindenkinél, és ez nem réteg vagy tanultság, vagy jólét függvénye, hogy kinél igen és kinél nem...), hogy a korábbi értékek, kapcsolati rendszerek megszűnése (leértékelése) és új, megélhető értékek és kapcsolatok hiányában a meglévő jelen-dolgok

(anyagi, érzelmi, értelmi), nem adnak kapaszkodókat. A változásokban a családok olyan irányú változása is jelentős, ahol a nő, az anya alig tud a gyermekével foglalkozni, s ennek fő oka az időhiány: a mai anya, aki egyszerre akar (mivel más választása nemigen van...) megfelelni a női, anyai és munkaerői követelményeknek, otthon éber állapotban (ébred), alig tölt időt a családjával... így gyermekével sem... az idő ki- és eltöltése közösségekben történik kora gyermekkortól, ahol olyan szocializációs formákat vesz át a gyerek, amit otthon egyébként nem látna, amiről otthon nem tudna, vagy nem abban az életkorban tudna róla – a kortársak hozzák otthonról a maguk családjának szokásait, a gyermeket felügyelő, velük foglalkozó személyzet szintén átad számos mintát, akarva-akaratlanul... a szülői nevelés/korlátozás így eléggé rövid időre esik, vagyis az az idő, amit a gyerek a szülővel tölt (amikor a szülő épp nem otthon is dolgozik, bevásol, főz, stb...). Hiába a korhatárt jelző embléma a tv-képernyőn, mikor a gyerek az interneten át bármit láthat, bármiről tudhat...

Lehetne még számos dolgot előhozni. Megoldást adni nem lehet. Ez a velünk gördülő, hol gyakoribb, hol ritkább cselekedet számtalan okkal magyarázható, többségében az értetlenség marad, a rácsodálkozás és a gyász, még az idegenekben is, akik átérzik (főleg) egy fiatal társunk tragikus halál módja miatti sajnálatukat, megdöbbenésüket...

Példaképpé az válik, akinek, aminek van valamije, amire vágyunk, és nem csupán ezért, és főleg, ha emberről van szó, kedveljük, szeretjük is az illetőt. Vajon melyikünk képes rá, hogy a környezetben lévőnek olyan mintát (példát? értéket? nevezze ki-ki aminek akarja...) adjon, hogy az követendő legyen, inkább az legyen követendő, mint a tudottan tiltott (törvényileg nem büntethető...)

átlépési formák a túlvilágra?... és itt még nem is volt szó a külső visszatartó példáról, megtartó erejéről közegről, melyben élünk (ha van?...) remélem van ilyen...

*

Körtánc

Mindig egyedül, mindig egyedül lenni, dönteni, és bárhol bárkivel élek, mindig és mindenben magamra számíthatok.

Még korán, fiatalon a hit, a hitek ezt sugallják, hogy ez nem így van. de így van. ezt az idő igazolja.

Körtánc. Az egész egy hatalmas körtánc, amiben csak a szereplők változnak, esetleg vagy inkább és főleg az ütem, a zenei aláfestés, a közbeni hitek és tagadások. Ki nem mondott igenek és nemek. Megelőlegezett hitek, amiket a másik soha nem igenezett vissza.

Egy éjszaka, már ki tudja melyik éjszaka, és ez is csupán egy volt a hasonló ismétlődően hasonló szituációban eltelő éjszakák közül – egy fiatal nővel beszélgettem. Hosszan. Élete hullámvölgyeiről beszélt. Olyan önfeltárási részletességgel, amitől ismét (már megint, és majd legközelebb is így lesz), meglepődtem. A generációs különbségek ellenére, vagy épp pont azért, mertem azt feltételezni, hogy a mostani, a mai húszon-harmincon évesek jobban élik társkapcsolataikat. Jobban és másként vannak a szüleikkel, testvéreikkel, közeli és távoli rokonaikkal. Semmi nem változott. A buktatók közel hasonlóak, ha nem is ugyanazok. A viselkedés sem sokat változott az elmúlt évtizedekben, talán az elmúlt évszázad során sem. Az érzelmek felülírják az értelmi részt, legalábbis a többségnél felülírják.

*

A Pohos

Több mint egy éve, reggel, menetrendszerű pontossággal megjelenik a házak közötti kis téren, elfoglalja helyét a padon egy öregember, néha fel-felkiált, a kuttyáját utasítja, ám a kutya nemigen akar engedelmeskedni a hangnak. Hamarosan mellészegődik három-négy, néha nyolc-tíz másik is, akiknek épp nincs dolguk, messziről összeszokott társaságnak tűnnek.

Ez a kis belső tér úgy húzódik meg a hatalmas panelházak között, hogy aki rendszeresen nem bejáratos ide, az nem is tud róla, még az itt lakók sem érnek rá, hogy sokáig időzzenek ezen a helyen, akik meg napi útjaik során itt vágnak át a házak közt, azok sem érnek rá az épp időző társaságra figyelni. Az át járók néha nem is látják, hogy kik ülnek a padokon. Pedig van itt körbe minden, patika (kettő is), könyvtár, kenyérbolt, hirdetésfelvevő, filléres bolt, de főleg a közeli iskola és óvoda miatt nagy az átjárás a reggeli és a késő délutáni órákban, mégis a tér közepe, mely részben sövényvel van körülvéve, részben egy diófa hatalmas majd földig érő koronája takarja az alatta lévő padokat, valahogy kiesik a járókelők útvonalából, egy külön kis szigetet képezve a körben lévő hatalmas házak arányaihoz mérten egyébként is kis téren.

Van ezek közt a padosok közt egy folyton beszélő, az, aki minden alkalommal elsőnek érkezik, aki egyre nehezebben jár, olyan pocakos, hogy a törzse-hasa beillene egy akós hordónak, szóval a pohos, ahogy a többiek a

jelzőből nevet csinálva hívják: a Pohos, akinek be nem áll a szája, állandóan megmagyaráz, kioszt és leoszt mindenkit, sőt, a társaságot le is hülyézi napi gyakorisággal. Néhányhete hatalmas ordítózásra lettek figyelmesek a környéken járók: egy fiatal, erősen ittas, magas férfi a Pohosnak megverést ígérgetett, hosszú lábait emelgetve a levegőben rugdosott az öregember felé, aki kivételesen hallgatott, meg volt szeppenve, a mellette ülő alkalmi többiek sem szóltak semmit, a fiatal meg káromkodott, és meg-megiramodott az öreg felé, de végül nem ütötte meg. Valaki végül felkiáltott a társaság tagjai közül: Hé te! Hiszen a nagyapád lehetne! Erre a fiatal kerengett maga körül párat, irdatlanul káromkodott, majd leül a földre a többiekkel szemben, és ott folytatta a morgást. A szomszéd padokon ücsörgő hajléktalanok szóltanul nézték a jelenetet, majd lassan elszivárogtak, csak a ledobált hulladék és a padokon maradt papundecli, a bokrok közé bedugott ruhákkal teli szatyrok, dobozok jelezik, hogy itt valakik rendszeresen üldögélnek...

Pohos sokáig hallgatott ezen a napon, vagy egy hétig alig lehetett hallani a hangját. A többiek beszéde csendes, alig hallható. Aztán lassan visszarendeződtek a dolgok, Pohos reggelente ismét megjelent, úgy hét óra tájban, kutyáját kikötötte a padhoz, leült a papundeclire, zsebéből kipakolta maga mellé a sörös dobozokat, meg a kisüveg töményeket (már megint lehet kapni féldeciset), néha szólt valamit a kutyájának. De az eb csak ült a pad alá húzódva és nézett maga elé, már nem akart elfutni, körbe futkosni, csak várt, hogy a gazdája reggeli üldögélése véget érjen. Még eleinte, mikor elkezdtek ide járni, akkor még póráz nélkül, szabadon szaladgálhatott: Akkoriban, gyakran hangzott fel az öregember kiáltása: Beny! Beny! – egész nyáron, a reggeli, majd a késő délelőtti órákban, periodikusan hangzott a kiáltás, ami néha ordítással

változott. A gazdi az a nagyhangú valaki, akinek a torkából úgy tör föl a hang, mintha valami öblös hordóból beszélne. Van orgánuma. Öblös hangja visszazeng a házak faláról. Élvezi, hogy beszél, talán ez az a hely, ahol a hangja zengése jól érvényesül, így a kutyának itt meg kell állnia, míg a gazdi... no, a gazdi nem pisil (nem itt pisil...), nem is vesz új szagmintákat... a gazdi elmondja a magáét. Beny meg unatkozik, és szaladgál, próbálja növelni a befutható kört... a gazda meg azonos periódusban elkiáltja magát: Beny! Beny! Jösz vissza rögtön! – nem kérdés ez, hanem parancs. De hol ez már! Rég elmúlt, mostanában nincs szabadon szaladgálás, csak a póráz hossza lehet a bejárható távolság... és a pisilés... no igen, a pisilés... a gazdi ugyan nem pisil itt, de a mások, akiknek minden nap új szagminta is vegyül a saját jellemező szagukhoz, azok igen. Azok csak felállnak, és sövény másik oldalánál, alig négy-öt lépésnyire a beszélgetőtől, azok ott pisilnek. Nem törődnek vele, hogy a járókelők megláthatják őket... meg még mást is itt hagynak magukból a bokrok közt... így aztán a kutyának marad a pad alatt ülés. A gazdi ma ismét levette a kutyáról a pórázt, s az meg némi várakozás után körbefutott, és el is tűnt ismét, már ismét valahol. most nem következett be a kutya utáni kiabálás.

A tér több helyen kínált magából kijáratot, az egyikből előfutott a kistermetű kutya, vörösés barna kicsit lógó szőrű, akinek hosszú és alul szögletes füle volt, és leült a gazdi elé. Az nem szól semmit, elindult, be a lakótelep belseje felé, a kutyus láthatóan kelleetlenül követte.

*

Antikvárium

Megjött a sokadik könyv, érte is mentem az egyik fővárosi antikváriumba. Itt semmi nincs messze, és semmi nincs közel, attól függ, honnan nézem a megközelíteni valót. Ez az antikvárium a város másik végén, a budai oldalon van, átköltözött a belvárosból, de megtartotta jellegzetességét, ami annyiban különbözteti meg a többitől, hogy ennek az üzletnek bukj-el-küszöbe volt, és most is bukj-el-küszöbe van... belépéskor és kijövet nem győzőm emelgetni a lábamat, hogy az ajtó kimagasló fémkeretében orra ne bukjak...

Metró, némi variálás az aluljáróban, ahol vannak ugyan kitett táblák a fenti utakról, de ez mit sem ér, ezek mellett is el lehet tévedni... aztán elsőre sikerül, itt a megfelelő feljárt. Még vagy tíz perc gyaloglás, és itt az antikvárium. Benn a már ismert eladók, a pult mögött mindegyikük olyan, mint a gép, mintha gépek lennének. Elöttem két idős nő könyveket és szakdolgozatokat próbál eladni, amint hallom a könyvek beárazását, már előre tudom, ennek az összegnek legalább a három-négyszeresével magasabb áron lesznek azok meghirdetve...

Megkapom, amiért jöttem, és indulok vissza a metróhoz. Közben a feltámadó szél elkezdte az utca szemetét sodorni, az imént még viszonylag tisztának tűnő környék átalakul. Rálátni a sokszagos közeli főforgalmú útra, az északnyugati szél arra sodorja a szemetet, szállnak a papírdarabok, nejlonzacskók, ki tudja eddig hol rejtőzött száraz falevelek.

*

Mint egy nagymama

Érkezés a déli vonattal. Lehetett volna később is, de kíváncsi voltam a városra. Anyám rengeteget mesélt róla, a közeli iparvárosból ide jártak be egy kisvasúttal, olyan keskenynyomtávúval a piacra. Az állomás épülete csalódást okozott, elvégre ez egy megyei rangú város. Kilépve átlagos pályaudvar környéki látvány, megkérdeztem egy arra járótól, merre kell mennem a városközpontba. Úgy jó negyedóra múlva be is értem oda. Közben elkezdett esni a hó, hatalmas pelyhekben, mintha nem is március első napjai lennének.

Elég hamar rátaláltam jövedelem helyszínére, de ami miatt jöttem, az csak a délután második felében kezdődik. Elindultam hát fel a teraszos, szépen felújított úton a vár felé. A várat még javították, a rajta átvezető utak felett pallók, kijelölt gyalogos utak, de azért át lehetett jutni a másik oldalra, ahol a kisvasút állomása volt. Az elem táruló látvány ismerős és idegen volt egyszerre; ismerős, mert annyiszor hallottam róla, hogy milyen; és mégis új, mert most látom először a maga valóságában, ami az évtizedek alatt mégis változott valamit, a házak színe sem olyan, ahogy a történetekben, de a többi, az igen.

Amint ott nézelődtem, és ismét megállapítottam, hogy a két hatalmas épület között ott a hegy, ahogy anyám mondta, észrevettem, hogy az az utca is ott van a közelben, ahol a rendezvényszervező lakik, ahol a „központja” van. Milyen érdekes! Telefonfülke is volt a közelben, előkaptam hát a noteszemet, és felhívtam az illető számot. Sokáig csörgött, mire felvették. Vékonyka gyermekhang szólalt meg a vonal másik végén, s mikor bemutatkoztam, és kérdeztem jó helyen keresem, akit keresek, a következő választ kaptam.

– Igen. De nagypapa most zuhanyozik.

Elköszöntem. Szóval ez egy magánlakás. Hümm... magánlakás... valahogy abban a hiszemben voltam, hogy ennek a rendezvények van valami székhelye, vagy mifene... mi ez? Kik ezek? Valami furcsa, rossz érzésem támadt.

Elindultam vissza a város központjába, át a kisvasút sínein, még várnom is kellett, mert közben sorompó állta utamat, át a váron, át a pallókon, míg végre leértem a rendkívül szép, hatalmas teraszos, lépcsőn belvárosba. A hó megállás nélkül esett, már vastagon befedte a fenyők, bokrok ágait. Meseszerűen valószínűtlen lett a világ, mintha egy képes hajtogatható leporelló mesekönyvben haladnék –, ennek az oka az ismeretlen környezet, a márciusi tél hangulata lehetett...

Kigyúltak az utcai lámpák. A hópelyhek akkorák voltak, mint a pacsirtakölykök, ahogy anyám szokta mondani. A korai alkonyatban csalogatóan világítottak a cukrászdák ablakai. Betértem az egyikbe. Kalapomról, stólamról leráztam a havat, az asztalka mellett álló másik két székre rá is borítottam a hosszú, kötött csipkestólát. Bárhova néztem, láttam a tükörben a falakon lévő többi tükör áttükröződésében az egész helyiséget. Itt Pesten a Művész cukrászda kelt ilyen hatást arany-keretes csupa-tükör falaival... ..lassan kanalaztam a fagyimat, közben közepesen megtelt a cukrászda. Mögöttem fiatal felnőttek ültek, hangosan beszélgettek. Az amerikai angol szinte csörömpölt a hangjukban.

Az egyik fiatal megjegyezte a széles csipkesálat nézve:

– Olyan a sál, mit a nagymamánké... (Like our grannies' scarves.)

Míg kimondta, és lejutott a tudatomig, hogy mit mondott, a szemközti tükörben farkasszemet néztünk. Az illető zavarba jött. Elhallgattak. Elmosolyodtam.

– Sorry! – mondta, ami nekem először szarrinak (mi a kulát mondott ez itt?) hangzott, aztán rájöttem, hogy ez nagyon is sorry.

Néztünk szembe, a tükrön át.

– Nem tesz semmit, kedveském! Nagymama vagyok, és hetvenöt éves. (Not at all, my dear. I am a granny, and seventy-five years old.) – jócskán öregítettem magamon a válasszal, és harmincnyolc éves testi valómban kanalaztam tovább a fagyit.

*

A könyvtár

A hó csak esett tovább, s míg a cukrászdából átértem a könyvtárig, még az esernyőt is föl kellett húznom, hogy a kapalomra ne rakódjanak rá a hatalmas hópelyhek.

Késő délután volt, a könyvtárban elég nagy volt a jövés-menés, főleg főiskolás korúakat láttam. Kérdeztem, hogy van-e nekik az általam oly régen keresett könyvből, s meglepődtem az igenre, hogy van, egyetlen egy példány.

Beiratkoztam, és kivettem a könyvet. Verseskötet volt.

Az olvasóterem egy részén hullámosan futó alacsony padra lehetett leülni. Letelepedtem, és olvastam és olvastam a könyvet, ami nem volt túl hosszú, mikor a végére értem előlről kezdtem... s kerestem benne az íróját, hogy miféle, mit rejtenek a szavak...

A könyvtárosok néha rám csodálkoztak. Lehet, már sejtették: az az idegen soha nem fogja ezt a könyvet visszahozni...

... valóban nem vittem vissza. Mikor lejárt a határidő, amíg nálam lehetett a kötet, írtam egy levelet a

könyvtárnak, hogy megtérítem a könyv árát. A megadott összeg többszörösét küldtem el címükre.

A verseskötet írójával bő egy év múlva összeházasodtunk...

Most, hogy még több példány is van a lakásban ebből a kötetből, egyet el kéne küldeni a vidéki könyvtárnak... a napokban postára is adunk egyet a címükre...

*

Mint a Pityu bátyám...

Ez a presszó, cukrászda, vagy nem is tudom minek nevezzem, szóval ez is csak egy volt a sok hasonló közül. Ezen a késő délutánon megtelt, még a megyei rádió munkatársai is itt voltak. A szereplők, vagyis az írogató emberek, akik írónak érezték magukat, és eljöttek ebbe az irodalmi kávéházba, maguk előtt tartották könyveiket, füzeteket, gépelt lapokon lévő írásaikat, és várták, kezdődjön el, amiért itt vannak.

Megérkezett közben az itteni csoport vezetője, ennek az összejövetelnek a szervezője, egy bőven a hetvenes éveiben járó idős férfi, s vele jött még néhány férfi és nő, akikről gyorsan megtudtuk, hogy ők a helyi kör oszlopos tagjai.

Érdekes, gondoltam, mindnek azonos a vezetékneve... s mindjárt eszembe jutott a délutáni telefonhívásom, és megint az a furcsa rossz érzés tolakodott elő.

Idő volt. Azaz a rendezvény kezdetének ideje. Az idős férfi, (aki délután épp akkor zuhanyozott, mikor telefonon próbáltam keresni...), felállt, és bemutatkozott, majd mindenki sorban ezt tette, aki a helyiségben volt. Elmondták az itteni este célját, köszöntötték a rádió

munkatársait, akik közben aktívan rádiótelefonoztak, és arról beszéltek először suttogva, majd félhangosan, hogy azonnal el kell indulniuk, mert a havazás miatt később járhatatlanok lesznek a hegyekben az utak... aztán elkezdődött az előre megtervezett műsor.

A terem másik végében, ahova elég rosszul láttam el, egy magas, sovány férfi volt. Néha felállt, és a bárpultnál rendelt valamit.

Mi olyan ismerős ezen az emberen? Tűnődésem hamar elmúlt, mert bevillant anyám bátyjának fényképe, akire az a valaki igen-igen hasonlít, de hol van már az a báty, a róla készült katona-fénykép is valahol a fényképalbumok valamelyikében... Mint a Pityu bátyám... pont olyan, mint a Pityu bátyám az ezerkilencszázharmincas években...

Nekem közben elment a kedvem ettől az egésztől, hiszen egyértelmű lett, itt csak a helybeliek jutnak szóhoz, s bizony nem erről volt szó, ezért ide se utaztam volna... elővettem a táskámból a verseskötetet, és a hangulatvilágítás adta gyér fényben még épp olvasható szövegbe mélyültem bele. Amikor felpillantottam, a terem másik végében lévő férfi nézett rám. Ez valamit félreértett...

Véget ért a műsor, a társaság még maradt, spontán beszélgetések kezdődtek. A magas férfi (aki nem volt szőke, és nem volt felemás cipőben...), odajött és bemutatkozott.

– Félre ne értsen! – mondtam. – Rendkívüli a hasonlóság maga és egyik nagybátyám közt.

Furcsa kis mosolyféle jelent meg a szája szögletében. Adott egy névjegyet, és biztosított, hogy az általa vezetett irodalmi kör sokkal jobb, mint ez, és ott megkapom a működési leírást, meg minden infót, majd elküldi nekem.

Éjfél is elmúlt, mire a szállást adó középiskolai kollégiumba átcammogtunk a hóval vastagon fedett

utcákon. Volt köztünk nyolcvan feletti mesemondó öregasszony, bottal járó idős férfi. Közlekedés semmi, legalábbis ezen az útvonalon. Taxi? Ilyenkor? Hiszen elmúlt esti tíz...(… ez ismerős, vidéki kisvárosban sincs ebben az idősávban taxi...)

*

Irodalmi kerek-asztal

A havazás és a havas út viszonytagságai után végre megérkeztünk az egyik középiskola kollégiumába. Barátságos épület volt kívül-belül. Rajtunk kívül senki nem volt a kollégiumba, a diákok hazautaztak a hétvégére.

Éjfélre járt, mire mindenki elhelyezkedett. Álom nem jött a szemünkre, volt aki meg is jegyezte, hogy a végén még úgy elalszunk, hogy lekéssük az első kora reggel induló vonatokat...

Beszélgettünk. Először arról, ki honnan jött, mit ír, ki a kedves írója, milyen pályázaton vett részt, ki kapott díjat. Néhányan fel is olvastak: verset, rövidprózát.

A mesemondó öregasszony, aki sokkal idősebb volt látható koránál, belekezdett egy történetbe, hogy vele hol és mi esett meg, és ahogy a szerepléseit sorolta, melyik mesét hol mondta el, azt a nézők hogy fogadták, olyan természetességgel siklott át a mesélésbe, hogy szinte észre sem vettük. Volt valami belülről jövő beszélési, mesélési képessége, igen jól bánt a hangjával; semmi orrhang, vagy feleslegesen erős hang, érezte, élte a népmesét, mi meg átadtuk magunkat az ismert történetnek. Valami csillogás, egy másik, egy mesebeli világ elevenedett meg, gyermekkori

mesélések és a jelen mese élményének keveredése, ahogy a néni sorolta, beszélte a történetet.

Hamar ránk virradt. Az utcákon javában dolgoztak a hótolók. Olvadt.

*

Kicsiszívem

Úgy hét óra tájt várt anyám, hogy keresett valami Mihály, majd este hívni fog. Pocsék téleleje volt, siklándozva értem haza, örültem, hogy mindenki itthon van, egyikünk se törte össze magát a csúszós téli utakon. A hó napok óta esett, aztán elolvadt, a mi utcánkat nem takarította a hótoló, az utat vastag hókása borította, ami éjszakánként szélfodrosra fagyott, nappal meg ismét felolvadt, s így ment ez mostanában. Korán alkonyodott.

Úgy hét óra tájt megcsörrent a telefon és a legutóbbi utazáskor megismert férfi keresett. Gondoltam, hogy megkérdi, megkaptam-e a jelentkezési lapot az általa vezetett művészeti körbe. Nem kérdezte. Arról érdeklődött, otthon leszek-e két nap múlva, mert ő épp a mi városunkban fog jönni, itt lesz valami munkája, és hát meglátogatna. Érezhetően jól ismerte a várost, nem sokat kellett magyarázni, hol lakunk.

– Mit iszol? Hogy számítsak? – kérdeztem a lényegre térve, hisz a megyeszékhelyről jön, bár biztos voltam benne, hogy nem lesz éhes. De hát azért megkérdeztem, mert legalább egy kávét, vagy valami italt csak kéne kitenni...

– Pálinkát. Ebéd után leszünk, lesz vagy három óra, mire hozzád érünk – jött a válasz.

– Milyet?

– Kerítésszagatót.

Ezzel el volt intézve a megbeszélés. Több dolog kiviláglott: nem egyedül fog jönni, ebédel, így legfeljebb valami aprósütemény elég lesz, kávé. Meg persze a fűzéri kerítésszagató¹... ismerheti a környéket, ha ezt emlegeti... talán még egy kis házikolbász meg kenyér...

Azon a napon hamarabb hazaértem. Az úton már megfagyott a szélhullámoktól a hólé, bordás, csúszós volt, hiába leszórtuk hamuval, oda kellett figyelni a lépésre. A kisebbik gyerek a kisszobába tanult, anyám meg a kislámpa fényénél a horgolásával foglalkozott. Láttam, hogy a fényképeket elővette, ki is készített néhányat az asztalra.

Múlt az idő. Már négy óra felé járt, de nem jött a látogató. Lemenetem a kazánhoz, megint megraktam szénnel. Kinn a szél erősödött, a kémény hangjából hallatszott.

Néha ugattak a kutyák. Az utcában végig haladt egy katonai dzsip, aztán visszament. Majd ismét elhaladt és vissza. Magamra borítottam egy kabátot, és kimentem körülnézni. Az utca végén állt a dzsip, és egy magas, szálás alak olyan gyorsan jött a házunk felé, mintha futna a jégbordákon. Katonai díszegyenruhában volt, vállán aranyozott rojtok.

– Már kétszer is elmentünk a házatok előtt, pedig ki van írva a házszám – mondta egy szuszra.

– Nem is mondtad! – jegyeztem meg az egyenruhára nézve, mikor túl voltunk a köszönésen. – Na, gyere be, hideg van.

– Itt van egy kollégám, bejöhet?

¹ Zemplénben Fűzéren főzött szilvapálinka, aminek olyan magas az alkoholfoka, hogy aki sokat iszik belőle, nem látja meg a kerítést, nekimegy, át akar menni rajta. A helyi népnyelv elnevezte kerítésszagatónak.

- Persze. Ki vezet?
- Van sofőr.
- Hívd be őket.

Benn meleg volt, ennek láthatóan örültek. Mihály egy kis dobozos orchideát vett elő a zsebéből, a bemutatkozás után anyámnak adta.

– Maga valóban olyan, mint az én Pityu bátyám a katona képen... meg még maga is katona... – odatartotta a vendég orra elé nagybátyám mellképét.

A férfit megdöbbenette a hasonlóság, rám pillantott, aztán kesernyés mosoly jelent meg a szája szögletében.

- A lánya nem tréfált – jegyzet meg aztán.

Fogyott a pálinka, a hidegtál is kiürült, oldódott a hangulat. Anyám meg Mihály gyorsan közös témára talált. A megye egyik nagy iparvárosában laktak valamikor a szüleim, ahol anyám, meg ennek a Mihálynak az anyja együtt álltak a sorban a jegyes világban, hol húsért, hol egy kis zsírért. A két mama ismerte egymást.

Mihály még állt egy pár pillanatig a kapuban, aztán csak nekikezdett:

– Tudod, kicsiszívem – aztán jóval később megtudtam, hogy neki minden nő kicsiszívem, ha kedvesen akar szólni –, nem hittem én ezt a hasonlóságot a nagybátyáddal... hiszen a nők... Azért, ha lehet, maradjon meg az ismeretség. Talán majd barátság lesz belőle...

Kicsiszívem hosszú lábaival ismét csak úgy repült a jeges úton, meg se csúszott, míg az autóig ért. Beszállt. Elindultak.

*

Macska! Jaj!

Sehogy nem alakult ez az ismeretség. Kicsiszívem néha felhívott, kérte, várta tőlem az írást, nekem meg olyan érzésem volt, hogy nem kellek én ebbe az irodalmi körbe. Vannak ott elegen. Mögöttem volt már egy országos jeligés pályázat nyereménye, amit kevesen mondhatnak el, távol voltam a megyeszékhelytől, nem igen tudtam elutazni a rendezvényekre.

Az a kezdeti félreértés állandóan ott lebegett, Kicsiszívem nem bírta megemészteni a dolgot, néha el is mondta, hogy a nők mindenféle kitérő szöveget előadnak, és ő sokáig azt hitte... aztán nem mondta meg mit hitt.

Egy telefonbeszélgetés alkalmával, a nyitott ajtón át behallatszott, hogy a cica keservesen nyávog.

– Mi ez? – kérdezte Kicsiszívem, és mire az „ez” szót kimondta, elváltozott a hangja.

– A macska. Biztosan beleakadt a mancsa a játékába – válaszoltam, mivel egy ideje olyan heves ütögetésbe kezdett a macsek a vékony spárgára felfüggesztett labdájával, hogy a spárga időnként rátekeredett a mancsára, és fogva tartotta. Most is ez történhetett.

– Neked macskád van? – ez úgy hangzott, mintha valahonnan a világ végéről jönne a hangja.

– Igen. A gyereké.

– Maaaaacska??? – mondta rendkívül hosszúra nyújtva az *a* hangot a szóban. – És beengeded a lakásba? Akkor is ott volt, mikor nálatok voltam?

– Itt volt. Benn lakik.

– Na de! hát egy macska! Én soha nem engedtem meg, hogy a gyerekek behozzanak valami állatot a lakásba. Főleg macskát nem.

– Nálunk mindig van macska. Ez benn lakik.

Hosszú csend következett.

– Szervusz, kicsiszívem! – mondta a döbbenettől megváltozott hang. Egy kattanás, és megszakadt a vonal.

– Mi történt? – kérdezte anyám, aki felfigyelt a furcsán alakult beszélgetésre.

– Cili elnyávogta a barátságot – mondtam nevetve, és kiszabadítottam a macskát a spárga fogságából.

*

TARTALOMJEGYZÉK

A könyvtár	121
A lány.....	9
A Pohos.....	115
Aki nem hülye – vagy mégis(?)	78
Antikvárium.....	118
Aranygyajú... – A szép pap.....	49
Az üléshez szaga.....	72
Beny anyjának dolgai.....	101
Bezzeg... ..	82
Bukj-el küszöb	37
Csak mi velünk, körbe	92
Csengősfuksziák	39
Egy marék emlék.....	53
És úgy lón	29
Esik	24
Fejlemények	47
Gyanú	60
Hang a hátam mögött.....	33
Háromszáz kilométer	5
Hogy mertél te meghalni?... ..	66
Irodalmi kerek-asztal.....	124
Jelentkezz be (ha tudsz...)	36
Józsi kipróbálja... ..	89
Kánikula.....	75
Karácsony, egészen karácsony	50
Karácsonyi fények.....	52
Kék Gyöngy klub... Perla Blue.....	97
Kertben.....	40
Kicsiszívem.....	125
Körtánc.....	114
Lajos-vagyok.....	13
Lajos-vagyok – ismét.....	25

Lakásfelújítás	21
Lássuk ki lesz a párja	94
Macska! Jaj!	128
Mágia	63
Maradok tömegközlekedőnek	77
Megtaláltam	27
Mi van a papírban?	55
Mindenszentek táján	41
Mint a Pityu bátyám...	122
Mint egy nagymama	119
Nagy titok	88
Napok, napok...	71
Nyárvégi durranások	80
Punkok 1	73
Punkok 2	74
Raszta	18
Sebességkorlátozás	31
Statisztikailag nesze nekem	46
Szabad asszociációk	44
Szappanopera-pamflet	85
Szeretsz te utazni?	6
Tavasz, 37-es	69
Taxiban Utazó	32
tiltott átlépések	111
Történet – mindkettőtöknek...	104
Utazunk, ismét	65
Vasalódeszkák	108
Vihar után	17

